

CSALÁDI REGÉNYTÁR

A MŰLOVAS
LEÁNYA

○○○○ FORDITOTTA ○○○○

RADA ISTVÁN dr.

II.

A Szent-István-Társulat kiadása

Családi Regénytár.

A katolikus művelt közönségnek egy régi vágyát teljesítette a *Szent-István-Társulat*, midőn *Családi Regénytár* cím alatt új vállalatot indított, mely a maga nemében egyedül álló hazai irodalmunkban. Regényeket és elbeszéléseket nyújt e vállalatban, a legjelesebb hazai és idegen katolikus íróktól, de csak oly műveket, melyek a kath. szépirodalom minden követelményének megfelelnek: kiváló irodalmi beccsel bírnak, de egyszerűsége tisztá erkölcsi légkörben mozognak s valódi keresztény fölfogást tükröznek vissza. Valóban égető szükség is van arra, hogy a katolikusoknak oly szórakoztató olvasmányaik legyenek, a melyek sem hitüket, sem erkölceiket nem sértik; melyek szellemüket gyönyörködtetik, de harmóniában is vannak katolikus világnézetükkel és erkölcsi fölfogásukkal. Ezért reméljük, hogy a *Családi Regénytár* kedvező fogadtatásra talál a katolikus olvasóközönségnél, melynek pártolása csak ösztönzésül fog szolgálni a minden áldozatra kész *Szent-István-Társulatnak*, hogy ez új vállalatát minél szélesebb alapokon fejlessze.

A *Családi Regénytár* 10 íves kötetekben jelenik meg, az egyes kötetek ára csinos angolvászonkötésben csak egy korona. A *Családi Regénytár* kötetei megrendelhetők a *Szent-István-Társulat* könyvkiadóhivatalában (Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28. sz.), vagy könyvkereskedésében, (Budapest, IV., Kecskeméti-u. 2. szám) valamint minden fővárosi és vidéki könyvkereskedésben.

A «Családi Regénytár»-ból megjelentek:

I. és II. kötet.

Germaine eszménye. Regény.
Írta Montal Mária. Fordította
Szentannai. — D'Arboud ezre-
des három párba. Elbeszélés.
Írta Beugny d'Hagerne.
Fordította dr. Rada I.

III. kötet.

Utak az életben. Elbeszélések.
Írta Cypríán.

IV. kötet.

Filemon ezredes. Elbeszélés.
Írta C. De Lamiraudie.

Ford. A. Vilma. — Hol a boldogság? Elbeszélés. Irta Minna Canth. Finnből fordította Bán A.

V. és VI. kötet.

Eszter. Eredeti irányregény az alkoholizmus ellen. Irta X. . . grófnő.

VII. és VIII. kötet.

Éliane. Regény. Irta Graven Agostné. Fordította dr. Rada I.

IX. kötet.

Rajzok a kuruczvilágból. Irta Kincs István.

X., XI. és XII. kötet.

A vértanú szelleme. Történeti regény. Irta Filó Károly.

XIII. kötet.

Úgy a mint volt. Elbeszélések. Irta Büttner Julia.

XIV. kötet.

A Mária-kép. Elbeszélés. Irta Buot M. Ford. Sziklay János.

XV. kötet.

Anyaföldön. Elbeszélések. Irta Andor József (Cyprían).

XVI. és XVII. kötet.

Don Luis Coloma elbeszélései. Spanyol eredeti után fordította Jándi Bernárdin.

XVIII. kötet.

A kékruhás asszony. Irta Csapodi Istvánné. — Psyche lámpája. Elbeszélés. Irta Léon de Tinceau. Fordította A. V.

XIX. kötet.

Hricz és az úrfi. Elbeszélés. Irta dr. Franko Iván. Fordította Zsátkovics Kálmán.

XX., XXI., XXII. és XXIII. köt.

A leánymamák fia. Vig regény. Irta Kincs István.

XXIV. és XXV. kötet.

A hiábavaló gazdagság. Irta

Jeanne Mairet. Francia eredetiből fordította dr. Rada István. — Az utolsó betét. Elbeszélés. Irta Mrs. Bartle Teeling. Angolból fordította G. M.

XXVI. kötet.

Falusi történetek. Elbeszélések. Irta Vértessy Gyula.

XXVII. kötet.

Az ezer tó országából. Finn elbeszélések. Finn eredetiből fordította Bán Aladár.

XXVIII. és XXIX. kötet.

Budai históriák. Irta Tarczai György.

XXX. kötet.

A Karassó mellől. Elbeszélések. Irta Neumayer K. Dezső.

XXXI. és XXXII. kötet.

Két világ között. Regény. Irta Andor József.

XXXIII. és XXXIV. kötet.

Masolino. Regény Zsigmond király korából. Irta Tarczai György.

XXXV. és XXXVI. kötet.

Küzdelmek. Olasz regény. Irta Enrico Castelnuovo. Ford. M. Hrabovszky Julia.

XXXVII. kötet.

A méltóságos asszony emberei. Elbeszélések. Irta G. Büttner Julia.

XXXVIII. és XXXIX. kötet.

Sampaulo grófné. Angol regény. Irta Henry Harland. Ford. G. M.

XL. kötet.

A zengő hegy. Bükkvidéki históriák. Irta Tarczai György.

XLI. XLII. XLIII. kötet.

A műlovas leánya. Reg. három kötetben. Irta báró Brackel Ferdinande. Ford. dr. Rada I.

CSALÁDI REGÉNYTÁR.

A
MŰLOVÁS LEÁNYA

Regény három kötetben

Írta

Báró BRACKEL FERDINANDE

Fordította

RADA ISTVÁN dr.

Második kiadás.

II.

Budapest

a Szent-István-Társulat kiadása

VIII., Szentkirályi-utca 28.

STEPHANEUM NYOMDA R. T.
Budapest, VIII. ker., Szentkirályi-utca 28/a.

IX.

Hát eláruljam, a mit oly hön érzek ?
S a mit szeretek, elhagyjam örökre ?

Loreley.

Nóra a reggeli jelenet után visszatért szobájába, melyben lakott, míg a kolostor vendégszeretétét igénybe vette. Barátságos figyelemmel előbbi szobáját adták neki. Így most ismét a csendes helyen ült, honnan oly gyakran tekintett ki sóváran a mozgalmas, nyugtalan életre, s ennek első heves csatája most már ott dült keblében.

Rövid időközben mennyi összejött rá nézve: a legnagyobb boldogság és a legégetőbb fájdalom, melyet egy fiatal szív csak érezhet. Mert újból csatáztak benne az érzelmek s a megsértett büszkeség is követelte jogát.

De minden fölött diadalmaskodott az az egy gondolat: «Ismét föltaláltuk egymást, ismét föltaláltuk egymást... s ő szeret engem, — tudom, hogy rá nézve mindennél drágább vagyok».

A könyzáporon azután mindig ismételten ke-

resztül tört egy boldog mosoly s szemeire tette kezeit, mintha félne ettől a mély, titkos boldogságtól.

A mint ott ült és gondolkodott, fölmerültek előtte az utóbbi napok eseményei. Alig mult el tizennégy nap az erkélyablakban lefolyt ama reggel óta, mikor először tettek egymásnak kölcsönös vallo-mást, mikor még mosolyognia kellett a kegyetlen félreértés fölött, hogy ő a kolostori hivatást akarja választani! S mily váratlanul jött mindaz ajkaikra, a mi hónapok óta szivükben lappangott, a mi ellen mind a ketten harczoltak és küzdöttek, s a mi mégis erős ígézetben tartotta őket! Oh, édes a pillanat, melyben a szerelem először beszél, először adja magát egészen és teljesen cserébe. S az akadályokra tán nem is gondoltak? Mindenesetre, hisz mind a ketten oly okos fiatalok voltak; de akkor mily kicsinyeknek, mily könnyen legyőzhetőeknek tündek föl a nehézségek! Hisz Curt szabad, független volt, csak egy anyai szivet kelle meglágyítania, ha az ember nagyon boldog, igen sokat érez és igen keveset gondolkodik tisztán.

De Nóra szemei előtt megjelent most a másik kép is: a mint atyja visszatért — már mindent tudva, még mielőtt mindent elmondott volna neki. Boszúsága nagy volt; csak gyermeki balgaságnak akarta az egészet tartani. Lám, mily különböző

világításban tűnhetik föl egy és ugyanazon dolog! Hát nem volt minden úgy, a mint Curttal megbeszélte? Mily óriási nagyra nőttek most a nehézségek, melyeket ők oly kicsinyeknek véltek; mily tátongónak tünt föl az örvény a két különböző állás között, mily fenyegető Curt családjának haragja, egész életboldogságának mély fölforgatása!

S végre az apa rettentő szava: «Azt fogják gondolni, hogy méltatlan eszközökkel csábítottuk el; szépségedet ama bilincsnek tartják, melylyel őt fogva tartod, hogy ifjúságát és tapasztalatlanságát kizsákmányolod, hogy rangot és állást szerezzen magadnak; igen, kifejezést adnak ennek, — azt fogják hinni, hogy egy megfontolatlan pillanatot kötelező szó kicsalására használtunk föl».

Nóra visszarettent ettől; elfogulatlan gyermeki lelkét valami rettenetesnek sejtelve fogta el, a mi ellen egész lénye föllázadt. Így történt, hogy esdekelve szólt atyjához: «Ird meg neki, hogy tévedés volt, hogy válnunk kell», s szilárd kézzel csatolta ő maga is ama sorokat atyja leveléhez. «De akkor», mondá azután, «azonnal távozzunk innen, atyám. Itt ég a föld lábaim alatt. Oh, ne engedd, hogy őt viszontláthassam! Küldj el messze innen, anyám honába a tengeren túl, hogy ne hihessék, hogy én csábítottam el őt.»

Az apa, kinek szívét kinozta gyermekének fáj-

dalma, annál is inkább, mert szemrehányást tett magának, hogy nem volt óvatosabb, iparkodott őt megnyugtadni. Maga is úgy vélte, hogy ama gyanú kikerülése végett, mintha Nóra a fiatal grófot magához vonni akarná, legjobb lesz a vidéket mennél gyorsabban elhagyni. De hogy minden túlhajtott elhatározásnak elejét vegye, azt ajánlotta, hogy Nóra néhány napra menjen előbbi nevelőintézetébe, a hol a többit majd megbeszélhetik. Nóra a legkészségesebben elfogadta az indítványt. Kipróbált barátnőjének szívét föltárni, nála tanácsot és vigaszt keresni a legcsillapítóbb gondolatnak tűnt föl előtte. E szerint az igazgató még ugyanazon éjjel elutazott oda vele, míg neje a villai háztartás fölloszlatására ügyelt föl.

A főnöknő örömmel fogadta kedvenczét. Fájó szívvel látta a gyermeket már oly korán ama bonyadalmak egyikében, melyeket előre sejtett. Helyeselte a gondolatot, hogy Nóra anyai rokonait a távol nyugaton fölkeresse; de az igazgató ily válásról még mit sem akart hallani. E vita közben történt a nem sejtett viszontlátás: néhány nappal később — és Nóra talán teljesen eltűnt volna Curt elől.

Midőn azonban Nóra most mindezt átgondolta, egészen új világításban tűnt föl előtte. Azt hitte ugyan, hogy nagy áldozatot hoz; hisz saját bol-

dogságát alá akarta rendelni az övének, de mégis súlyos sebet ejtett rajta ma reggel az ő szava: «Hogyan, szerelmed oly keveset tud elviselni, gyenge némi ellenállásra?» Igen, most mint gyengeség, mint hűtlenség tűnt föl előtte. Azonnal győzni engedte büszkeségét. Hisz atyja ellenvetéseit mind a ketten előre látták. Ő azonnal engedett, míg Curt oly bátran sorompóba lépett szerelméért. Hát valóban boldogság lenne arra nézve, ha előle elbujdosnék? Mily mély szenvedés szólt már reggel vonásaiból! Megkérdezte önmagát, vajjon nem adna-e oda mindent Curt szerelméért? Miért ítélte hát ez őt csekélyebbnek?

S ismét arczára szorítá kezeit. Oh, mit tegyen, mit kelljen most tennie? A szerelemről ismét lemondani, — ismét elmenekülni előle? Vagy vele mindenért harcolni...?

Ki mondhatja meg, merre hajlik ily pillanatokban az elhatározás, ha külső lökés nem járul hozzá?

A nap már delelőben volt és, miként ama napon, midőn Nórát a főnöknőhöz hívták, megaranyozá a távoli hegyek csúcsait, melyeket a kis szobából látni lehetett. Nóra még mindig ott ült, gondolataiba mélyedve. Többször kopogtak, hogy őt ebédelni hívják; de főfájással kimenté magát és senkit sem eresztett be. Tudta, hogy a főnöknő csak este felé áldozhat megint neki egy kis szabad időt.

Most ismét kopogtak s egyszersmind jelentették, hogy levél érkezett számára. Ezer sejtelem keresztezte egymást e pillanatban Nóra agyában; dobogó szívvel vette át a levelet. A kéziratot nem ismerte, de a pecséten grófi korona volt. Az első tekintet azt sugta neki, hogy Curt anyjától van. A grófné ama tevékeny természetek egyike volt, a kiknek mindig cselekedniök kell: az egyedüli, a mi bánatukat elviselhetővé teszi.

Midőn a szálloda rideg szobájában egyedül ült, tudva, hová ment fia, közel volt a kétségbeeséshez. Nem igen tudta elviselni, hogy terveit keresztezik, hogy ellentállnak neki. Hosszas önállóság, ennek mértékletes, okos használata elkényeztette őt. Tudatában volt annak, hogy most is józan nézeteket véd. De a szó: «mit csináljak?» mindig legelső volt ajkain. Hogy fia most nem fogad el tanácsot, azt belátta: de az ecsetelés, melylyel barátnője Nórárt leírta, ismét eszébe jutott. No, ha csakugyan oly nemes, oly kitünően nevelt, oly távol áll minden cselszövéstől, akkor nem lehet, hogy egy családba befurakodni akar, a mely őt nem óhajtja; ha igaz volt, hogy visszavonult, akkor ezt ki is mondhatta, akkor szerelmét föl kell áldoznia Curt boldogságának. A grófné eltökélte magában, hogy ír neki, szívéhez, eszéhez, büszkeségéhez fölebb.

Nóra izzó arczczal ült és olvasta a levelet.

«Ne rabolja el tőlem fiamat», hangzott a levél vége, a melyben előbb minden ellenérv föl volt hozva, «ne álljon közéje és anyja közé. És ezt tenné ön, ha ő nem tisztelné akaratomat. Igen, még akkor is akadályként állna ön közöttünk, ha hatalmam akkora volna, hogy őt attól visszatart-hatom; mert ezt sohasem bocsátaná meg az anyá-nak. De azt mondják, hogy ön nagylelkű és nemes szívű, — mondjon le hát arról, a mi ily körülmé-nyek közt nem lehet az ő boldogsága: mi nők áldozatkészek vagyunk. Csak ha az az ön szájából hallja, hogy az ön szerelme nem akarja átlépni az örvényt, mely kettőjüket elválasztja, lesz az ő szive és becsületérzete megnyugtatta, mely azt hiszi, hogy önhöz van kötve. Elképzelheti, mily lelki és szívbeli erőt tételezek föl önben, hogy e kéréssel járulok önhöz — s tisztelem és hálám határtalan lesz ön iránt.»

Ez nem volt rossz befejezés; de még a határtalan tiszteletet és hála is nagyon keveset nyomnak a latban az ellen, a mit a szív legkedvesebbjeének vall. Talán maga a grófné sem tudta volna ön-magának megfejteti, miért nem akarta saját szívé-nek megrablását megengedni, s mégis azt kívánta, hogy egy másik szív oly sokról lemondjon az ő kedvéért.

Nóra ismételten elolvasta a levelet. Nem értette

jól, mit akart a grófné, vagy a szeretetteljes kezdet más reményekben ringatta őt?

De egyszer csak fölugrott: tisztában volt azzal, a miféle tőle kívántak. Mit, mit követelt ez a nő tőle? Öngyilkosa legyen saját boldogságának, — önmaga bélyegezze magát ingatagnak és gyengének s tagadja meg szerelmét? Az apa szenvedélyes természetű fölébredt benne.

— Hazugság volna — mondá — hazugság volna, mert szerelmem, miként az övé, semmit sem tart áthidalhatatlannak. Tudom, hogy nem alacsonyítottam le őt — tevé hozzá reszkető ajakkal — tudom, mily egyenlő gondolkozásunk és érzésünk. Nem fogom őt visszatartani, de szerelmemet sem fogom még egyszer megtagadni! Legalább ne mondhasa rólam, hogy hűtlen és gyenge vagyok.

Minden előbbi kétely eltűnt. A pír még ott égett arcán, midőn már a tollat is kezébe vette.

«Fia szabad ma, miként tegnap volt — írta határozottan és büszkén — mert atyám tagadta meg beleegyezését s neki mindig engedelmeskedni fogok. Részemről egy szó, egy lépés sem fogja fiát visszahívni, mikép már ki is tértem előle. De valótlanságot nem mondhatok, s az volna, ha a szerelmi ígéretet visszavenni akarnám, melyet tőlem mint boldogságát kívánt, ha meg akarnám tagadni az érzelmet, melyet szívem mélyén érzek s azt

hiszem, örökké érezni fogok iránta. Valótlansággal nem akarok tőle megválni, mert ez még sohasem enyhített fájdalmat, még sohasem hozott üdvöt. Legyen meg az Isten akarata, vezessen ő mindent úgy, a mint üdvünkre szolgál; de szerelmem is elég erős a várásra és kitartásra.»

Alig végezte be a levelet, már le is pecsételte s becsöngette a szolgálót, kinek arról gondoskodnia kelle.

Sokáig állt Nóra csendben az ablaknál. Viszhangként ismétlődtek szívében az imént leírt szavak, majd ünnepélyes komolysággal, majd szinte csúfolódva és gúnyosan.

Jól tette-e, hogy szerelméért küzdeni akart, — rosszul tette-e, hogy az áldozatot megtagadta, mely a harcnak azonnal véget vetett volna?

E kérdés égett ajakán, égett szívében, míg végre a hű barátnő megjelent.

Madame Sybilla fáradt volt a napi teendőktől, kimerült a reggeli izgatottságtól. Gondolatai oly régóta nem jártak az emberi szenvedély e birodalmában, hogy nehezen tudta magát tájékozni. De vannak szívek, melyek előtt — bármily közel jutottak is az éghez — nem lesz ismeretlenné a föld apró szenvedéseivel. Madame Sybilla kezei közé vette a fiatal leány forró fejét, megnyugtatólag nézett az égő, izgatott szemekbe, hallgatta, a mint

hebegve jött ajkairól az, mi viharként dúlt a fiatal lélekben.

— Jól vagy rosszul! — mondá szeliden. Gyerme kem, a földi szerelem nem erény és nem bűn; te e szerint cselekedtél. Semmi kötelesség nem kívánta az áldozatot, melyet rád akartak róni; nem kértél tanácsot, és talán csak tenszived adhatott azt. De egyet fontolj meg, gyermekem: nem valami magasztos, nem valami szokatlan, ha az ember földi szerelméért küzd vagy szenved; ezt a leggyengébb emberek is megtették. Az Isten szemében nagyon keveset ér; mert szerelmünk szivünk természetes szülöttje, az élet legszebb ajándéka, a legbájosabb virág, melyet az Isten létünkbe ültetett. De a ki illatát élvezni akarja, a töviseket is el kell fogadnia; s ezek a leghegyesebb tövisek, melyek emberi szívet érhetnek. Ha szerelmed megérdemli a szenvedéseket, melyeket rád hozhat és e körülmények közt valószínűleg hozni fog — nos akkor!!... Most talán egy áldozattal még legyőzhetted volna, — ki tudja, vajjon nem ezerrel kell-e megvásárolnod. De a szerelem — ez is igaz — sokkal fölér... Talán az Isten állította örül szivedben, hogy más küzdelmekről megóvjon — tevé hozzá, s mintegy áldólag tette kezét a fiatal főre, mely mélyen meghajlott előtte. — Másodszor választottad a küzdelmet a béke helyett, — az Úr vezéreljen, gyermekem!

X.

Hol egy szív ég hű szerelemben,
 Ne bánts, ne gúnyold, — szent a láng.
Geibel.

Midőn a grófné Nóra levelét megkapta, csak egy mosoly ült ajkaira. «Gondoltam», volt az egyetlen szó, melyet kimondott, talán mert azt hitte, hogy ez elhatározását más befolyásolta. Ő is egyedül volt hosszú órákig; mert fia reggel óta nem tért vissza, a káplánt pedig elküldte nemcsak azért, hogy Lillyt a kolostorból elhozza, hanem azért is, hogy azután a fiatal leánynak még a város nevezetességeit megmutassa. A grófné a történetek után képtelennek érzé magát kis hugával társalogni és foglalkozni. De a magány óráiban nem maradt tétlen a grófné; kitölté azokat gondolkozásával, hogy a dolgok állásával ismét és ismét tisztába jöjjön. Még mielőtt megjött a válasz levelére, mely csak utolsó kísérlet volt, már határozott. Készebb volt megengedni, a min nem változtathatott, hogy föltételeket köthessen ahhoz, mint a dolgot a végletekig hajtani s ezzel minden befolyását elveszteni.

«Meg kell hagyni a gyermekeknek játékukat, különben még makacsabbul ragaszkodnak ahhoz» körülbelül az volt fontolgatásainak eredménye, s

ettől fogva kisimultak a redők homlokán s a legbuzgóbban írt egy lap papírra jegyzeteket. Az estebéd idejére a káplán megjelent Lillyvel. A néne rátekintett a fiatal leányra, a ki az utóbbi években nem épen előnyösen fejlődött. A kis alak, a jelentéktelen vonások majdnem eltűntek az első ifjúság teljében, s most a kisírt szemekkel, a zavart kifejezéssel hihetetlenül csunyának és nagyon semmit mondónak tűnt föl. A grófné türelmetlenül fordult el tőle; ez új törlés volt számításában. Hogy lehetett a szőke gyermekarcból ily kevésbé szép! Önkéntelenül megjelent előtte Nóra nyulánk termete, az eleven, szellemes kifejezéssel. Sóhajtvá folytatta a grófné jegyzeteit. Épen a vacsorához akartak ülni, mikor Curt megjött. Fölhevültnek és fáradtnak látszott, de nyájasabbnak és nyugodtabbnak. A fogadás az anya részéről hideg és néma volt, habár ő némi megindulással fogta és csókolta meg kezét. A vacsora alatt is, midőn a társalgás meglehetősen egyhangú volt, gyakran irányzá tekintetét anyjára. Az alkalmas pillanatot látszott várni, hogy vele beszéljen. De a grófné ezt határozottan kerülte. A vacsora végeztével azonnal fölkel, hogy visszavonuljon, s csak a káplánt hívta még magához. Curt homlokán ismét redők jelentek meg, s a nyájas kifejezés eltűnt vonásairól. Egy pillanatig habozva állt, mintha követni akarná anyját; de

azután mást gondolt s unokanővérének rövid «jó éjszakát» kívánva, ő is visszavonult.

Szegény kis Lilly! Ez az első est a világban nagyon szomorú kezdet volt. Előre örvendett az unokatestvér viszontlátásán, s ez alig váltott vele egy szót, alig méltatta egy tekintetre. Hogy anyja és fia közt valami történt, azt észrevette; ennek tulajdonította az ő rossz hangulatát, de az ifjúság *esprit de corps*-jával azonnal pártjára állt a néne ellen.

Másnap reggel, még meglehetősen korán, egy kocsi állt meg a P. szálloda előtt, melyből a káplán szállt ki. Bejelentette magát Karsten igazgatónál. Az igazgató írással foglalkozott, de midőn a vendéget neki jelentették, azonnal fölugrott és eléje ment. Tizenkét év után ismét szemben állt egymással a két férfiú.

A műlovas kezét nyújtá a papnak.

— Nyomtalanul tűntek el ön felett az évek? — kérde, csodálattal szemlélve őt. Valóban az arczán előmlő nyugalom és béke most annyival fiatalabbnak tünteték őt fel, mint egykor hivatásának komolysága öregebbé tette.

A férfiak megrázták egymás kezét.

— Mint követ jó? — mondá az igazgató mosolyogva. E szerencsétlen viszontlátás megújította a pert, melyről azt hittem, hogy szerencsésen

elvágtam. Mondja meg a grófnénak, hogy nem az én kívánságom, nem az én akaratom, s ő sem sajnálhatja jobban a dolgot, mint én. Óvatosabbnak kellett volna lennem. De a nevelés folytán, melyet a gyermeknek adtunk, csak ily társaságot engedhettem meg neki... E körökhöz mindig vonzódást fog érezni — tevé hozzá elsötétült arczczal — de sokkal tátongóbbnak gondoltam az örvényt, hogysem annak átlépésére gondolni lehetett volna, különösen a fiatal gróf komoly nézetei mellett.

— Mint közvetítő jövök — mondá a káplán. Volt tegnap önnél Curt gróf?

— Igen, többször is, mert első ízben nem talált honn. Ismételte a kérését, én meg válaszomat. A fiatal ember komolyan és hévvel védte ügyét; hiszek szándéka tisztaságában, vonzalma mélységében, miként gyermekemében. Ez anyja természetével bir és tud szeretni; nagyon boldogtalan leend, — és ő egyetlen gyermekem! — Nyugtalanul járt föl és alá egyszerre megállt a káplán előtt. — Sajátságos valami az a büszkeség; de ön a maga álláspontjáról azt mondja, hogy meg kell törni. Ismétlem, ő egyetlen gyermekem, s Isten tudja, miként tehetem őt másként boldoggá. Nem gondolja, hogy a grófné hajlandó volna meghallgatni a közvetítő ajánlatokat?

— Ép ilyeneket hoztam — mondá a káplán. A grófné is azt gondolta, hogy talán nem lesz tanácsos az ár ellen úszni. Megbizott, hogy kérdezzem meg öntől, vajjon leánya elfogadja-e a föltételeket, melyekhez a grófné beleegyezését köti.

— Nos — mondá az igazgató, hevesen egy székbe dőlve — beszéljen! Itt voltak az enyéim — tevé hozzá, kezét az imént beírt levélre téve.

— A grófné nem tagadja meg beleegyezését, ha a fiatal pár két évig hű és állhatatos marad szándékában. De kívánja, hogy e két év alatt egymást ne lássák és semmiféle összeköttetésben ne legyenek, levelekkel is csak a legvégső esetben. Ez idő lefolyása alatt a dolognak mások előtt titokban kell maradnia. Ha a fiatalok e föltételeket szigorúan megtartják, a grófné is kötelezve érzi magát szava beváltására s akkor Nórát szívesen fogadja leányának. Kívánságainak megszegése esetén nem tartja magát lekötelezettnek.

Az igazgató szótlanul hallgatta: csak hevesen pödörte bajusza hegyét.

— A grófné a dolgok változandóságára, az idő folyására gondol — mondá néhány percznyi hallgatás után. Talán én is ezt teszem, ha a föltételeket elfogadom. Tehát legyen!... A fiataloknak ki kell állniuk a próbát; ez nem sok ily szokatlan választás mellett. De mondja meg a grófnénak,

hogy értem szándékát és teljesen osztozom reményében. — Hirtelen fölugrott s ismét nyugtalanul járt föl és alá. — De hidat is akarok gyermekemnek építeni — folytatá némi szünet után. El akarok oszlatni egy nehézséget, mely létezik, habár a grófné azt velem szemben nem is említi. Tudom, milyen a gróf helyzete, minő előnyöket fog elveszteni, ha unokanővérét nem veszi nőül. Ez előnyökért legalább kárpótolhatja őt a műlovas gyermeke. Mondja meg tehát a grófnénak, hogy leányomnak nem volt szüksége egy grófra vadászni; tán még sokan boldogoknak éreznék magukat, ha őt elnyerhetnék. Ez a hozománya a menyegző napján.

Az ép beírt lapra mutatott.

A káplán a nagy összeg fölött csodálkozva hátrált s az igazgató elégyült mosolylyal nézett majdnem megrémült arczára.

— A megvetett keresetmód nem volt oly rossz — mondá kissé gúnyosan. Első feleségem vagyonát megnégszerezte, s a fele azonnal Nóra tulajdona. A grófné könnyen szerezhet magának meggyőződést, mert vagyonom bankároknál van letéve; magam is kész vagyok minden további fölvilágosításra. De mondjon még többet a grófnénak: mert tudom, itt aranyhidak egyedül nem elégségesek. Mondja meg, hogy leányomnak joga van más

nevet viselni, mint az enyémet, a mely talán kissé nagyon is világhírű. Ismét fölveheti nagyapja nevét, a mely jó, régi franczia név volt, s a minek kimutatására még elő tudom adni a papirokat. Akkor teljesen el lesz tőlem szakítva — folytatá és hangja kissé reszketett. De hisz anyja is szakított mindennel irántam való szerelemből, s én nem akarok fukarkodni a gyermekkel szemben.

A fájdalom kifejezése az utóbbi szavaknál ismét ama napok férfiává tette őt. A káplán fölugrott és megragadta kezeit.

— Ön nagyon sokat tesz — mondá — az út egyengetésére, s a grófné és Curt gróf bizonyára nagy elismeréssel adóznak önnek.

— Ez aligha elég! — mondá ő fejét rázva — s a rang fölfogása szerint jogosult is. A mi az egyeseket csak egyszer is keményen sujtja, azt ilyen elvek nem szüntetik meg. Jobb lett volna akkor másként cselekednem; akkor az én utamon haladt volna s nem keveredik e bonyodalmakba!

— Hogy talán mélyebbekbe és rosszabbakba sülyedjen! — mondá a káplán komolyan. Az anya gyermekének nemcsak földi boldogságáért reszketett, — a lelke üdvéért aggódott.

— Igen, ez a dolog jámbor fölfogása! — mondá az igazgató könnyelműen. Az élet azonban el-
koptatja ezt; nekünk, világi embereknek úgy kell

vennünk a dolgokat, a mint vannak. Mellettem Nóra most a legünnepeltebb szépség, büszkeségem tárgya volna, míg most ezt az ő kedvéért meg kell törnöm... és semmi sem enyém gyermekemből... Ilyen a világ folyása!

A káplán nem felelt ellenvetésére; látta, mennyire megrabolta az idő lassankint az igazgatót előbbi nézeteitől s mindig mélyebben szorítá mostani körébe.

— S ön nem fog soha arra gondolni, hogy kipihenje magát, hogy visszavonuljon ez örökösen izgatott élettől, mert vagyoni helyzete ezt megengedi?

Az igazgató vállat vont.

— Vagyoni helyzetem! Sokra van az embernek szüksége, kedvesem, s ki tudja, kiről kell még majd gondoskodnom. Én nem tudom ölbe tenni kezeimet s látja, hogy e mellett jókarban vagyok! — tévé hozzá mosolyogva. De most lássunk hozzá, hogy fiataljaink megnyugodjanak. Már annyi időmbe került e történet s a napokban vissza kell utaznom.

A káplán fölállt; a legbarátságosabb módon váltak el egymástól, az igazgató a vele sajátos lovaságiassággal. S bár Karsten ez ügyben teljesen önzetlen és nemes magatartást tanúsított, a káplán kellemetlen benyomást vitt magával. Úgy tűnt föl

előtte, mintha ezt az embert lejtőn látná haladni; még egy észrevétlen sülyedés, melyet azonban nemsokára gyorsabb követhet, ha az ifjúság ruganyossága és a férfikor becsvágya többé nem fognak ellenállani.

— Senki sem vonhatja ki magát életköre befolyása alól — gondolá. Bár vezetné az Isten a szegény leányt mennél előbb a kikötőbe, hol biztonságot lel.

Curtnek nyugtalan éjjele volt, mert az anyjával való esti találkozás ismét fölébreszté egész daczát. Az igazgatóval történt beszélgetés után azzal a szándékkal jött, hogy anyját esdekelve kérni fogja, neki bebizonyítja, hogy nem könnyelműség, nem szenvedély vezette e lépésre. De ha harczot kívánnak, hát legyen! Akaratának kivitelére ezer és ezer tervet kovácsolt agyában; szilárdan el volt tökéelve mindaz ellen föllépni, a mi őt Nórától elválaszthatná. Kész volt inkább mindent föladni, egész örökösödési és elsőszülöttségi jogát föláldozni, mint boldogságáról lemondani.

Az izgató gondolatokat csak sokára követte mély álom, mely késő reggelig tartott. Az ifjúság még bújában is elalszik, míg az aggkorban még az öröm is elriasztja az álmot.

Midőn Curt fölébredt, az első hír, mely meglepte, az volt, hogy anyja és unokanővére már el-

utaztak. Erről felvilágosítást a káplán volt neki nyújtandó. De erre sokáig kelle várnia, a mi türelmetlenségét csak még jobban fokozta és elhatározását erősíté.

Végre megérkezett ez a csillapító hírekkel. De ha van valami kellemetlen, akkor bizonyára az, midőn erkölcsi és anyagi erőinket nagy erőfeszítéssel egy pontra gyűjtöttük, és ez hirtelen, minden közreműködésünk nélkül kezünkben enged. Ez a legrettenetesebb csapás. Curt a legkinosabban érzé ezt. A mit önmaga akart kivívni, a miért egész bátorságát, tettejét összegyűjté, azt úgy adták kezébe, mint játékszer, a melyet a gyermek hevesen követelt, azzal a világos meggyőződéssel, hogy így legkönnyebben meg fogja unni. De ép ezért nem lehetett, nem volt szabad visszautasítania az ajánlatot; minden ellenvetés bizalmatlanság volna saját szilárdságában.

De barátja szeliden megnyugtató szavai ellenére sem tudott hálás örömet érezni. Egy tövis maradt keblében, mely egész érzékenységét izgatta, hangulat, mely szívesen keres és könnyen talál új táplálékot.

Midőn este felé az igazgatóhoz elment, hogy ígéretét Nóráéval kicserélje, nem volt szerencsés.

Az igazgató előszobájában néhány sajátságos külsejű, ama körökből való egyénnel találkozott,

kik a híres férfiúnak szolgálataikat följánlák. Ezek egyike, nyulánk termet, fekete, hosszú művész-hajjal, ép bucsút vett Karsten úrtól s Curt még hallá ennek utolsó szavait, hogy, mennyire örvend, hogy őt társaságába fölveheti.

A különben szép férfiúnak, ki csak szemita származását nem tagadhatta, szűrő szemei kihívólag irányultak a fiatal grófra, kibén tán helykeresőt gyanított. Curt hideg, büszke tekintete, valamint az igazgató ünnepélyesebb fogadása megnyugtatón látszottak őt e felől.

Az igazgató Curtot azonnal más szobába vezette.

— Sajnos, előre nem látott üzleti dolgok! — mondá mentegetődzve. Még itt is föl kell használnom időmet s majdnem túl vagyok terhelve ajánlatokkal.

Curt udvariasan meghajolt; de először találta kellemetlennek, hogy mily körökből viszi el Nórát, és eltökélte magában, hogy annak nem szabad a két évet ott töltenie.

Szerencsére e pillanatban megjelent előtte a kedves arcz atyja kíséretében s egész varázsával hatott reá. Mosolyára eltűnt minden kellemetlen gondolat, és a boldog érzet, hogy az az övé, ki-szorított mindent.

Nórát a dolgok gyors változása majdnem lesuj-alig tudta elhinni atyjának, midőn ez a hírt

meghozta neki. Levelének hatása, szilárdságának kijelentése idézte-e elő? Oly örömet hitte volna ezt! Vagy, s ezt még örömetebb fogadta el, a grófné szive valóban meglágyult? Semmi küzdelmébe sem került az ajánlatot elfogadni; csak a boldogságnak örvendett s nem érté, hogy atyja a főnőknővel együtt kevésbbé örvendetesnek tartotta a dolgok fordulatát.

Valami föltétel egészen természetes volt és két év... mi volt kétévi megpróbáltatás? Húszra el volt készülve, ezt mondta mosolyogva ajka, ezt mondta ragyogva szeme. Két év végtelenül kevés, ha egy egész élet van előttünk.

Megvolt benne az ifjúkor boldog tapasztalatlansága, de megvolt benne egy mindent betöltő szerelem állhatatossága is, és ezért vette oly könnyen az időt.

Három napot töltött Curt a városban, — három napot, melylyel a próbaidőt akarta megrövidíteni, mielőtt a teljes titok és a teljes elválás nehéz igája ránehezedik. S hogy az előbbinek megtartása annál biztosabb legyen, csak a legrövidebb időre szándékozott visszatérni az egyetemi városba és azután sürgős dolgok ürügye alatt jószágaira menni és ott anyja segélyére lenni. Lágy kedélye vágyott az ő szívében visszanyerni a helyet és ezt Nóra számára is előkészíteni. Mit törődött azzal, ha a világ

jelenleg más következtetéseket von le gyors elutazásából, míg ő maga tudatában volt boldogságának, melylyelegykor nyilvánosan igazolhatta magát?

Nórát illetőleg örömet keresett volna eszközt, hogy őt a műlovas-társaságtól elválassza; de ennek gyermeki szeretete vonakodott atyját már most elhagyni. Ismét az igazgató tett közvetítő indítványt. Már rég volt szándéka valahol állandóbb otthont alapítani, különösen most, midőn az év folyamában neje új kötelességeknek nézett eléje. Ezért egy szép fekvésű város közelében villát akart vásárolni s ott azután eltölthette Nóra a kitűzött időt mostoha anyja, vagy, ha majd ez ismét férjét követheti, egy társalgónő körében. Az indítvány mindenkinek tetszett s így még a válás is édes bizalmat nyújtott az egymást szeretőknek, a mely azt elviselhetőbbé tette.

XI.

Az asszony finom hadi taktikája :

Csatára nem száll s mégis győz örökké.

Raupach.

Néhány hónap múlva ez események után a grófné családjával a fővárosba költözött át. Özvegysége óta első ízben hagyta oda falusi magányát. Fiatal unokahuga jelenléte, kit a társaságba kellett be-

vezetni, valamint fiának amaz elhatározása, hogy diplomáciai pályára lép, a legjobban okadatolták ezt a világ előtt. Csakhogy a világ mégis csodálkozott ezen. Mert az emberek oly szívesen nevezik a kis kört, melyben élnek, «világnak».

Hát ez a világ az unokahugot még sokkal fiatalabbnak találta, hogysem máris bemutatható volna s még jobban csodálkozott Curt gróf ama szándékán, hogy diplomáciai pályára lép, mert mint elsőszülött fiúnak és terjedelmes jószág birtokosának életútja sokkal egyszerűbben volt körvonalozva. Néhányan ezt az anya okos sakkhúzásának gyanították, hogy így a sokáig birt uralmat ne kelljen föladnia; mások azt mondták, hogy ezáltal Curt akarja magát kivonni anyja befolyása alól. A világnak igaza is volt, nem is — mint mindig. A dolgok rendes folyása mellett a grófné határozottan nagyon fiatalnak találta volna a tizenhétéves Lillyt; legalább még egy telet a falusi magányban kellett volna töltenie. Fia számára sem igen kívánta volna a diplomáciai pályát, hanem azonnal szükségesnek tartotta volna, hogy fia a jószág kezelését átvegye, s hogy ekként őt lekösse. De így minden tervéről le kellett mondania; mert korántsem volt szándéka, hogy a dolgoknak most szabad folyást engedjen, bármily megnyugtatók voltak is az igazgató ajánlatai, melyek őt tulajdonkép az ellenvetés

minden jogától megfosztották. Ezt belátta; majdnem izgatta őt, hogy így volt. Legrosszabb esetben a műlovas leányának fényes vagyoni helyzete a dolgot igen megkönnyítette, de míg a kölcsönös ígéret visszavonható volt, a grófné kötelességének tartotta annak megvalósulása ellen mindent megkísérteni, a mi a megengedett határait nem lépte át.

A csendes falusi életet nem tartotta elég alkalmasnak arra, hogy fia gondolatait másfelé terelje, különösen mivel Lilly nem volt az a lény, a ki egy házi kört elevenebbé tenni vagy vonzóerőt gyakorolni tudott volna. Azért ez irányban minden gondolatot elvetett és egy új tevékenység befolyásában s a nagy világ szórakozásaiban reménykedett. Hiszen épen annak tulajdonította a mély benyomást, hogy Curt nem ismerte a világot, s azt hitte, hogy ott lesz a legjobb ellenszer is föltalálható. Az indítvány tehát, hogy a diplomáciai pályára lépjen, tőle eredt, hogy ekként őt a fővárosban való tartózkodásra rábirja. Minthogy ott sem akarta őt szem elől tévesztetni, Lillynek a világba lépését gondolta ki ürügyül, hogy maga is odaköltözhessek.

Curtnek nem volt kellemetlen a gondolat, hogy oly pályára lépjen, mely egy névvel és vagyonnal bíró fiatal ember előtt oly könnyen megnyílik és minden erőfeszítő foglalkozás nélkül arra való, hogy az ismeretkört tágítsa. A mi őt anyjától elválasz-

totta, de a mit ez sohasem érintett, a vele való együttlétét kinossá tette neki s a mindent szemmel kísérő szomszédság kis köre valami nyomasztó volt. A szellemi tevékenység tágasabb mezejére való kilátás, a társasélet nagyobb köre, melyben az egyesek jobban eltűnnek, talán a lehetőség, hogy egyidőre más vidékre helyezik át, elfogadhatóvá tették előtte az indítványt.

Anyjának terme csakhamar jelentékeny helyet foglalt el a társaskörökben. Az ősi név és a legtekintélyesebb összeköttetések fénye kettős vonzóerőt gyakorolt, a fiatal örökös nő, minő Lilly volt és a hitbizományi örökös jelenlétével, ki a világ fölfogása szerint nemsokára házasodni fog. Természetesen mindjárt azt gondolták, hogy a grófnénak nincs forróbb kívánsága, mint a kettőt egyesíteni, de ez a vállalkozó szellemeket annál kevésbé riasztotta vissza saját terveik követésétől, mert a fiatalok nem igen adtak okot arra, hogy nevüket összekapcsolják. Curt egészen szenvedőlegesen viselte magát kis unokanővére irányában. Habár mindig látható volt anyja termében, mégis oly visszavonultan élt különben, a mennyire ez a fővárosi élettel csak kiegyeztethető volt. Tanulmányai valóban nagyon igénybe látszottak őt venni, s a fiatal hölgyvilág iránt oly hideg, egyforma szeretetreméltóságot tanúsított, hogy azt majdnem két-

ségbe ejté. Egyetlen egy sem dicsekedhetett még csak mulékony kitüntetéssel sem.

A grófné talán türelmetlenül nézte magaviseletét; tán sokkal többet várt eszközétől. A farsang vége felé járt, midőn még egy nagyobb ünnepet adott, melyen a társadalom *«beau monde»*-ja szép számmal jelent meg. Curt gróf anyja társaságában fogadta a vendégeket azzal a szeretetreméltó fesztelenséggel, mely tulajdona volt, de azzal a nyugalommal is, mely csak akkor van meg az emberben, ha egészen érintetlenül és szabadon áll a társasággal szemben és ez semmiféle személyes érdeket sem nyújt.

— Mily kedves egy gavallér a kegyed fia! — mondá ép egy öreg úr, egy kegyelmes úr és társadalmi tekintély, a grófnéhoz hajolva, ki a tánczterem bejáratánál néhány hölgy körében foglalt helyet. Maga a megtestesült illem, szellemes és szép, igazán büszkesége lehet egy anyának.

A grófné könnyedén meghajta fejét a fiáról mondott hizelgő nyilatkozat elismeréseül; de vonásain olvasható volt, hogy azzal mégsem ért egészen egyet.

Az öreg kegyelmes úr észrevette ezt; mert ügyes, világismerő egy kegyelmes úr volt s hozzá még kíváncsi, a ki szeretett a dolgok mélyére hatni.

— Csodáltam őt! — folytató. Ritkán láttam

fiatal embert ily szilárd elvekkel. Oly kevésbé engedni magát világvárosunk élvezetei által tovaragadtatni, hogy az ember majdnem aggódni kezd a jövő miatt. Hisz kegyed tudja: mindnyájunknak el kell járni a bolondját.

— Ha kell, majd fiam is lerója ezt az adót! — mondá a grófné oly keserű hangon, melyből sejteni lehetett, hogy tapasztalásból beszél.

Az öreg úr még kíváncsibb lőn. Mi kifogása lehetett fia ellen, ki oly jó hírnévnek örvendett? Talán nem akar meghajolni anyja akarata előtt erre a kis aranymadárkára vonatkozólag? gondolá, miközben lopva tekintett Curtra, a ki ép nagyon hidegen fordult el Lillytől, a ki félénken intézett hozzá egy kérdést.

— Kedves fia nemsokára megválík kegyedtől, mint értesültem! — kezdett némi szünet után egy új ostromot. Fiatal hölgyvilágunk gyászt fog ölteni, habár neki azzal szemben vas szíve van; e szépek egyike sem dicsekedhetik azzal, hogy őt lebilincselte.

— Sokkal fiatalabb, hogysem leköthetné magát! — mondá a grófné látszólag egykedvűen. De ha ön annyira be van avatva, kedvesem, nem árulhatná el nekem, hová szándékoznak fiamat küldeni? — Most észrevehető nyugtalanság szólt tekintetéből.

— Diplomáciai titok! — mosolygott az öreg úr. Ezenfölül félek, hogy kedves háziasszonyomnak elrontom az estét; a mamák nem szeretik a távoli elválásokat.

— Ah, csak beszéljen, ha tudja! — mondá a grófné türelmetlenül. Talán csak nem küldik északi Németországba?

— Épen az ellenkező irányba; de még kissé messzebb, méltóságos asszonyom; nem kevesebbhez, mint a török császár ő felségéhez kell majd mennie. De ha szeretetreméltó asszonyok kívánják, némi befolyással még mindig lehet valamit változtatni! — tev é hozzá suttogva. A mi attaséink nem oly fontos személyiségek, hogy az államok egyensulya tőlük függne.

— Oh, miért? — kérdé a grófné gyorsan. Hisz nagyon jól van így. Nekünk, anyáknak, nem szabad fiainkat magunkhoz lánczolni. Azután X. báró, az ottani követ, régi ismerőse családunknak — tev é hozzá mintegy magyarázólag. Hanem excellenciád mégis csak mindig be van avatva! — folytatá azután szeretetreméltó mosolylyal. Hová el nem hatnak az ön finom szálai! Ön veszedelmes ember.

Az öreg kegyelmes úr mosolygott, mert nagyon szerette, ha oly férfiúnak tartották, a ki a nyugalmazottság daczára, még nagy befolyásnak örven-

dett. Midőn pedig a grófné most fölkel, hogy egy újonan érkezett vendéget üdvözljön, mégis fejcsóválva tekintett utána.

— Igazi Semiramis! Hanem szeretném tudni, miért akarja elsőszülött fiát oly messze küldeni a világba. Valóban, úgy-látszik, mintha ránézve mégis nagyon hamar nagykorú lett volna. — Oh, ezek az asszonyok, ezek az asszonyok! Ki gondolná ez apró, félénk teremtésekről, hogy mi minden lehet belőlük?

Az «apró, félénk teremtés» alatt most az öreg kegyelmes úr Lillyt értette, a ki közelében állt, mint mindig, rózsás színben, szóltanul és zavart, aggodó tekintettel. Lillynek legtöbbször az öreg uraknál volt szerencséje. Üdesége, kis termete, gyermekes lényre itt tetszésre talált, míg a fiatal férfivilág egyáltalán unalmasnak és jelentéktelennek mondotta őt. Csak az, hogy arany madárka hírében állt, és a bölcs családanyák tanácsa szerzett neki tisztelőket, a kikkel szemben azonban nagyon közönyös volt, mindegyiknél egyformán szóltan volt, egyformán elpirult és egyformán mosolygott.

Finom megfigyelők tudni akarták, hogy tekintete legtöbbször szép unokatestvérét kíséri, a ki azonban erre legkevesebb okot sem adott. Észrevehetőleg kerülte őt s most is majdnem udvariatlanul hagyta ott a faképnél, hogy kitörő örömmel üdvözlje barátját, Dahnowot, a ki utazás közben várat-

lanul a fővárosba érkezett és a grófné sürgető meghívása folytán eljött az ünnepélyre.

— Nem igen vagy udvarias unokanővéred iránt — mondá Dahnow, midőn barátja őt karonfogva, egy mellékszobába vezette. Épen tánczoltál vele.

— Ah, mit, — rokonok közt! Miért is visz el, mikor a nők választanak tánczost! De mondd, mi hozott ide épen most, a farsang végén?

— Egy kis körutazás, mielőtt komolyan tanulni kezdek a vizsgálatokra. Egyébként unokanővéred még nagyon csinos lehet, ha kissé jobban kifejlődik; rendkívül kedves vonás van az ajka körül.

— Úgy? — mondá Curt. Meglehet; azok közé tartozik, a kik rám nézve nem léteznek.

— De te létezel ránézve! Igazán megsajnálтам azzal a szomorú arczczal, midőn te minden teketória nélkül otthagytad.

— Ostobaság, a mit mint gyermeknek a fejébe vertek, s a mit most neki abból ki kell vernie. Dahnow! Nekem van egy talizmánom. Megírni nem akartam neked, de nézd, itt van.

Curt egy elrejtett medaillont vett elő és fölnyitotta azt; a legbájosabb leányfő volt benne.

— Ah, nagyszerű! — mondá Dahnow. Tehát mégis! Midőn oly hallgatag voltál, oly hirtelen eltávoztál, azt hittem, mindennek vége van. Hát még mindig gondolod, hogy célhoz jutsz?

— Közel vagyok hozzá, ha már így akarod nevezni; mert csak föltételektől függ. Anyám kétévi határidőt és kétévi titoktartást követel... és ezt meg lehet tartani. Beszéltek felőle valamit a Rajnánál?

— Keveset; egyszerűen azt gondolták, hogy anyád hítt haza. Minthogy az igazgató is elutazott családjával, nemsokára elfeledték a dolgot. A diák-szerelmet nem szokás nagyrabecsülni.

— *Nous verrons!* — mondá Curt szárazon, szakállát simogatva s egy pillanatig még a medaillon nézésébe elmerülve.

— Hol van most? — kérdé Dahnow.

— D. mellett egy villában, melyet atyja nemrég vásárolt. Ott fogja tölteni a két évet. Nem szeretem, ha a társaságnál van — tevé hozzá izgatott hangon — és én kívántam ezt.

Dahnow gondolkodva nézett maga elé.

— Tudod-e... — szólalt meg; de magát hirtelen félbeszakítva, változtatott hangon folytatá: — Igaz, miféle terveid vannak? Tudom, hogy a diplomáciai pályára léptél. Itt maradsz egyelőre?

— Előkészítő tanulmányaimat befejeztem. A napokban valamelyik követséghez küldenek, s azt hiszem, hogy erről nemsokára többet is megtudok.

— Úgy? — mondá Dahnow mintegy megnyugtatóan. Egyébiránt, kedvesem, fordulj meg; egy ezüstös egyenruhájú szolga oly sóvár tekin-

tettel vár, hogy jó lesz, ha megkérdezed, mit kíván.

— Ah! — mondá Degenthal, egy tekintetet vetve a lakájra, ki az ajtónál várakozott. Bizonyára a vacsora miatt lesz, melyet föl kell szolgálni; még egy kissé intézkednem kell. Egészen fesztelenül a kis asztalnál lesz az étkezés. Oregem, gondoskodjál magadról. Nekem, mint háziúrnak, sajnos, az elsőrangú csillagoknak kell magamat szentelnem. De azután majd a ti csoportotokhoz megyek; vedd magadhoz kis unokanővéremet, mert más hölgyet úgy sem ismersz.

— Majd eligazodom! — morgott Dahnow.

Mindenesetre jól el tudott igazodni; mert kissé később, midőn Degenthal őt fölkereste, az évad legünnepelebb szépsége mellett, a társaság korifeusai között a legvidámabb, legélénkebb körben találta, melyben saját humorját is érvényesítette.

— Ah, gróf Degenthal! — kiáltott föl most a szép grófnő, fekete szemeivel merészen nézve rá, a mit egész télen hasztalan tett, mert még mindig nem adta föl a reményt, hogy őt is diadalkocsijához bilincselheti. Gróf Degenthal, találja el, miért kereste föl északi német barátja csak most fővárosunkat, midőn mi épen azon vagyunk, hogy a világ örömeiről lemondjunk és fejünket hamuval behintsük.

— Mert, miként már szerencsém volt megjegyezni, grófnő, én eretnek vagyok, ki e jámbor szokásról semmit sem tud. Ezért most a legszigorúbb vezeklés vár reám, mert kezdem belátni, mit vesztettem, — ha kegyed nem lesz oly szives, hogy még ma este legalább egy tánczczal kárpótol.

— Képmutató! — mondá Degenthal nevetve. Hedvig grófnő, büntesse meg őt több tánczczal, mert ő a törökök elvének hódol, a kik jobban szeretik nézni a tánczot, mint e fárasztó munkában résztvenni.

— Ah, akkor eltalálom, mi hozta ide Dahnow bárót! — kiáltá közbe egy másik fiatal ember. Hazája e szakmában ép a leghiresebb művészeket küldi hozzánk. Tulajdonkép jobban ugrálás, mint táncz. Tudják, uraim, hogy Karsten czirkusza idejő, hogy nekünk a bőjtöt megrövidítse?

Minthogy e pillanatban mindenki Dahnowra nézett, senki sem vette észre, hogy Degenthal erősen összerezett.

— Báró úr, ön elpirul! — kiáltott föl Hedvig grófnő nevetve. Hát azok a négy lábú szépek az ön vezércsillagai? — tevé hozzá kissé hetykén. Nem tagadhatja.

Sajátságos, hogy Dahnow különben oly megfelelni kész nyelve elakadt.

Degenthal, ki szemközt állt vele, meghökkenve nézett reá.

— Tudtad te, hogy Karsten ide fog jönni? — kérde vontatottan.

Dahnów kissé erőltetetten nevetett.

— Édes Curt, ti, úgylátszik, nagyon kevésre becsületek fővárostok bájait, hogy ennyire örvendeztek ily kis eseménynek. Egyébiránt Karsten e télen nem volt B.-ben, hanem jobban északra.

— Azért keresi ön most itt föl — mondá az urak egyike. *Chi lo sa* — talán nem is a négy lábú szépségek miatt! Hisz Karstenről azt mondják, hogy rendkívül szép leánya van, a ki mindenütt óriási feltűnést kelt. A múlt ősszel a Rajna vidékén mindenki róla beszélt; mindenesetre remélem, hogy őt is bemutatja nekünk.

— Karsten Nóra nem mutogatja magát — szólt közbe hirtelen Lilly nyugodt hangon. Még sohasem lépett föl nyilvánosan s ezt nem is fogja tenni.

Mindenki csodálkozva tekintett a kis beszélőre.

— De mit tudsz te arról, Lilly? — kiáltott föl Hedvig grófnő. Hogy jutsz te ez ismeret-séghez?

— Én Karsten Nórárt nagyon jól ismerem és szeretem, mondá Lilly a maga nyugodt módorában. — Még majdnem egy évig voltam vele együtt a kolostorban, a hol egész neveltetését nyerte. Ő volt minden növendék közt a legszebb és sze-

retetre legméltóbb s különösen jó az újonczok irányában.

— De grófnő, hisz ez nagyon érdekes, szép lovasnő, a ki kolostorból jön...

— Ő korántsem lovasnő — viszonzá Lilly állhatatosan. Anyja nem akarta, hogy lovasnő legyen, s ezért atyja, ki igen gazdag, kolostorban nevelteté őt. Akkor nem is tudtuk, hogy atyja czirkusz-igazgató. Ezt csak később hallottam káplánunktól, ki szintén ismeri őt.

— Hát milyen ő? — kérde Hedvig grófnő kíváncsian — és hol él?

— Szép, nálánál szebb nőt nem ismerek — viszonzá Lilly boszúvágyólag a grófnőnek. Hogy hol él most, nem tudom, de azt hiszem, atyjánál. Csak azt tudom, hogy sohasem fog olyasmit tenni, a mit mi is meg ne tennénk: sokkal jámborabb és sokkal jobban van nevelve.

A beszélő kipirult védőbeszédében. De egy pár szem első izben pihent rajta érdeklél; Degenthal mintha minden szót föl akart volna fogni ajkairól. Most vette észre először azt a «kedves vonást ajka körül» is, melyre Dahnow figyelmessé tette.

Nemsokára széke mögött állt.

— A füzértánczra nem foglalkoztál még, kis hugocskám? — kérde halkán. Kérlek, add nekem.

Lilly biborvörös lett. Csak némán tudott inteni

a kellemes meglepetéstől; mert ezt még legmerészebb reményeiben sem merte volna álmodni.

Midőn később a táncz teljes folyamatban volt, a grófné nem tudta, hogy milyen-e szemeinek, midőn a párt együtt látta; annyira el volt foglalva Curt tánczosnőjével, s annyira ragyogott ez a benső boldogságtól. Vannak pillanatok, midőn a legkisebb szemek is tündökölhetnek, s Lilly szemeiben valószínű fénytenger villant föl, mikor tánczosa teljes érdeklődéssel fordult hozzá, úgy hogy mellette mindent elfeledni látszott. A grófné nem hallotta, hogy nevelőintézeti történetek voltak, melyekkel Lilly őt lebilincselte; csak látott és csodálkozott. Hogyan, hát vak volt ő előbb, — nem vette észre, hogy ez a csendes házi körben szövődött? Hát elhamarkodta a dolgot, midőn fia számára új szórakozást keresett? És éppen most, midőn a szálak összefűződteknek látszottak, — mily balgaság volna azokat széttépni!

A grófné az öreg kegyelmes urat kereste szemeivel, és az öreg kegyelmes úr sohasem volt messze a hölgyek körétől.

— Szabad azszonyi jogommal élnem és ingatagnak lennem? — mondá barátságos mosolylyal.

— Kis ingatagság csak hasonlóbba teszi kegyedet hozzánk, gyalró halandókhoz — mondá az öreg udvariasan.

— A muzulman város mégis nagyon messze van, az éghajlat nagyon aggaszt engem! Adja meg az ismeretes intést az illető helyen s eszközöljön ki némi halasztást, ön mindenható ember.

— *Toujours au service des dames* — mondá az öreg kegyelmes úr meghajolva — X. báró más fiatal emberrel is beérheti.

Az emberek gondolatai gyakran sajátságosan kiegészítik egymást. Ugyanabban a pillanatban, midőn az öreg kegyelmes úr beszélt, Curt gondolkodva dőlt hátra székén. Tánczosnőjét más tánczba vitték. Csevegése édes volt neki, mert csak a Nórával együtt töltött nevelőintézeti élet körül forgott. De most eszébe jutott, a mit hallott, hogy az igazgató a városban társulatával meg fog jelenni. Első ízben áldotta anyja okosságát, a mely hosszabb távollétre nyújtott neki reményt. Ő is épen az öreg kegyelmes úrra gondolt, vajjon nem lehetne-e általa talán siettetni az elutazását, mert nem volt rá nézve kellemes gondolat, épen itt találkozni Karstennal, sőt még az sem, hogy ily módon halljon róla. Elhatározta azonnal tudakozódni, mikor fog megnyilni a czirkusz, hogy előbb lépéseket tehessen.

Az ünnepély utáni reggelen tehát első kimenője e célból történt. Hogy ismerősei közül senkivel se találkozzék, meglehetősen korán vállalkozott erre. Egy lovaglás a szabadba, gyorsan elvitte oda, hol a

czirkusz rendesen lenni szokott és ott munkásokat talált, kik annak összeállításával foglalkoztak. Be-ment, mert félig-meddig remélte, hogy magával az igazgatóval fog találkozni. De helyette Curt ama sötét arcú férfiúval találkozott, a ki b.-i látogatása alkalmával az igazgatónál neki szemébe ötlött. Úgy látszott, hogy a főfelügyelői tisztet viselte és beszédes tolakodással kötötte magát a fiatal grófra, a kit ő szintén megismert s kinek viszonya az igazgatóhoz őt kíváncsisággal látszott eltölteni.

Curtra kellemetlenül hatott ez az ember. — Karsten úr felől tett kérdéseire azt a választ nyerte, hogy az a társulat előcsapatjával már néhány napja megérkezett, de hirtelen megbetegedett és a szállodában fekszik. Az ember azonnal ajánlkozott, hogy Curtot oda elkíséri, ha őt meglátogatni kívánja. Midőn Curt az ajánlatot hidegen visszautasította, az idegen ravaszul vizsgálta őt tekintetével.

Curt sajátságos harczot vívott magával, midőn lovát hazafelé hajtotta. Azt az embert, kivel a leánya által oly közeli viszonyba fog lépni, kinek oly gyakran volt vendége, s a ki most a közelben van és betegen fekszik, meg nem látogatni, mégis csak nemtelennek tűnt föl előtte. Ezenfelül Lilly csevegése annyira fölélénkítette benne Nóra emlékét, hogy rendkívüli vágyat érzett, legalább valamit hallani felőle. Azért elhatározta magában, azonnal

a megnevezett szállodába menni. Hogy az üzletvezető őt némi távolban követte, nem vette észre.

A szállodába érkezve, hamar talált valakit, a ki őt az igazgatónál bejelentette. Várakozás végett egy szobába vezették, melynek ajtaja félig nyitva volt. Női alak támaszkodott az ablakmélyedésbe s Curt az igazgatónét sejtve benne, gyorsan hozzálépett. Az megfordult, halk ujjongás jött ajkaira.

— Curt! Curt! — kiáltott föl s két kar ölelte át őt, kis fő hajolt vállára.

Curt «Nóra te itt?»-je ellenben inkább csodálkozó, mint örvendő volt; vonásaiban nagy elégedetlenség tükröződött vissza.

Csókjának kissé hidegnek kellett, lennie, mert Nóra csodálkozva emelte föl fejét.

— Haragszol, hogy viszont látjuk egymást? Ah, hisz ez nem ütközik a kötelezettségbe! Hisz nem beszéltük meg, a véletlen akarta s engem ez boldoggá tesz.

— De miért vagy itt? — kérde Curt izgatottan. Tudod, hogy gyűlölöm, ha e bandával vagy, s kívánom, hogy a villában maradj.

Nóra karjai lehanyatlottak e szemrehányó szavakra.

— Atyám hirtelen súlyos beteg lőn — mondá — és sürgönyöztek nekünk.

— Hát nem volt elég a felesége? — kérde Curt még izgatottabban.

— Oh Curt, bizonyára nem gondolod meg, mit beszélsz! — mondá Nóra szomorúan. Oly kellemetlen rád nézve, hogy engem itt találsz?

— Kellemetlen — nem — mondá Curt, Nóra fájdalmas hangjától kissé lecsillapodva. De oly megbocsáthatatlan vigyázatlanságnak tartom. Épen itt, a mi hazánkban, a legkevésbé kíváncsi, hogy téged ily viszonyok közt lássanak. Tudod, mekkora súlyt fektet anyám a föltételeire, — de hogyan fogom azokat megtartani, ha téged ily közel tudlak.

Az utóbbi szavak kissé kiengesztelték beszéde kezdetét, különösen mivel szeretetteljesen magához vonta Nórá-t.

— Mihelyt lehet, azonnal elutazom — mondá ez szeliden.

— Magam is elutazom a napokban — mondá Curt. Annyiban jó, hogy most közölhetem veled, hogy hosszabb időre messze elmegyek.

— El akarsz utazni? — kérde Nóra és kék szemét aggódva pihenteté Curton. Oh Curt, ne légy oly rettenetes okos!

— Jobb így, szükséges — viszonzá Curt azzal a makacssággal, melyet a fiatal emberek nagyon szeretnek nőkkel szemben mutogatni, a kikről tudják, hogy szeretik őket, talán azért, hogy férfiúi fölé-

nyüket gyakorolják. Jobb, ha nem itt töltöm el a megpróbáltatás két évét. A napokban mint attaché konstantinápolyi követünkhöz megyek. Jó tanács volt ez anyámtól, mint mindig jobban belátom.

Nóra egy pillanatig szótlan volt, mintha Curt szavait megérteni iparkodnék; de hirtelen ismét átkarolta őt s fölkiáltott:

— Curt, el akarnak téged tőlem választani, szét akarják tépni minden összeköttetésedet! Nem elég, hogy nem szabad látnunk egymást, a távolságot is közénk akarják helyezni.

Curt szorosabban magához vonta őt.

— Mintha a szív ismerne távolságot — mondá gyengéden, ajkait homlokához szorítva.

— Igen, ismer távolságot! — kiáltott föl Nóra szenvedélyesen. Míg egy levegőt szívunk, addig osztozunk még valamiben a kedvessel; míg ugyanazon emberek, ugyanazon viszonyok környeznek bennünket, addig még van bennünket összefűző kötelék. De minél jobban távozzunk egymástól, annál jobban idegen elemek vesznek körül bennünket, annál nehezebben szállnak át a gondolatok is. Curt, még a fa is megváltoztatja lombját idegen talajban s a szívek is változnak — s erre számítanak.

— Saját szabad akaratom volt — mondá Curt kissé sértődve az önállósága felőli kétely miatt. Mindent jól megfontoltam s azt találtam, hogy

jövönkre nézve is sokkal jobb lesz, ha most lépek e pályára. Annyira félted saját szerelmedet?

— Az enyémet? Oh nem! Hisz reánk, nőkre nézve az a fődolog, reátok nézve az élet járuléka. Oh, mondd meg anyádnak, hogy hiven megtartjuk a föltételeket; csak ne menj a távolba!

Curt hozzá hajolt és elsimítá a sötét haját a forró halántékokról. Megcsókolta szemeit, melyeknek hosszú pillái alól könnycsepp hullott ki.

— Ne légy gyermekes, Nóra; egy pár mértfölddel több vagy kevesebb, mit tesz az! Hát a te szegény megvetett toggenburgid feledett a keleten? — tévé hozzá tréfásan.

Nóra felelni akart; de e pillanatban Curt hirtelen fölegyenesedett s őt elbocsátva büszkén nézett fölfelé. Nóra is fölnézett, s homloka és arcza egyszerre lángba borult. A szemközti ajtónál a czirkuszi fekete ember állt, gúnyos mosolylyal ajkain.

— Az igazgató úr kéreti Nóra kisasszonyt, sziveskedjék azonnal hozzá jönni — mondá és abban a pillanatban eltűnt.

Curt ajkába harapott.

— Ki ez a kiállhatatlan ember? — kérdé boszusan. Igazi spion arcz! Tudtam, hogy vigyázatlanság volt a te idejöveteled.

— Landolfo, atyám első üzletvezetője — mondá Nóra elfojtott hangon. Ki nem állhatom, mert

tolakodó és magát többnek tartja másoknál. De atyám dicséri tehetséges fejét, s a szükséges erőket illetőleg nem lehetünk válogatósak.

— Lehetünk? — mondá Curt még izgatottabban. Legalább ne azonosítsd magadat e bandával.

— Oh Curt, te ma mindent félreértesz! — mondá Nóra szomorúan. — Hisz tudtad származásomat. — Most nem ment közelebb Curthoz, hanem büszkén fölemelte szép fejét. — Atyámhoz kell mennem — folytatá azután. Akarod őt látni? Nagyon beteg volt, csak tegnap óta van jobban.

— Jobb lesz, ha most nem látom őt — mondá Curt. Nem vagyok oly hangulatban, meg azzal a kiállhatatlan emberrel sem szeretnék ott találkozni. De majd eljövök még őt meglátogatni... a napokban. Nem a mi hibánk, hogy a véletlen megszegi a föltételeket. Akkor már majd többet is fogok tudni elutazásomról. Addig is üdvözöld atyádat nevemben.

Át akarta Nórát ölelni, de ez könnyed, büszke mozdulattal kibontakozott s csak keze maradt egy pillanatig az övében — azután elfordult és távozott.

Curt is távozott. Elégedetlen volt önmagával, Nórával és az egész találkozással. A bizonyosság, hogy egy harmadik most mégis tudója lett a dolog-

nak és a ki nem elégítő elválás, melyben Nórát oly sértődöttnek látta, egészen idegessé tette őt. Még jobban érezte volna ezt, ha látta volna a forró könyeket, melyek Nóra arczán leperegtek, midőn atyja betegágya mellett ült s a kis jelenetet szintén átgondolta; és még idegesebbé tette volna őt a fekete szemek kifejezése, melyek utána néztek, midőn a lépcsőn lement.

— Hé, kincsem — mondá signor Landolfo a szobaleányhoz, ki mellette ép elment — mi annak az úrnak a neve, a kit előbb az igazgatónál bejelentettél?

— Itt a kártyája — mondá a leány. Az aszszonyság azt mondta, adjam be a kisasszonynak; de az az úr már bent volt.

— Ah úgy! — mondá Landolfo fogai közt. Hát azért ily büszke a donna, mert csak egy conte jó neki az udvarlásra. Ennek éppen olyan neve van, hogy az orrát magasan hordó családjának ilyesmivel kedveskedni lehet.

Még azon este Degenthal grófné levelei közt egy fölismerhetetlen postabélyeggel ellátott, finom papirra, csinosan írt levelet talált. «Egy jó barát figyelmezteti önt. Fia ma reggel egy hölgygyel, Karsten Nóra kisasszonynyal, a czirkusz-igazgató leányával, itt a szállodában találkozott. Ha a cselzővést meg akarja előzni, itt az ideje. Képesek

mindenre, hogy őt lebilincseljék és a dolgot a nyilvánosságra hozzák. Csak ez uton figyelmeztethettem önt.»

A grófné megdermedt, mikor ezt olvasta; ez rettenetes csapás volt ép sarjadozó reményeire. Hogy őt hamis biztonságba ringassa, hogy port hintsen szemébe — erreszámított magaviseletével — az egész csak áltatás volt! Föl volt háborodva fia ellen, de még jobban fölháborítá őt az ármány, melylyel őt szerinte behálózták, habár folyton ismételte magában, hogy nem várt mást ez emberektől.

Egyenes lelkével tulajdonkép ellenkezett ez a névtelen árulkodás, de ez esetben — ármányt ármánynyal — most ki akarta fiát ragadni a méltatlan hálóból, kerüljön bármibe.

Határozata hamar kész volt. Az öreg kegyelmes úrhoz még abban az órában elment egy levél; s ha ez tegnap magasztalta ingatagságát, most bizonyára be kell vallania, hogy ez erényben haladást tett. Esdekelve kérte őt e levélben, hogy fia elutazását siettesse: minden percz drága. Nem említett föl semmit, de eleget mondott, hogy a világot ismerő öreg úr sejthette, miről van szó.

— Aha! Hát innen fú a szél! — mondá az öreg kegyelmes úr, csipetnyi burnótot szippantva. Lám, lám, ki hitte volna ezt arról a szolid fiatal emberről! Lassú víz partot mos! — így persze na-

gyon egészséges lesz neki, ha kissé más levegő fujdogál orra körül. Azért kívánta a mama annyira az eltávolítását s azért volt oly elégedetlen... úgy látszik, ép ma jött valaminek a nyomára. Okos egy asszony, majd meglátjuk, mit lehet tenni.

Es az öreg úr szerette megmutatni, hogy sokat tud tenni. A késő óra ellenére kocsija még néhány befolyásos barátjának ajtaja elé robogott. Annyi bizonyos volt, hogy a grófné meg lehetett elégedve. Curt gróf másnap már korán reggel fölhívást kapott, hogy a külügyi hivatalba menjen, hol azonnal átadták neki a szükséges papirokat ama meghagyással, hogy azonnal el kell utaznia a perai cs. és k. követséghez.

Curt a megbízatást már egy ideje előre látván, nem volt semmit sem meglepetve, hanem küldetése siettetését valami hivatalos titoknak tulajdonította. Ha az utóbbi órákban kevésbbé lett volna elfoglalva, tán feltűnhetett volna neki, hogy anyját alig látszott megmatni, habár hosszú elválás volt a küszöbön. Lilly volt leginkább meglepetve és leg-szomorúbb.

Hogy Nórát viszontlássá, egy fölvilágosító szót mondjon neki, arra nem is lehetett gondolni, úgy összejött minden az utolsó órában. Még mielőtt a rövid téli nap leáldozott, mielőtt még tisztába jött

volna a dologgal, már a robogó gyorsvonaton ült Curt, mely őt minden perczen jobban és jobban elválasztá Nórától.

XII.

Oh, if we took for heaven above,
But half the pain, that we
Take day and night for women's love,
What angels we should be.

Thomas Moore.

Curt már egy hónapja volt új állomásán s gondolatai csak futólagosan tértek vissza az elhagyott emlékekhez, mert el volt foglalva a sok újdonsággal, mely őt körülvette. Valóban pihenés volt rá nézve, hogy csak külső tárgyakkal foglalkozott a sok benső nyugtalanság után, melyeket az utóbbi évben kiállt. Még a legnagyobb szerelem mellett is elzsibbasztó a férfiúra nézve az ily tartós izgatottság. Ezenfelül elégedetlen volt önmagával és Nórával az utolsó viszontlátás óta; homályos, kellemetlen gondolatok fűződtek ahhoz, melyeket szívesen engedett egy ideig pihenni.

Egy hónap rövid, ha új emberek, új viszonyok és új foglalkozások között forgunk; de nagyon hosszú egy hónap, ha mindennap hírt, szerelmi bizonyítékot várunk. Az ellentétnek élesen szemébe

kellett tünnie Curt grófnak, midőn Dahnow barátjának levele fölírta őt a nyugalom és pihenés bizonyos neméből, melybe magát ringatta.

«Gondolj beavatkozásomról, a mit akarsz — írta a kövér mogorván és kereken — de nem látom be, minő jogosultságod van egy fiatal leányt boldogtalanná tenni, a kit szerelmedről és hűségéről biztosítottál. Mily indokok birtak rá a messze és gyors távozásra, azt persze nem kutathatom; de azt hiszem, hogy az elől, kinek jogot adtál magadhoz, nem volna szabad azokat eltitkolni. Nem szükséges megneveznem, hogy ki várt e hosszú heteken át tőled hasztalan egy fölvilágosító szót. Neked jobban kell tudnod, mint nekem, hogy oly gyengéd kedély miként viseli el ezt. Hogy vigasz volt-e rá nézve, midőn tőlem, ki véletlenül itt tartózkodását megtudtam, értesült arról, hogy rendeltetésed helyére szerencsésen megérkezteél, előttem nagyon kérdéses. Talán vigasztalóbb lett volna rá nézve azt gondolni, hogy betegség akadályoz téged, mint ily menthetetlen eljárás. Bocsáss meg e szóért, bánata láttára nem találok mást. Úgy látszik, hogy anyád föltételeit a közbejött szokatlan események daczára nagyon szigorúan megtartod. Azt hiszem, a szerelemnek más logikája van. Karsten felesége és leánya holnap távoznak e városból; eddig az igazgató betegsége kötötte őket

ide. Holnap utazom el én is. Ha kedvet éreznél levélíráshoz, küld azokat északi hazámba.»

E levél világosság tekintetében semmi kívánni valót sem hagyott hátra. Curtnek nem volt szükségére lelkiismeretvizsgálatra: tisztában volt hibájával. Mit cselekedett! Az izgatott viszontlátás, a hideg elválás s most e négy hét, mely neki oly rövidnek tűnt föl! Mázsányi teherként súlyosodott mindez szívére. Ismét hallá a kérést: «Oh, ne menj idegen földre; el akarnak tőlem szakítani». Minden válasz helyett elment, elment azonnal, minden kiengesztelő vagy fölvilágosító szó nélkül. És miért ment el, mi idézte elő e gyors utazást, mely alig engedte őt eszméletéhez juttatni? Egyszerre, mintha hályog hullott volna le a szemeiről: ennek valami szokatlan módon kellett történnie. Az a fölhívás még ugyanazon napon, anyja elérgült arcza a hír hallatára, higgadt nyugalma a bucsúzáskor, főnökének elröppenő csodálkozása itt, midőn nála jelentkezett! Mindez tisztában állt előtte. Nórának igaza volt, — el akarták tőle szakítani és sikerült nekik. Anyja mindent megmozgatott, hogy küldetését siettesse — a nélkül, hogy ő csak sejtette volna — hogy őt szerelmétől elidegenítse, attól figyelmét elvonja. Belátta anyja szándékát s ez annál jobban sértette, mert érezte, hogy az bizonyos sikert aratott.

De annál hathatósabban ébredt föl benne eg

szerre az önérzet és a szerelem. Azt hitték, hogy így őt legyőzhetik? Azt hitték, hogy ellentállását ravaszul, meghajtják, mivel nem törhették meg?

És Nóra, Nóra, kit annyira elhanyagolt, mennyit szenvedett! Ezt még feketébb színben festé le maga előtt, mint valóban volt; mert nem talált semmi mentséget, a mely mindig csillapítólag hat a női szívre, ha szeret. Most minden nap egy hónapnak tűnt föl előtte. És Dahnow volt az ő vigasztalója, Dahnow kitartó volt mellette, neki bizonyára elpanaszkodta szenvedését; mert Dahnow az ő gyengéd kedélyéről beszélt! Féltékeny haraggal állt meg e szónál. Miért maradt Dahnow oly sokáig; nem Karstennal érkezett-e oda, — Curtnek eszébe jutott a zavar, melybe barátját az a bálesti tréfa ejtette. Most is vele távozott a városból... e gondolat mellett Curt egészen elfeledte a levél többi tartalmát.

Hát minden összeesküszik ellene? De bármit gondolt is ki ellene az egész világ, ő nem akarta magát legyőzetni, csak Nóra szíve ne idegenedjék el tőle. Mit tegyen? Fényes elégtételt kellett neki adnia, bebizonyítania, hogy minden kísérlet, melyel őt tőle elválasztani akarják, sikertelen.

Levelet írjon! Az írott szó hideg s a levél nem juthatott el hozzá, ha ármány visszatartja azt. Most mindenütt ármányt sejtett. Egy szó mindent ki-

engesztelne, egy tekintet mindent kioltana! Es haragjában tombolt lábaival a távolság miatt.

De mi volt az, a mire hirtelen oly ujjongva fölugrott, mintha a győzelem már ki volna víva? Fiatal volt, szeretett, ez — már sok örült elhatározást értelt meg; féltékeny volt szerelmére épúgy, mint önállóságára: ez kettős tűz, mely gyors cselekvésre ösztönöz. Dahnow levele tovarepült, hogy térképeknek és vasuti könyveknek engedjen helyet. Hisz korunkban alig van már távolság, s háborukban és szerelemben sok meg van engedve és sok lehetőség; bizonyosan ez volt a logika, melyet Dahnow gondolt.

Másnap reggel Degenthal szolgája a követség főnökének egy jegyet hozott azzal a hírrel, hogy a gróf rosszul érzi magát, minek következtében néhány napig az ágyat kell őriznie, mert az orvos teljes nyugalmat parancsolt neki.

— Lám, lám — mondá az öreg úr, midőn ezt olvasta — mi németek mindig oktalanok vagyunk, hogy nem óvakodunk itt a hőségtől. Ezt a fiatal embert ajánlották nekem: meg kell őt majd látogatnom.

Néhány nappal később.

A tavaszi nap vidáman tükröződött vissza egy kis kastély ragyogó ablakain, a mely büszkén emelkedett ki a közép-németországi főváros közelében

levő villák közül. Az idegeneket többnyire figyelmeztették reá, mert egy idő óta egy európai nevezetesség birtokában volt: Karsten czirkusz-igazgató vásárolta meg a kastélyt néhány hold parkkal együtt, miként a szolgálatkész ciceronek beszélték, megemlítvén a roppant összeget, melyet a könnyű keresettel bíró férfiú azért adhatott.

A nap, mely a gyönyörű épületet a sarjadozó zöldből most kiemelé, beragyogta a fiatal leánykát is, a ki a ház verandáján ült: bájos virág volt a kikelet pompája között. De a nap vidám tekintete nem lelt visszsugárra szemében, mely fáradtan csukódott le, és a hosszú pillák alatt kékes árnyat tüntetett föl. Valami szomorú volt magatartásában s kezei hanyagul pihentek ölében, mintha elég tenni valója volna gondolataival. Nem volt tekintete az őt környező bájos vidék számára, nem élvezte az illatos, fűszeres levegőt, mely a veranda előtt elterülő virágágyakról fölszállott. Úgy látszott, mintha rá nézve minden ködbe lett volna borulva, — pedig tavaszra gondolt, mely csak egy éve mult, midőn minden oly ígézőnek tünt föl előtte. Csak a Rajná-nál fujdogált oly mámorító szellő, vagy hiányzott neki most a varázs, mely csak más szeméből ragyoghat reánk, mely a világot búbájosabb színben tünteti föl, mint a legszebb verőfény?

Nóra maga sem érté önmagát. Nem akarta ön-

magának bevallani, hogy sértve érzé magát Curt hallgatása által, s mégis ott rágódott szíven a gondolat; nem akart bizalmatlan lenni s a bizalmatlanság mégis belopódzott szívébe; szerelmére akart gondolni s égető, nyugtalanító vágyat érzett. Két évi távollét és elidegenedés: ez volt kezdettől a rendelet; elfogadta — mily könnyűnek tartá akkor a próbát! A szívben annyi szerelemmel csak két évig várni, oly kis föladatnak tűnt föl előtte. Most csak hat hónap mult el, s az idő már is mint örvény tátongott közöttük, a mely egyre fenyegetőbben fog szélesedni, míg majd nem is lehet áthidalni. És az a viszontlátás, mely közbe jött! Mily gyakran kívánta titokban, hogy minden tilalom daczára a véletlen ily viszontlátást kieszközölhetne — megtörtént — de mily csalódás! Habár elmondta magában, hogy a pillanat kedvezőtlen, talán veszedelmes volt a dolgok állása mellett; hogy Curt távolléte most jó, hogy hasonló bonyodalmaknak elejét vegye, mégis forró könny tolult szemébe. Oh, nem kellett volna Curtnak oly rettenetes okosnak lennie!

S a meleg tavaszi szellő fölszállt és megsimogatta égő orczáit, könnyedén játszott az oldott hajjal, mintha lágy kéz hizelegve simogatná. De inkább fájdalmat okozott, mint jót tett neki ez a lanyha, játszi szellő, mely mintegy szerelmet lélek-

zik és szerelmet lehel, ha a szív sivárnak és elhagyatottnak érzi magát. Ezért annál sűrűbben folytak le orczáin a könnyek, a fej annál jobban csüggedt, s miként ez mostanában oly gyakran történt, Nóra úgy érzé, mintha szívének meg kellene szakadnia a vágytól és fájdalomtól.

Nem hallotta a kocsi zörejét, mely ábrándozása alatt a parkot az országúttól elválasztó rácscsúszó elé robogott. Nem hallotta, hogy megállt, és nem látta a férfit, a ki sietve kiugrott s alig hallgatta meg a kocsis szavait, a ki a házba vezető utat magyarázta neki? — De sietős a dolga! mondá az öreg, tetszéssel szemlélve a dús borraivalót, melyet az kezébe nyomott. Ha ez nem kincséhez megy, akaszszanak föl! Akkor mindig sietősek és bőkezűek.

Míg a kocsis így elmélkedett, az utas végig haladt a park művésziösen kanyarodó útján. Vonásai fáradtak voltak, haja kuszált, ruházata kissé rendetlen, mintha hosszú éji utazást tett volna. De a szemben volt valami ragyogó, diadalmaskodó s fürkészve tekintett körül, míg végre a verandán levő alakot fölfedezte. Halk örömkialtás röppent el ajkairól, — néhány gyors lépéssel ott volt a rövid kőlépcsőnél. Meghallotta az az alak a gyors lépteiket, hogy most oly meghökkenve kelt föl és csodálkozva nézett a jövevényre?

— Nóra, Nóra! — kiáltá ez — és karjai már

átölelték őt. Még egy pillanatnyi merev csodálkozás, mintha nem merne szemeknek hinni, s azután a boldogság egy sugara tört ki szeméből, örömkialtás tört ki szívéből... átölelve tarták egymást, miként szerelem és vágy ölelkeznek, ha hosszú elválás ér véget.

Volt azután kérdezősködés, csodálkozás és elbeszélés, mikor végre szóhoz jutottak.

Oktalanság volt-e három nap és két éjjel utazni a messze Bosporusról, hogy talán hat óráig az ő közelében legyen? Hogy sugárzott Nóra szeme, hogy pirongatta és mégis dicsérte őt egy lélekzettel, hogy gondoskodott róla és ápolta őt asszonyi módon; hogy nevetett Curt minden aggódás és gond fölött s minden percz oly édesnek, oly drágának látszott! A köd eltűnt, most minden ismét a kikelet pompájában és a kikelet boldogságában ragyogott.

— Oh, szerelem, szerelem, kevés vagy az Isten trónja előtt — mondotta a komoly apáca — de a legbájosabb virág e földi létben, a legédesebb varázs, melyet az Isten világának adott, igen, ez is vagy...

Míg a szerelmesek boldogságukban olvadoztak, míg minden földerengő bizalmatlanság páráként oszlott szét, egyikük sem gondolt arra, ki boldogságuk tulajdonképeni előidézője volt: Dahnowra. Midőn végre Degenthal fölemlítette a féltékenysé-

get, melyet pillanatra érzett, Nóra szívből nevetett. Igen, Dahnow báró oly barátságos volt; de azt sem tudta, hogy hova utazott.

Egyikük sem sejté, mily hősi elhatározás ösztönözte a kövér bárót a levélírásra.

— Úgy, most kvittek vagyunk! — mondá, gömbölyű arczát simogatva, midőn a levél már a postán volt, és valakinek könnyebb a lelkiismerete. Ha e levélre nem jó, akkor szerelme egy fityinget sem ér. E levél azért a másik két levélért; nem akarok oka lenni azoknak a szomorú szemeknek. Egyszer beavatkoztam, ezért most is a beavatkozás; ezzel leván.

De ha a jó mecklenburginak lelkiismerete saját nézete szerint most könnyebb volt is, bensőleg mégis aligha érezte könnyebbnek; mert a levél elküldése után komolyabb és gondolkodóbb lőn mint azelőtt.

— Nekem is próbát kell tennem az utazással — mondá végre. Hát miért volna az ember szabad, kit semmiféle viszony nem köt? A manó vigye el, ha egészen búskomor nem leszek a sok tanulástól. — Dahnow báró nemsokára bámulatba ejtette számos rokonságát, azzal az elhatározásával, hogy tudományát ezentúl nem száraz könyvekből, hanem az emberi természet és a világ tanulmányozásából fogja meríteni.

— Hogyan, kövér, te mozgósítod magadat? — mondák testvérei nevetve. Nagy utazások forrnak agyadban; utóljára még Afrika-utazó leszel!

— Én inkább magam eszem, mintsem hogy megetessem magamat — viszonzá a kövér — azért nem megyek oda; de mindenesetre távozom a vasutak és szállodák birodalmából. Csak műveletlen országokban teszek művelődési tanulmányokat; itt minden nagyon nivellált.

— Te, a világ leglustább embere, te akarsz vadonokba utazni és Chimborassókat és Himalayákat megmászni?

— Nem, oda fölvettem magamat — mondá a kövér kurtán. Kényelmemet mindenütt megtalálom.

Mindenesetre komolyan vette kényelmét az utazási előkészületeknél.

Curt e közben már rég visszatért meggondolatlan útjáról. X. gróf, ő cs. és kir. felségének követe egy reggelen Peraban, magántermében ült, midőn nála legfiatalabb attachéja teljesen meggyógyulva jelentkezett és sok tudakozódásáért neki köszönetet mondott.

— Hát ismét egészen jól érzi magát? — kérde az öreg úr, őt erősen szemügyre véve.

— Oh, kitünően! sokkal jobban, mint azelőtt — mondá a fiatal ember ragyogó tekintettel.

— Azt hiszem, ön kissé fáradtnak látszik — folytatá a követ, lassan beszélve. Az ön szolgája nagyon szigorú őr volt; nem lehetett önhöz jutni, akárhányszor is voltam ott személyesen — az orvos nagyon néma volt.

— Excellenciád nagyon kegyes volt! — hebegé a fiatal ember zavarodottan. Az orvos...

De a kegyelmes úr fölállt, kezét a beszélő vállára tette.

— Édesem, ön nagyon rossz diplomata — mondá a követ gúnyos mosolylyal. Cselszövényei durva fonalakból vannak szöve. Vonásai elárulják, a mit el akar hallgatni. Melyik fürdőre vitte önt a trieszti gőzös?

A tetten kapott némán és zavartan állt az előljáró előtt.

Az öreg úr néhányszor végig ment a szobán.

— Fiatal barátom — mondá végre, előtte megállva — fiatal barátom, ne fecsérelje el ifjúságát méltatlan összeköttetésekre.

Curt bátran emelte föl szemét.

— Kegyelmes uram — mondá — valakinek boldogsága, kit ép oly nagyra becsülök, mint szeretek, forgott veszedelemben.

X. gróf még komolyabban nézett rá.

— Én jó véleményt táplálok önről — mondá — de tudtomra adták, hogy önt az a nagy veszedele-

lem fenyegeti, hogy életének boldogságát eljátszsa. Tekintete kezeskedik, hogy abban semmi méltatlan sincs, de vigyázzon arra... a mit élte boldogságának nevez. Ha nem tévedek, ön nem az az ember, a ki boldogságot mások ellenére meg tud szerezni; inkább maga is tönkre megy a mellett.

XIII.

Rosszul van az beosztva a világon,
Hogy tüske nélkül rózsza nem terem.

Nóra előtt ama nap óta ismét szép volt a világ, habár az eget felhők boríták s hideg eső pusztulással fenyegette a kikelet pompáját, habár az ő láthatárán is felhők tűntek föl, melyek lassankint érvényesíték elkomorító befolyásukat. A teljes elégedettség és nyugaltság mellett, melyet Curt látogatása szerzett neki, alig ügyelt azokra és csak boldog ábrándokban élt. A számára gyülekező felhők ott borongtak atyja homlokán, kinek hangulata betegsége óta teljesen megváltozott. Bizonyos nyugtalanság, izgatottság vett rajta erőt, melyet előbb sohasem tapasztaltak nála. Még az örömdetes esemény is, hogy az igazgatóné a villába visszatért után fiút szült, csak néhány napra vidítá föl, bármily nagy örömet mutatott is eleinte az utód felett.

Nóra örömmel fogadta a kis testvért. Bizonyos tekintetben vigasztaló volt rá nézve, hogy atyjának lesz kárpótlása, ha jövődöbeli viszonyai őt teljesen elválasztanák tőle. Ennek rossz hangulatát, melyet kezdetben a betegség kifolyásának, azután az esemény várásából eredő nyugtalanságnak tulajdonított, nem tudta másképp, mint testi szenvedéssel megmagyarázni. Ezért ismételten kérte őt, hogy több nyugalmat engedjen magának. De ő tevékenyebb volt, mint évek óta, mindig visszatérve a társasághoz, gyakran, de legtöbbször csak néhány órára, eljőve a villába, s azután mindig annak a Landolfonak kíséretében, a ki, úgy látszott, egészen nélkülözhetetlen volt rá nézve s a kivel gyakran hosszas titkos tanácskozást tartott.

«Signor Landolfo», miként ő magát nagyon szívesen nevezte, s miként neve a falragaszokon mindig vastag betűkkel pompázott, feltétlenül szembe-tűnő jelenség volt. A hajlékony termet, a merész arcél, a tömött, fénylő fekete haj sohasem tévesztették el kedvező hatásukat a közönségre. Csak az éles megfigyelőt érinté kellemetlenül a sötét szemek hetyke, ravasz tekintete, a fölvetett ajkak érzékies kifejezése, melyeket a gondosan ápolt szakáll elfödni iparkodott. Büszke hangzású nevét talán egy szerény «Lévi»-re lehetett volna visszavezetni, ha egyáltalán lehetséges lett volna multját

valamiképp kipuhatolni. Miként Schiller költői alakjáról, róla is el lehetett mondani: «Nem tudták, honnét jöve»; és azután a többit is, hogy «gyorsan eltűnt a nyoma, mihelyt ismét bucsút veve», elmondhatta magáról. Mert már a legkülönbözőbb alakokban fölmerült és mindig ismét nyomtalanul eltűnt. Mint félig megromlott lángész, kísérletet tett már a színháznál mint művész, mint író és hasonló szakmákban. Egy nap minden forrását kimerítve, egy kis lovagló társaságnál lépett föl. Némi ügyesség és tetszetős külseje ott érvényt szereztek neki és azzal az önérzettel, mely sajátja volt, nemsokára fölajánlotta szolgálatait Karsten igazgatónak. Landolfo lovagló tehetsége nagyon gyenge volt, de Karsten értékesíteni tudta szépszerűti és üzleti képességeit. Ügyessége új jelenetek alkotásában, az előadások látványos részének vezetésében nagyon használhatóvá tette őt a társulatnál, valamint ügyes tolla is magára vonta az igazgató figyelmét. Landolfo pedig egészen az az ember volt, ki a meghódított teret ki tudta zsákmányolni. Azzal az ügyességgel, mely talán szemita származásának volt öröksége, úgy segélyére tudott lenni főnökének, hogy az üzlet vezetése lassankint kezébe jutott. Az igazgatónak sohasem volt sok érzéke az üzlet iránt s azt szívesen rakta mindig más vállaira, s Landolfo gyors, vizsla tekintete,

biztos számítása annál erősebben hatott rá, mert az utóbbi időben jobban rászorult a tanácsra, mint egyébkor.

Az utóbbi hónapokban jelentékeny üzleti bonyaldalmak álltak be. Eddig Karsten elvitázhatatlanul egyedüli és legnagyobb volt a maga nemében. Arany aratása volt, s mikor a fényűzésre nagy összegeket fordított, nem kellett semmitől sem félnie.

A múlt télen azonban első ízben akadt versenytársa, a ki szakadatlanul azon volt, hogy az igazgató fényét elhomályosítsa és a közönség kegyét önmagának megnyerje. Roppant tőkével kellett rendelkeznie, találékony volt az eredeti mutatványok megválasztásában, a kíváncsiságot ingerlő új elemek behozatalában.

Az ujság mindig csábít s az igazgató csakhamar észrevette előbbi pártfogóinak szemmel látható apadását és a még jobban érezhető apadást a pénztárban. Ezért ő is kénytelennek érzé magát nagyobb költekezésre, új erőfeszítésekre, hogy versenyezhesen a vetélytárssal, a ki magas ajánlataival már legjobb erőit elcsábította, minek következtében személyzet dolgában ő csakugyan hátrább állt amannál. Ez mélyen sérté őt és egész becsvágyát fölébreszté. Most új csábszereket kellett keresnie, hogy hirnevét a régi magaslatra emelhesse. De a gyorsan előteremtett csábszerek temérdek pénzbe

kerültek s a roppant költség mellett, melyet csak annyi ember és állat naponkinti föntartása követel, egy lépés lefelé olyan, mint a lavínának adott lökés.

Hogy hitelét föntartsa, Karstennak nem volt szabad fényűző életmódján semmit sem változtatni, bármily nehézségébe került is a kis kastély kifizetése, melyet egy dúsgazdag férfi teljes gondatlanságával szerzett meg.

Már a télen át nyugtalanítá ez őt s lassankint megvetette betegségének alapját. De az utóbbi hetekben új mozzanat lépett közbe, mely súlyos csapást mért reá. A bankár, kinél amaz összegeket, melyekre folyton szüksége volt, elhelyezte, szerencsétlen számításokat csinált és csődbe jutott. Ez vezette az igazgatót az utóbbi időben oly gyakran a villába, mert a közel fekvő városban az üzletemberektől tanácsot kért.

Ma váratlanul érkezett meg, nagy nehezen titkolva el izgatottságát, míg Landolfot a városba küldte tudakozódni. Kis újszülöttének látása, valamint nejének jó állapota kissé fölvidíták őt, míg Nórát gyakran komor tekintettel szemlélte. A grófhoz való viszonya mindig nyomasztóbb lőn rá nézve mostani helyzetében.

Este övéi társaságában felesége szalonjában volt, mikor Landolfo visszatért. Az igazgató sietve ment eléje. Beteges meggyőződéssel most egyedüli tá-

maszát látta benne, mert néhány ravasz tanács, melyek véletlenül jól ütöttek ki, elvakítá őt. Ezért mindig jobban magához vonni iparkodott Landolfot s ma is tüntető szivélyességgel fogadta. Az igazgatónének tetszett Landolfo. Ama körökből való férfi volt, melyekhez egykor ő is tartozott s érdekes személyisége csábító volt reá nézve. Mindig a legnagyobb szeretetreméltóságot tanúsított iránta, míg Nóra, kinek az ő tolakodó természete rendkívül visszatetszett, csak elutasító hidegséggel bánt vele, különösen ama nap óta, midőn Curttal való találkozását kileste.

Az igazgató, a ki mindig több bizalmat tanúsított iránta, fölkerlte, hogy a családi körben foglaljon helyet, mely pillanatot Nóra önkéntelenül arra használt, hogy fölkelte és távozott a szobából. Landolfo látta ezt és ajkába harapott. Tudta, hogy néma harcz foly közte és urának leánya közt, — ez többet sértett meg büszkeségénél.

Nem maradt hideg ily szépséggel szemben s mióta az igazgatóval oly szoros viszonyba lépett, gondolatai merész irányt vettek. Tehetségeit és személyiségét elégségesnek tartá a latba vetni, hogy az igazgató leányának keze után törekedjék. Senki más nem lehetett arra nézve oly hasznos vő, a ki jövőben úgy osztozhatott vele az egésznek vezetésében.

Személyisége hódító erejét illetőleg a legszebb reményekkel kecsegtette magát. A körökben, hol élt, mindig biztos volt a könnyű győzelemről. Nóra hidegségét eleinte a kivételes helyzetnek tulajdonította, melyet ő e társaságban elfoglalt. Ama b...i nap óta, midőn Degenthal gróffal találkozott, ahoz a helyes kulcsot megtalálni vélte, s a sértett hiúsággal párosult a féltékenység dühe.

Az első boszú, aljas gondolkodásához képest, volt a grófnéhoz írt névtelen levél. Az egész viszonyt akkor közönséges szerelmi ármánynak tartotta. Az igazgató néhány elejtett szava ugyan nemsokára megmutatta neki, hogy tévedt; de mivel Nóra magaviselete ama nap óta még merevebb lett irányában, az ő boszúszomja is fokozódott. Meg akarta őt alázni, meg akarta őt rabolni e magasröptű gondolattól, — buknia kelle. A számítás, hogy akkor talán elérheti első tervét, annál is inkább ösztönözte őt, mert az apa zavara hirtelen kezébe adta ahoz az eszközt.

A haragtól sápadtan lépett vissza, midőn Nóra menni készült és szabaddá tette előtte az utat az ajtóhoz: de sötét szemeit reá függeszté, mintha el akarná nyelni őt, a ki jóformán nem is látta haragját, oly kevéssé méltatta figyelemre. Némán állt meg, de határozata e pillanatban megérett.

Az igazgató szintén boszúsan tekintett leánya

után. Hogy e különös magaviseletet elpalástolja, most ő is újra fölkel.

— Nem, jöjjön szobámba, Landolfo. Legjobb, ha az üzleti dolgokat azonnal elvégezzük, a hölgyek úgy sem értenek azokhoz

— Persze, nem szeretik az egyszerű üzletembereket, bármily sok előnyben részesüljenek is általuk — mondá Landolfo csipősen és oly hangosan, hogy még Nóra is meghallhatta.

— De én tudom őket méltányolni — mosolygott Karstenné nyugvóágyáról, melyen a lehető legbájosabban feküdt. Karsten, úgy-e, visszahozod még signor Landolfot és nem fosztasz meg bennünket tőle egész este? — tévé hozzá, kegyesen kinyújtva kezét, melyet Landolfo udvariasan megcsókolt.

— Jöjjön — mondá az igazgató türelmetlenül, őt a földszinten levő dolgozószobájába vezetve.

— Milyen híreket hozott? — volt a kérdés, még mielőtt az ajtó bezáródott volna.

Landolfo arcza, a mint az igazgatóval egyedül volt, egészen más kifejezést öltött. Minden hódolat eltűnt onnan; tudta, hogy szükség van rá. Azért közönyösen vette el az igazgatótól a szivart, minden teketória nélkül rágyújtott és hanyagul dőlt egy székbe, míg Karsten nyugtalanul föl és alá járt.

— Itt vannak levelek — mondá Landolfo, kis csomagot vetve az asztalra.

— És a bankár? — kérdé izgatottan Karsten.

— A legjobb esetben nagy veszteség; kétharmad valószínűleg oda van, ha nem több.

— De hisz ez elviselhetetlen csapás — kiáltott föl az igazgató — pótolhatatlan veszteség! A jelen viszonyok közt aligha heverhetem ki. A társulat kilátása minden inkább, csak nem jó. Egész télen óriási költségek és a temérdek apadás a bevételben!

Landolfo hallgatott s füstfelhőket eregetett a levegőbe.

— Kétharmad veszteség — mormolta az igazgató még mindig föl és alá járva — ez bukás.

— Egyetlenegy szerencsés évad mindent helyre üthetne — mondá Landolfo nyugodtan.

— De hát a földből teremtek egy szerencsés évadot? — kiáltott föl az igazgató haraggal. Az a gazember lönkre akar engem tenni, hisz mindent megkísért ellenem! Többek vállalatának kell lennie. Egyetlen ember nem rendelkezhetik oly összegekkel. Ármány, hosszú éveken át szerzett dicsőségem megrablására... De nem engedem magamat kiütni a nyeregből!

— Mi hir a társulatról? — kérdé Landolfo ismét rendkívül nyugodt hangon.

Az igazgató vállat vont.

— Az új clown-ok beválnak; de a következő évnegyedben megint a fizetés fölemelése! Lehetetlen kibírni. A pénztárnok pénzt kíván; a látogatás gyenge. Az új társaság persze azonnal végig járta előttünk a közép-németországi városokat, hogy mindenütt síkra szálljon ellenünk. Hát az is nemes lóiskolázás, oroszlánokat vezetni a bámész tömeg elé? — tevé hozzá boszúsan.

— Szerződtesse egy nő-oroszlánt, ez legjobban vonz — mondá Landolfo rút nevetéssel.

Az igazgató, úgy látszik, nem hallotta; el volt foglalva a levelekkel, melyeket Landolfo az asztalra tett. Halk szitok röppent el egyszerre ajkairól.

— Még ez is! — mondá haraggal, a papírt eldobva. Mi lelte ezt a fehérnépet? Elisa kisasszony, első és legjobb amazonom fölmond! Nem épen most fogadtam-e el legőrültebb követeléseit? Az az ember ezt is elcsábította tőlem?

— És mit ír? — kérde Landolfo közönyösen.

— Olvassa el. Ostoba frázisok, nem értek belőle semmit. Még csak ez hiányzott!

Landolfo elolvasta a levelet és ismét nyugodtan letette.

— Gondoltam — mondá, visszadőlve.

— Mit gondolt? Mit akar ő? — kérde az igazgató izgatottan.

— Sértett művészhűség. Nóra kisasszony nem

viszonozta látogatását, ezt nem tűri el a mi szépünk. Nem mindenki oly szelid, mint mi.

— Ostobaság — morgott az igazgató. Ez a leány még mindent elront nekem esztelen göggyével. Izgatottan járt föl és alá. Mit csináljunk, Landolfo?

— Szerződtesen újat; Elisa kisasszony már nem volt ujság.

— Újat szerződtetni! — kiáltott föl az igazgató. Hol találjak azonnal ilyet? És az örült követelések, melyekkel e teremtések előállnak, s nemsokára egy fillér sem lesz a zsebemben. Váltók, melyek megőszítenek, ha a fedezetre gondolok... bukás, ha mondom... ezt nem viselem el.

— Senkit sem ismerek, a ki könnyebben elháríthatná azt, mint ön — jegyzé meg Landolfo, fölkelve s a szivarhamut leverve.

— Én? — kérde az igazgató csodálkozva és hasztalan iparkodott a tőle elfordult arczról egy tekintetet ellesni. Hogy gondolja ezt, Landolfo? Ön okos; van valami terve? Beszéljen!

— Nóra kisasszony — mondá Landolfo, még mindig elfordult arczczal, mintegy szivarával foglalkozva, Nóra kisasszony a legjobb lovagló nő, a kit ismerek. Elisa kisasszonyt nem is lehet hozzá hasonlítani. S ezenfelül oly szépség, ki a félvilágot visszahódítaná önnek — léptesse föl Nóra kisasszonyt s a győzelem az öné.

Karsten visszahökkent.

— Leányom nem lovagol nyilvánosan — mondá némi szünet után rekedt hangon.

Landolfo hallgatott.

— Anyja nem akarta — folytatá az igazgató, mintegy önmagával beszélve.

— A körülmények változtatnak a dolgon — mondá Landolfo röviden.

— Sohasem fogja megtenni! — kiáltott föl az igazgató.

— Azt mondják, Nóra kisasszony nagyon jámbor; ismerni fogja gyermekü kötelességét, hogy atyját a biztos bukástól megóvja.

Az igazgató hideg verítéket érzett homlokán.

— Neki más kötelességei vannak; el van jegyezve s a grófnak szavamat adtam.

Landolfo nevetett.

— Ah! el van jegyezve; talán azzal a fiatal osztrák gróffal? Legalább eddig még nem igen volt hivatalos.

— Még két évig titokban kelle maradnia — hangzék az igazgató kissé zavart válasza.

— Szép egy eljegyzés — mondá Landolfo vállat vonva. Eljegyzés *entre nous*, hogy kezünk szabad maradjon — ismerjük ezt! Azért ment a fiatal ember oly rettenetesen gyorsan keletre. A mama, úgy látszik, pártolja az ügyet.

— Hová? — kérde Karsten, kinek Nóra mitsem szólt Curt áthelyezéséről, mert kissé borzadt a távolságról említést tenni.

— Attaché a perai követségnél — mondá Landolfo; egy kis légváltoztatás a fiatal embernek. A keleti szerelmes nagyon kevésbé fogja az ön terveit zavarni, kedvesem — tevé hozzá, kezét bizalmasan az igazgató vállára helyezve. Beszéljünk őszintén. Ismerjük az ily történeteket; az ilyenek szeretnek talán, de ritkán házasodnak.

— Én a grófot tetőtől talpig becsületes embernek tartom — mondá az igazgató és sötét folt mutatkozott az arcán. Boszúsan fordult el Landolfótól, s egy pillanat múlva ismét régi méltóságával állt vele szembe.

— Én is — viszonzá Landolfo szemtelen nyugalommal. De fiatal, nagyon fiatal! Legyen, igazságos, igazgató úr: az ő álláspontján ez nagy bolondság — s a bolondság nem tart sokáig. A legszívósabb karneval-ember sem tartja ki három egész napig. *Eh bien*, ilyen az élet s bármily édes legyen is a bolondság, mindig megtörik önmagán, a *jeune couple*-nak megvannak a maga *demêlée*-i.

— Mit tud ön erről? — rivalt rá az igazgató.

— Egy szerencsés, vagy szerencsétlen véletlen, a mint vesszük, tanújává tett egy kis szerelmi jelenetnek: Nóra kisasszony könyezett, mert a gróf

úr szemrehányást tett neki, hogy a «bandával» van. Nóra kisasszony ingerült volt, azután esdekelve kérte őt, hogy a török utazással hagyjon föl. Erre a gróf úr azzal válaszolt, hogy még azon éjjel elutazott, minden búcsúzás nélkül.

— Én minderről mitsem hallottam.

— Nem volt kellemes Nóra kisasszonynak ezt elbeszélni — viszonzá Landolfo. Én észrevettem titkos töprengését. De Nóra kisasszony okos egy fiatal hölgy; mihelyt tisztán lát mindent, tud cselekedni is. Be fogja látni — folytatá hangsúlyozva — hogy vagyombukás nem fogja a helyzetet javítani, s hogy a bukott műlovas leánya még kevésbbé lesz inyére a családnak, mint a gazdag emberé.

Karsten mintegy megkövülve állt ott. E szavak új képet idéztek szemei elé: a beszélgetést a káplánnal, a hozományt, melyet ígért, és hogy hazugnak fog feltűnni.

Ismét fölmerült benne a gondolat, hogy természetellenes, ha az ember ily súlyos pillanatokban nem támaszkodhatik leányára, a leányra, kinek csak kis ujját kellene kinyújtania megmentésére és ezt nem teszi meg.

— Sohasem fogja megtenni! — kiáltott föl hangerősen.

— Furcsa gyermeki kötelesség — mondá Lan-

dolfo hidegvérrel. Mi nem sokat érünk, de jobban értenénk ahhoz. Egyébiránt várjon holnapig! Holnap el fog dőlni, mi lesz a dologból. A ház még nem ég a fejünk felett. Három hónapig még kitartjuk a hitelt és legrosszabb esetben... ismétlem, Nóra kisasszony nem lesz természetellenes gyermek. Kisértse csak meg.

Ezzel új szivarra gyújtott és, mintegy az igazgató szavát várva, még egy pillanatil ott állt.

Karsten nem felelt. Sötétebb foltok égtek arczán, gondolatai nyugtalanul űzték egymást, de hallgatott.

Landolfo kérdé, hogy távozhatik-e; csak néma intés volt a válasz és az igazgató egyedül maradt.

«Nem volna-e természetes, hogy a gyermek megmentse atyját!» Ez a gondolat belefűrődött agyába.

A gróf, a gróf! Ostoba szerelmeskedés, mely már véget ért. Ez visszaadná Nórát igazi viszonyainak. Az anyának adott szavát megtartotta, megadta neki a nevelést, melyet az kívánt. De a körülmények változtatnak a dolgon, mondotta joggal Landolfo. Egy pillanatra eszébe jutott összes készletét eladni és visszavonulni. De ez csak súlyos veszteségekkel járna. Csak keveset lehetne megmenteni, és — leveretve engedjen ellenének! «ez nem használna Nórának és rajtam nem segítene»,

gondolá komoran. De meghagyom szabad akaratát — mormolta. Mindent fölfedek előtte; akkor aztán válasszon és cselekedjék, a mint jónak látja.

— Nem mondok neki semmit, nem, semmit sem mondok neki — ismétlé azután, s mégis egy egész hosszú, álmatlan éjen át csengett fülébe: «Nem volna-e természetes, hogy a gyermek megmentse atyját?»

XIV.

Az nem lehet, hogy a boldogság
Vendégünk legyen mindörökre, —
Ha a nap legmagasban áll, a
Napfordulás akkor köszönt be.

Másnap reggel Nóra korán fölnyergeltette lovát, hogy kedvencz szokása szerint a friss levegőre kilovagoljon. A ló tánczolt alatta, szive vele tánczolt; épen ma egy hónapja lepte meg őt Curt s ez boldog emlék napja volt.

Midőn a kastély udvarán megállt, melyet alacsony fal választott el a parktól, látta, hogy atyja dolgozószobájában az ablaknál állt. Üdvözölte őt s hogy örömet szerezzen neki, lovát kecsesen fölágaskodtatta, hogy azután művészi fordulatokat és legkülönbözőbb meneteket tétessen vele, míg végre még egyszer köszönve, hatalmas szökéssel átugratott a falon és a parkon átvezető útra vágatott.

Látta-e őt atyja? Igen, égő tekintettel nézte bevégezt művészetét, ritka tehetségét az állat kormányzásához. Fiatal, tüzes ló volt, melyet nemrég választott ki atyja dúsan fölszerelt istállójából, hogy ügyességét rajta megpróbálja, mint már gyakrabban tette. Még alig lovagoltak rajta, midőn megkapta, s most engedelmesen hódolt akaratának. A mint büszkén tovarepült, ismét bámulnia kellett a kellemes jelenséget.

— Igaza van, az egész világot lábai előtt látná — suttogá — ő a legnagyobb volna a maga nemében. És örömét is lelné benne: igazi leányom, tevé hozzá.

Az elfogulatlan leány nem sejté, mit idézett föl: szórakoztatni akarta szegény atyját, ki az utóbbi időkben oly komor volt, hogy ő elkezdett nyugtalankodni. Mi bánthatta őt? ... De ma nem tudott az aggasztó gondolatokkal foglalkozni, a rózsás jövő nagyon csalogatott. Hónap hónap után mulik és azután az övé lesz. Mily édesen hangzott ez! Mennyire elmélyedt Curt minden szavának emlékébe; mily nemesen és tisztán tűnt föl előtte az ő képe, és — mely női szív nem tartaná ezt fődolognak? — mily lángoló volt a szerelemtől! Bíborpir ömlött el Nóra arczán, hevesen dobogott szive, hogy keze megrándult és a tüzes állat ijedten ágaskodott.

De gondolatai tovább fonódtak, messze, a jövő évbe. Igen, ha az övé lesz, mily szép lesz az ő nevét viselni, általa szilárd álláspontot nyerni, a biztos helyzetet elérni, mely mostani életében hiányzott. S bizonyára szép lesz ő mellette élni és nagy körben működni, a mit egy tevékeny lélek nagyon szívesen tesz. Nem volt érzéketlen az élet magaslatai iránt, és ezt beismerte. Minden boldogságnak főforrása a szívben van; de sok kis mellékforrás is foly ahoz s minél több ez, annál hatalmasabb a folyam.

Az órák gyorsan tűnnek, ha az ember napos reggelen árnyas zöld alatt szerelemről és életről ábrándozik. A nap magasan állt, midőn Nóra ezt észrevette és a legrövidebb uton hazatért.

Hogy útját kissé megrövidítse, átugratott a park határát képező kis patakon. Ott egy gyalógút vezetett a városba. A park sikos volt, lova megcsuszott és csak erős keze óvta meg azt az eleséstől. «Mily veszedelmes ez a hely», gondoló visszatekintve, s a letört cserje, a sikos ösvény, valamint a kis híd bevésődtek emlékébe.

Haza érve övéit nem találta a közös szobában, mint ebben az órában legtöbbször. Mostohaanyját a gyermekkel a kertben sejtve, fölkereste atyját dolgozószobájában, hogy reggeli üdvözlését ismétlje. Az atya ott ült, fejét kezére támasztva, mint

súlyos gond képe. Nyílt levél feküdt előtte, egy zöld boríték pedig a földön hevert, jelöl, hogy táviratot kapott.

A szeretet ösztönével megsejté, hogy olyas valami történt, a mi atyjának előbbi gondterhes arczkifejezésével összefüggésben volt.

Egy pillanat alatt mellette termett, átölelve, a leggyengédebb szavakkal kérdezve őt búbánata felől. Nagyon szerette atyját, s most ezt némi bánattal párosulva érzé; mert tudta, hogy az utóbbi időben végtelen előnyt adott új szerelmének. Annál gyengédebb volt most, s az igazgató elfogadta gyermeke hizelgéseit; de ez hasztalan kérdezte búbánatának okát, hasztalan kért fölvilágosítást. Oh, mily könnyen jönnek ily pillanatokban az ajkakra a szavak, hogy mindent megteszünk, mindent elszenvedünk a búbánat enyhítésére: szavak, melyek pedig oly rettenetes alakot ölthetnek. Az igazgató fölemelte fejét s leánya kérő szemébe, izgatott arczára tekintett. Talán a jobb érzet sugallata volt, hogy majdnem nyersen fordult el tőle.

— Menj — mondá — te másé vagy; te nem vagy már atyádé és nem segíthetsz.

A leány szemébe könnyek tolultak; atyjának igaza volt, de ez annál jobban ösztönzé őt, hogy ragaszkodását és szeretetét bebizonyítsa. Szavai mind-

egyre gyengédebbek lettek; a táviratot hatalmába igyekezett keríteni, hogy a baj forrását megtudja. Á röviden jelzett számok talányok voltak rá nézve; de kitalálta, hogy pénzkérdés forog szóban. Újólág kért, esdekelt, azzal az ígérettel, hogy elég erős lesz mindent elviselni.

A távirat szerint, melyet az igazgató az imént kapott, a bonyodalmak a legvégső fokra hágtak. Landolfo most még sokkal csekélyebb várható perczentet jelentett, mint tegnap említett, úgy hogy az igazgató joggal tarthatta vagyona legnagyobb részét elveszettnek. Ily helyzetben az ember könnyen kap minden eszköz után, mely segílyt látszik ígérni.

Mereven nézett gyermekére.

— Ha valaki segíthet, te vagy az — mondá lassan és fojtott hangon.

— Én? ismétlé Nóra csodálkozva. De azonnal eszébe jutott anyja vagyona, mely az övé volt. Atyám — mondá bensőséggel — anyám vagyonáról van szó? Oh, hogy is kételkedhetel! Vedd el mindazt, a mi rajtad segíthet; a mi az enyém, az a tied is.

— Ez már nem segíthet rajtam, már elveszett! — mondá az igazgató tompán.

Nóra ijedten nézett rá. Valóban hozzányult ahhoz, valóban elvesztette már azt, a mi jogosan az övé

volt, s ez nyomta súlyosan lelkét? De az ifjúság nagylelkű és Nóra nagylelkűbb volt másoknál. Még gyengédebben ölelte át őt.

— Ez ne agasszon, atyuskám; hisz tetszésed szerint rendelkezhetél azzal. Mondd, hogyan segíthetek rajtad?

Az igazgató fölkel, mintha súlyos teher nehezkednék reá.

— Most már úgy sem lehetsz az övé, s ez jól van így — mondá.

Nóra összerezzen.

— Mit akarsz ezzel mondani, atyám? — kiáltott föl aggodalommal. Curtról beszélsz? Nem lehetek az övé, mert szegény lettem... talán ezt? Oh, hisz erre sohasem gondolt ő!

— Aranyhidat akartam neked építeni ahhoz az emberhez, kihez balga szived fűződött; egészen el akartam magamat tőled szakítani, hogy megszerezem azt a boldogságot, mely után vágyódsz, jobb belátásom és majdnem akaratom ellenére. De a híd leszakadt, az örvény áthághatatlan lőn. Nemcsak műlovasnak, hanem hazugnak és szédelgőnek is a leánya vagy az ő szemeikben.

— Atyám! — kiáltott Nóra folyton növekvő aggodalommal. Mit beszélsz? Izgatott vagy a rémülettől. Curt igazságos és téged is igazságosan fog megítélni! Hidd el nekem, ő annyira szeret

engem, hogy még egészen más tekinteteket is legyőz, ez pedig csak pénz.

— Csak pénz! — ismétlé az igazgató gúnyosan. — De nem fogja nélkülözhetni, ezt bizonyosan tudom. Családjának haragján és ama kellemetlenségeken kívül, melyeket egész élethelyzetébe viszesz, még vagyonába is fogsz kerülni. Szép szerelem, mely ennyi áldozatot követel!

Nóra fölállt; halálsápadt volt. Szívére szorítá kezét, mintha ott heves fájdalmat érezne.

Az igazgató is felállt; minél jobban érzé Nóra ellenállását, annál izgatottabban beszélt.

— És mire vársz? — kiáltott. Mire vársz örült szenvedélyedben? Hát ő maga adja vissza szavadat, ő maga vesse le az igát, melyet ráraktál? Nem elég, hogy világosan tudtadra adja, hogy semmi távolságot sem tart nagynak, a mely őt tőled elválaszthatja? Nem elég látnod, hogy családjá kerül téged, mint bélpoklost? Atyád bukását még pajzsul is akarod használni, s attól kegyelmet, tőle szerelmet koldulni?

E heves kitörés, úgy látszik, nem rázkódtatta meg Nórá. Nyugodtan emelte tekintetét atyjára.

— Curt csak négy hete is itt volt; a legmesszebb távolból jött, csakhogy tántoríthatatlan szerelméről biztosítson, s én hiszek neki.

— Úgy! Titokban lopódzik hozzád, mert nyilván-

nosan nem akar elismerni? S ezt te szerelemnek nevezed, ez elég neked? Ez az egész büszkeség, melyet nevelésed adott? Társulatunkban a legközségesebb sem tűrne meg ily bánásmódot. De te csak szenvedélyedre hallgatsz, a többivel mit sem törődöl.

— Oh atyám, atyám! — kiáltott föl a gyötört leány. Miért vagy oly kegyetlen? Mondd meg inkább, miként segíthetek rajtad, s nem fogsz közönyösnek találni. Sohasem iparkodom Curtot magamhoz lánczolni, ha ez boldogságát akadályozza. De mit segít ez rajtad? Mondd meg, a mit érted tehetek.

Az igazgató néhányszor föl és alá ment a szobában.

— Majd meglátom, mit tartsak szép szavaidról — mondá szigorúan s azután hirtelen megállva előtte, hozzá tévé: Légy atyád leánya!

Nóra értetlenül mereszté rá szemét.

— Mentsd meg őt a bukástól — folytatá az igazgató. Egyedül fellépésed teheti ezt. Van tehetséged, bírsz azzal, a mi a világot el fogja bővíteni; néhány hó alatt pótolva lesz, a mit most elvesztettem.

Nóra még mindig úgy nézett reá, mintha idegen nyelven beszélne, mintha semmit sem értene abból, a mi a fülébe hangzott.

— Te első művésznő vagy szakmánkban — folytatá ismét az igazgató, midőn Nóra hallgatott. Te új, friss elem vagy, minőt a világ évek óta nem bámult. Tőlem örökölted ezt — mondá lelkesülve e gondolatnál. A természet arra rendelt, midőn e merészséget és szépséget bölcsődbe helyezte! Mindenkit túl fogsz ragyogni, miként már gyermek-ségedben megjósolták.

Egyszerre mintha világosságot nyert volna Nóra szelleme.

— Soha! Soha! — kiáltott föl sikoltó hangon, két kezét arczára csapva. Soha, sohasem tehetem ezt!

— Tudtam — mondá az igazgató hirtelen elfordulva. Szeretted csak beszélni tud, áldozatot nem hozasz senkiért.

— Atyám! — kiáltá Nóra. Mindent megteszek érted, csak ezt nem! Dolgozni fogok érted, ha ez rajtad segíthet, veled szűkölködöm, ha szegénységre jutottál, egészen tied leszek . . . nem is fogok másra gondolni — csak ezt, csak ezt a rettenetes dolgot ne kívánd!

— Csak ez segíthet — mondá az atya, durván eltaszítva őt. Minden más üres szó. Jól van, maradj meg büszkeségedben és hágyd atyádat sorsára.

— Atyám, hisz én többet, jobbat tehetek — esde-

kelt Nóra ismét. Sokat tanultam, másra is van tehetségem; állást keresek magamnak, s minden a tied lesz.

— Az a pár tallér, mit ily állások jövedelmeznek, ugyan sokat segíthet rajtam! — mondá az igazgató, majdnem gúnyosan fölkaczagva. Kimélj meg ily beszédőtől.

— Oh, gondolj anyámra, ki ezt sohasem akarta.

— Anyád minden szükségben segítségemre lennie, minden áldozatot meghozna — mondá az igazgató kitérőleg. Ő is sokkal szakított, hogy ényém legyen, hogy állásomhoz tartozzék, melyet te oly gögösen megvetsz. Legyen előtted az ő szava, melyet egészen más viszonyok közt mondott ki, több, mint atyád gyalázata.

Nóra a földre hullt, szívét halálos gyötrelem kíntá, de egy benső hang mégis azt sugta neki, hogy szilárd maradjon.

— Oh, inkább meghalok inkább meghalok — suttogá.

— És ha esdekelve kérnélek? — mondá az atya, kezét fejére téve. Érts meg jól: el vagyok veszve, ha e segílyt nélkülözöm. Sajátságos fojtott hangon beszélt.

— Inkább meghalok, inkább meghalok! — ismétlé Nóra magán kívül.

— Igen, inkább meghalsz, mint büszkeségedet

megtörd Igazad lehet — mondá az igazgató ugyanazon sajátságos hangon és minden további szó nélkül elfordult és távozott a szobából.

XV.

A kit a szerencsétlenség igazán meg-
rohan, nem forgatja ide s tova —
kővé változtatja, mint Niobét.

Bettina.

Nóra nem tudta, hogy egyedül maradt. Kezeit arczára szorítva, mozdulatlanul ült, lesujtva attól, a mit hallott; meddig, azt maga sem tudta. Iparkodott visszaidézni, mit atya mondott; minden homályos, érthetetlen, megfoghatatlan volt előtte. Csak egy gondolatja öltött lassankint tiszta alakot, hogy szilárdnak, szilárdnak kell lennie és maradnia minden kéréssel, minden sürgetéssel szemben; hogy semmiféle hatalomnak a földön, semminek a világon nem szabad őt arra birnia, hogy magát így lealázza.

Mély, keserű harag fogta el őt az atya iránt, ki ezt tőle kívánta. Hogy jöhetett ő e gondolatra? Ki sugallta neki ezt a boldogtalan tanácsot? Benső ösztön súgta neki, hogy Landolfonak kell a dologban szerepelnie. De nem akarta erre pazarolni gondolatait; csak arra akart gondolni, miként hárítsa el a nyomort, miként távoztassa el a szerencsétlen-

séget. Végtelen vágy szállta meg tanács és bajának elbeszélhetése után, s ilyenkor minden nő először is arra a férfiúra gondol, kit szeret.

Ez mindenesetre oly esemény volt, hol a tilalom korlátait át volt szabad lépni, hol Curttal beszélni elkerülhetetlenül szükséges volt. Már a gondolat, hogy neki ír, megnyugtatót őt. Fölkelt, hogy szobájába menjen, mert most lépteket hallott a házban, sőt a maga nevét is, mintha keresnék őt. Csendesen kiosont egy mellékajton, lehetetlen volt most mások előtt megjelennie. Észrevétlenül eljutott szobájába.

Leült, hogy írjon; de az első szavak oly elevenen idézték emlékébe az egész jelenetet, hogy reszkető keze kénytelen volt letenni a tollat. Ugyanazon pillanatban az ajtón hevesen kopogtak s mielőtt még fölkelhetett volna, izgatott arczczal Landolfo állt előtte.

— Nóra kisasszony, ön itt? — kérdé sietve. És atyja, hol van?

Nóra büszkén emelkedett föl, hogy a jövevényt a lehető leghidegebben fogadja. De ez megmaradt helyzetében s hangjában volt valami, a mi szokatlan dologra engedett következtetni.

— Hol van atyja? — kiáltá ismét. Tudom, hogy önnél volt, fontos beszélni valója volt önnel. Megnyugtatta őt? Miként távozott öntől?

Nóra úgy nézett rá, mintha álmodnék; csak csendesen rázta a fejét.

— Ah, úgy vagyunk! — mondá Landolfo gúnyosan. Ön így küldte el atyját? Nagyon gyermekhez illő! Úgy látszik, ön nem tudja, mire képesek az emberek, kik a bukás szélén állnak! Még egyszer, Nóra kisasszony, hol az igazgató úr? — kiáltá türelmetlenül dobbantva, midőn Nóra még mindig hallgatott s mintegy álmodva mereszté rá szemeit.

Nóra halálsápadt lőn; homlokára tette kezét, mintha gondolatait előbb össze kellett volna szednie.

— Nem tudom, nem tudom — hebegé. Mit gondol, mit vél ön? De hirtelen, mintha gondolkodó tehetségét egyszerre visszanyerte volna, hozzátevé: Azonnal fel kell őt keresnünk. Beszélgetésünk után kiment a kertbe.

— A kertbe? Hova? Mit akart ott? De csak nem egyedül? — kérde Landolfo tovább nyers hangon. Az igazgatóné és én azt hittük, hogy önök együtt vannak s nem akartuk önöket zavarni. Nem gondolhattuk, hogy a leány a szerencsétlenség órájában atyját magára fogja hagyni. Ennek minden következménye önre háramlik! — folytatá Landolfo könnyörtelenül.

«Atyját magára fogja hagyni!» E szavak Nórának szíve mélyéig hatottak. Igen, ő csak a *saját* boldog-

talanságára gondolt s némán és kiméletlenül elutasítá atyját.

— Oh, azonnal fel kell őt keresnünk! — kiáltá zavarodottan és aggodalmában haragját elfeledve, esdekelve nyujtá kezeit Landolfo felé. Jöjjön, keressük meg őt! — kéré még egyszer.

— Mindenkövetkezmény az ön fejére háramlik! — ismétlé Landolfo.

De Nóra már nem hallotta; csak úgy repült a lépcsőkön le, a kertbe. Mostoha anyja aggodalomba ejtve állt annak bejáratánál s vissza akarta őt tartani, kérdezve, hogy ugyan hol maradt az igazgató reggel óta. Már késő délután volt.

De Nórának nem volt ideje vele beszédbe eredni.

— A parkban kell lennie, talán a városba ment! — kiáltá és tova sietett, hogy Landolfo alig követehette. Úgy érzé, mintha most minden percz drága volna. Fülében mint zúgó harangkongás visszhangzottak e szavak: «Ön nem tudja, mire képesek az emberek, ha a bukás szélén állanak; minden következmény önre háramlik!»

— Istenem, Istenem! Igen, most tudta ezt. Káprázó szemei előtt amaz árnyak vonultak el, melyekről hallotta és olvasta, hogy a bukást nem vi-selték el... Nem azok voltak-e atyja utolsó szavai, melyeket ő mondott: «Inkább meghalok!»... Oh Istenem, még ez is!

Mint üzött vad repült tova a kanyargós ösvényeken, atyja nevét kiáltozva, de önkéntelenül vonzá valami ama helyhez, mely mintegy be volt égetve emlékezetébe. A sikos part, a porhanyó út, a letört bozótok, a mély patak, nem akarta ezeket látni, s mégis valami arra vonzá.

— Komolyan hiszi, hogy atyja a városba akart menni? — kérdé Landolfo lihegve, midőn Nóra a fák között a legrövidebb útra térve, hirtelen arra indult. Hisz tudta, hogy én ott vagyok.

— De mégis lehetséges, meglehet... itt egy ösvény vezet az útra — mondá Nóra önmagát vigasztalva. De hirtelen, mintha ólom lett volna lábában, oly nehezek voltak, minden erő szemeibe özpontosult, annyira kitágultak, midőn a helyhez közeledett.

— Maradjon vissza! Nóra kisasszony, maradjon vissza! — kiáltott fel most Landolfo s görcsösen megragadta karját. Ez nem önnek való hely!

De Nóra kibontakozott s hangos jajkiáltással rohant előre, kétségbeesetten térdre hullva. A legrettenetesebb megvalósulni látszott: sejtelve jól vezette. Félig a vízbe süllyedve, egy sötét alak feküdt elterülve, még csak a fej pihent egészen a part szélén; még csak egy mozdulat, s a nem mély, de rohamosan folyó patak elragadta volna őt. Át akart menni és elcsuszott? Szédülés folytán bukott el a

sikos ösvényen? Saját akarata irányozta így lépteit s csak az ég végzése akadályozta meg az utolsó lépést?

Nóra, majdnem eszmélet nélkül, tehetetlenül rángatta a nehéz testet, mely semmi életjelt sem adott. De már Landolfo is ott volt. Higgadtság és nyugalom! — parancsolá de saját arcza mutatta, mily távol volt ő maga attól. Hideg veríték fedte homlokát s fogai majdnem hallhatólag vaczogtak. Erős fogással, nagy erővel és ügyességgel huzta ki a partra a nehéz testet, fejét óvatosan Nóra térdére helyezve.

— Nem halt meg — mondá, miután kezét vizsgálólag az öntudatlan szívére tette —, csak el van ájulva. — A mély sóhaj, mely e közben kebléből feltört, nem pusztán a nagy erőfeszítés kifolyása volt. Oldja le a kendőt a nyakáról; dörzsölje ütereit, a hogy csak tudja — folytatá, Nórához fordulva. Addig én haza megyek, segílyt hozni. A városba menve, az út beszakadt alatta — tevé hozzá jelentőséggel teljesen, néhány rugással a porhanyó deszkát letörve, mielőtt távozott.

De Nóra alig hallotta, a mit mondott, nem látta, a mit tett. Gépiesen teljesítette, a mit parancsolt neki, lelkét csak ez egyetlen gondolat marczangolá: ő kényszerítette az atyját ez elhatározásra? A szerencsétlenség órájában ő utasította vissza őt úgy,

hogy csak ez a menedéke volt? Mily borzasztónak tűnt föl most előtte szilárdsága.

— Én vagyok az oka, én vagyok az oka! — ismétlé folyton reszkető ajakkal. Atyám, atyám, csak élj: megteszek mindent, mindent éretted. Esküszöm, atyám, hogy megteszem, a mit kívánsz. Mindegyre szívrehatóbban suttogott az öntudatlanhoz, mintha meg kellene hallania, mintha ez által életre kellene ébrednie.

A megváltoztatott helyzet, a gyors dörzsölés, vagy a gyermek hangja, forró lehellete hatott-e reá: gyenge borzadás futotta át a testet, halk sóhaj tört ki összeszorított ajkain.

Nóra mintegy hálaimát rebegve, tördelte kezeit.

— Ne engedd őt meghalni, Istenem, ne engedd őt meghalni az én hibámból — esdekelt. Egész életem e pillanat jóvátételére legyen szentelve s a kis keresztet, melyet viselt, az ő és saját ajkaihoz szorítá. Semmi, de semmi sem lesz nekem sok, hogy téged megmentselek, atyám! Egyedül önfeláldozásával vélte megmenthetni a drága életet.

Landolfo most segítséggel visszaérkezett. Az igazgatónének csak annyit mondott, hogy férjének lába az erdőben kificzamodott, s hogy hordozható ágyon kell őt hozni. A vele jött férfiaknak elég magyarázat volt a leszakadt ösvény.

Az igazgatót óvatosan fölrakták. Nóra nem bocsá-

totta el kezét. Mihelyt egy mozdulatot vett észre az arcán, ismét fülébe suttogá beleegyezését, mintha még mindig félne, hogy élete elrepül, mielőtt gyermeki áldozatát megértette volna. Egyszer úgy látszott, mintha szemei a megértés jeléül fölillantak volna; máskor mintha keze gyengéd szorítását érezné.

Nyugtalan órák követték ez eseményt. Karstenné izgatottságában egészen hasznavehetetlen volt. Nóra ereje és erélye azonban megkétszereződöttnek látszott. Ijesztő nyugalommal teljesített minden parancsot, a legkisebb dolog sem kerülte el figyelmét. Az orvos az igazgató állapotát könnyű szélütésnek jelentette ki, melyet rosszabbított a körülmény, hogy több órát töltött a vízben.

Több napon át életveszélyben forgott. Nóra sem nappal, sem éjjel nem távozott ágya mellől. Nem beszélt, nem panaszkodott, nem sírt; megtett mindent, mintha minden egyes cselekménytől atyja életének megmentése függne, s mintha minden más iránt megkövült volna.

Mikor a beteg öntudata teljesen visszatért, egy szó sem jött ajkaira a multról, sem magáról az eseményről. Lassankint visszatérő emlékezet látszott őt nyugtalanítani és gyötörni, s szeme félénk, aggódó tekintettel kereste Nórát. Nóra nemcsak félig volt hős: azonnal meg akarta nyugtatni a fáradt agy-

velőt. Ágyánál térdelve, őt gyengéden átölelve, megújítja az ígéretet, melyet mindjárt az első pillanatban tett, melyet azóta visszavonhatatlanul ismételt bensejében.

Sajátságos, mily hatással volt ez a betegre. Eleinte hitetlenül, azután kérdőleg nézett Nórára; végre majdnem gyermekes öröm villant föl bágyadt vonásain, — átölelte leányát.

— Tehát nem álmodtam, tehát nem képzelődés volt, hogy rajtam segíteni akarsz... Nóra, Nóra, te megmented atyádat! Hisz tudtam, hogy te az én jó gyermekem leszel, hogy nem fogsz elhagyni a szükségben. Most nem kell öreg atyádnak lemondania szép lovairól, melyek büszkeségét és dicsőségét képezik, melyek nélkül nem élhet. Nóra, akkor kiűtjük azt a másikat a nyeregből! Akkor ismét úgy lesz, mint mikor kis leány voltál s nem volt nagyobb örömed, mint ha a papa téged lóra emelt! Emlékszel még erre, Nóra?... Örvény volt köztünk: el akarták tőlem szakítani leánykamat; de te, miként anyád, mindenről lemondasz érettem. És gyengéden megcsókolta.

— Mindenről! — suttogá Nóra s mély fájdalom nyilvánulhatott ez egy szóban, mert maga a beteg is fölébredt örömmámorából.

— Úgy sem lettél volna vele boldog, leányom — mondá, mintegy részvéttel simogatva a lehajtott

főt. Kimondhatatlanul boldogtalan lettél volna! Én ismerem a világot. Mindig csak úgy tekintettek volna, mint a ki közéjük betolakodott; ő megbánta s téged elhanyagolt volna. Ez ezerszer keserűbb lett volna rád nézve, mint e pillanat. Hidd el, gyer-; mekem, boldogságod ez; nagy boldogtalanságtól mentelek meg. Midőn az igazgató a sok beszéd-től kimerülve, vánkosaira visszadőlt, maga is hitte, a mit mondott. Nincs meggyőzőbb szónok előttünk saját önzésünkénél.

Nóra bágyadtan hajtá fejét atyja vánkosaira, ki erősen tartá kezét, mintha félne, hogy elpártolhat tőle.

— Mindenről! — suttogá ismét magában s az áldozat egész nagyságában feltűnt előtte. Szerelme oda, állása megsemmisítve, minden boldogság föladva, minden remény elveszve, — mázsányi súlylyal nehezedett szívére ez a gondolat, hogy föl szeretett volna kiáltani ez óriási teher alatt.

Talán sejtette az atya félig alvó állapotában, a mit gyermeke szenvedett? Nyugtalanul hánykolódott ide s oda.

— Nem teszi meg, Landolfo, nem teszi meg! — suttogá mintegy álomban,

— Igen, megteszi — ismétlé Nóra szilárdan. Azután pedig fölkel, csendesen kibontakozott, behítt egy betegápolót s annyi nap és éj után először

ment ismét szobájába. Mintha kicserélték volna, mintha egészen más lett volna; minden idegennek tűnt föl előtte.

Íróasztalán feküdtek a megkezdett sorok Curt-hoz; mint kísértetek meredeztek rá a szavak, vissza-idézték mindazt, a mit itt megígérni és megfogadni akart. Vége volt mindennek, vége! Gyors szakítással széttépte a levelet.

— Ennek is meg kell történnie, most mindjárt meg kell történnie — mondá. Bár szemei égtek a hosszú virrasztástól, bár tagjai mintegy meg voltak dermedve a fáradságtól, leült és írt, — mintegy álomban.

Mit írt? Később maga sem tudta, de oly rendkívüli világossággal voltak ecsetelve a napok, az órák, melyek hozott határozatát megérlelték! Úgy érzé, mintha más valakiről írna; a szenvedés sokkal nagyobb volt, hogysem maga is fölfoghatta volna. Csak a befejezésnél fogta el a végtelen fájdalom, — elvesztette fékét a búcsúszavaknál, melyek föltárták előtte az örvényt, mely őket most örökre el fogja választani. Egy pillanatig sem jutott eszébe, hogy Curt szavát még most is kötelezőnek tekintse.

«Mint haldokló búcsúzom tőled, mint haldokló, kinek még azt sem szabad kérdeznie, hogy van-e még mentség. Curt, nem volt szabad elfogadnom a kezet, melyet nekem segítőleg nyujthattál volna.

Oh, ha a közelben lettél volna, talán leltél volna kivezető utat e rettenetes örvényből! Így csak ezt tartottam kötelességemnek. Engesztelje ki az áldozat, melyet hozok, a tévedést, ha rosszul cselekedtem. Nem tehettem másképp. Curt, Isten veled!!»

A toll kihullt kezéből s feje mintegy tompa, nehéz kábultságban lehanyatlott. De a szellem tovább dolgozott, még nem tudott nyugalmat lelteni a vihar után. Azt tárta-e eléje a forró vágy, hogy ismét gyermek, ki első fájdalmát ama fiú karjaiban kisírta? Ismét maga előtt látta-e feküdni a sápadt anyát, kihez a fiú oda vitte? Azt érezte-e, a mint a láztól forró kezek a fiú karjaiból az atyáéiba tették őt?

— Anyám, anyám! Te akartad így? — kiáltott föl és könnyözön tört ki szemeiből. Hát mégis akartad? Akartad, hogy egészen az atyámé legyek; oh, hisz szívem vérével köteleztem le magamat érte! Most jer és áldd meg gyermekedet!

Ez emléknél egy csepp balzsam hullt, áldás fuvalma szállt szívére: az áldás, mely minden önzetlen áldozat fölött lebeg, a béke, mely minden tiszta, jó szándékú cselekedetet kísér.

Nóra még akkor csendesen ült, mikor a derengő hajnal már szürkén belopódzott, és végre az atyjához hívták őt.

Előtte feküdt a levél. Hova küldje? Feje zavart

volt; semmiről sem tudott gondolkodni. Curt utolsó látogatása alkalmával erősen elhatározták, hogy a tilalmat többé nem szegik meg s a próbaidőt nyugodtan töltik el. Ezért nem is adták oda egymásnak czimeiket, s a levelet idegen kezekben tudni, rettenetes volt rá nézve.

— Az anyjához fogom küldeni, hogy az tovább gondoskodjék róla, — megláthatja. Hisz ez az egyedüli, mit tőlem kívánt — tevé hozzá keserűen.

XVI.

Mindenesetre majdnem fontosabb, hogy miként *fogja föl* az ember a sorsát, mint az, hogy mi.
Humboldt V.

Landolfo hamarabb elérte célját, mint remélte. Csak az ő titka volt, hogy az igazgató ügyeinek állapotát az utolsó táviratban rosszabb színben tüntette föl, hogy őt elhatározásában Nórával szemben megerősítse. Ezért izgatottsága, midőn látta, mily szomorú fordulatot kezdett venni a dolog, korántsem volt szinelt. De lelkiismerete nem volt oly gyengéd, hogy mindjárt ismét meg ne nyugtatta volna magát, mikor fogása oly szerencsésen czélt ért.

Hogy Nóra föllépése volt az egyedüli, mi az igazgatót kiségezhette, arról őszintén meg volt

győződve, s arról, hogy ez saját magán tervére is legkedvezőbb, nem kevésbbé.

— Néhány év múlva majd beletörődik a kis büszke — gondolá, s már is mint a híres Karsten vejét a legkiválóbb társulat élén látta magát.

A jelenlegi helyzetet lehető legkedvezőbben kiszákmányolni volt most fő törekvése, és sietve s gyorsan cselekedett, hogy Nórának a netáni visszalépést lehetetlenné tegye, s egyszersmind, hogy a közönség érdeklődését a kellő fokban felköltse. Ismerte mindazokat a titkos szálakat és apró csel-szövényeket, melyek ily művészi pálya előkészítésére szükségesek.

Nóra még atyja betegágyánál ült, midőn már kis pikáns czikkek járták be a legolvasottabb lapokat; különösen szerfölött buzgón foglalkozott vele a fővárosnak pletyka-sajtója, a hol föl kellett lépnie. Majd szépségét és nevelését, majd szerelmi történetét a legkülönbözőbb változatokban, néha az igazságot annyira megközelítve, hogy az ember neveket és személyeket vélt fölismerni, majd pedig a legmerészebb sejtéseknek adva szabad folyást. Az igazgató vagyoni helyzetében beállt válság sem maradt érintetlenül; sötét eseményekre történtek czélzások, s Nóra majd mint elhagyott kedves, majd mint hős leány vagy szenvedélyes művésznő lőn a közönségnek bemutatva. Olvasták, megvitatták

és elhitték ezeket a történeteket mind. Karsten különben is európai nevezetesség volt, kinek magán életéről az ember szívesen olvas: minél sötétebb vagy kirivóbb a történet, annál jobb. A hirlapot olvasók harmadrésze nem törődik a világra szóló eseményekkel, hanem először a vegyes hírekre, a világpletyka e krónikájára veti tekintetét. Világra szóló esemény pedig éppen nagyon kevés volt, s így kétszeres mohó vágygyal kaptak ily pikáns anyagon s kíváncsiak voltak ismerni a szépet, ki oly sokat beszéltetett magáról, nem is sejtve, hogy mindez egy ember tollából folyt.

Nagyobb óvatosság kedvéért Landolfo a cikkeket megküldte a grófnénak, őt ilyképen a legérzékenyebben találva. A grófné már rég megkapta Nórának fiához írt levelét, föl volt háborodva, hogy tilalma így meg lett szegve, s nem tartá kötelességének a levelet mindjárt tovább küldeni. Midőn nemsokára rá Landolfo küldeményei megérkeztek, kitalálta, hogy a levélnek az eseményekkel összefüggésben kell lennie, de alig tudta, hogy örvendjen-e, vagy boszankodjék, hogy azt, kit fia szerelmére méltatott, ily közönséges módon hurczolják a nyilvánosság elé. Arra, hogy Nóra ez útra tért, éppen semmi mentséget sem lehetett találni; sőt annak bebizonyítása, hogy mindez hazugság, sem ért volna semmit a grófné előtt, miután a névvel

visszaéltek. E nevet most már sohasem volt szabad a fiáéval együtt említeni. Most már egészen jogosult volt a levelet még addig visszatartani, míg kitűnik, mi igaz az ujságok írka-firkáiban. Elég hamar meg kelle tudnia.

A napok multak; az igazgató gyorsabban gyógyult, mint hitték, s most alig várta, hogy működésének legnagyobb és legsikeresebb színterén leányát föllépni lássa. Ebbe helyezte minden reményét, ezzel csillapította le minden aggodalmát.

Nórának mennél előbb a legnagyobb fénynyel kellett föllépnie; Karsten ura akart lenni a helyzetnek, mielőtt vetélytársa megérkezhetett volna. Így alig három hét telt el az esemény óta, midőn nagy falragaszok vastag betűkkel és pompázó színekkel hirdették az első északnémet fővárosnak a híres Karsten-czirkusz visszatértét és az új lovasnő, Karsten Nóra kisasszony első fölléptét, az ünnepi műsor egyéb szükséges pontjaival.

Még a grófné is, bár el volt rá készülve, elszápadt e lap láttára, melyet Landolfo nem mulasztott el neki megküldeni. Mintha részvét támadt volna benne a szegény leány iránt. Még egyszer maga előtt látta a külső előkelőség és műveltség minden jelével azokat a nemes, tiszta vonásokat, melyeken semmi nyoma sem volt a könnyelműségnek. Azon törte a fejét, hogy mi bírhatta őt ily

természetellenesre az ő helyzetében? De bármi volt is — megtörtént. Ezzel nagy tehertől szabadult meg. Most fiával szemben minden bizonyíték a kezében volt; kiállíthatta magának a bizonyítványt, hogy nem mende-mondák után cselekedett.

Sokkal lelkiismeretesebb volt, hogysem Nóra levelét elsikkasztotta volna; de nem egyedül küldte el azt. Hozzá csatolta mind azokat a cikkeket s az egészet a nagy betűkkel nyomott hirdetés zárta be.

«Szegény fiam — írta — nem titkolhatom el előtled, a mit az egész világ tud. Föl fog téged verni az ábrándból, melyet anyád tapasztalt szeme már előbb méltatlannak ismert föl. Ne búsulj, hogy csalódtál; az emberekbe vetett hitben tévedni tiszta, nemes lelkek kiváltsága. Áldom az Istent, hogy élted boldogságát illetőleg ez elég korán történt. Jer anyád karjaiba, jer szívemre, hogy megvigasztaljalak; az anyai szív mindig együtt szenved gyermekével.»

Kicsiség volt, hogy a grófné a csomagban mindent úgy rendezett, hogy fiához írt levele csak utoljára tűnhetett szembe. De az élet finom kicsiségekből van összetéve s a legapróbb részekben gyakran a legnagyobb hatás rejlik. Tán erre gondolt a grófnő még egyszer, midőn a kis csomagot vizsgálva, mérlegelte kezében, mielőtt elküldte? Talán

ez is a kötelességről táplált fogalmához tartozott. Ugyanazon órában, mikor a csomag a grófné kezéből kiment, Nóra a czirkusz kis öltözőjében állt, felöltözve az előadásra. Mostoha anyja néhány szolgaszemélylyel mellette térdelt s a dús, sötét posztóruha redőit rendezte, a mely teljes egyszerűségében előnyösen feltüntette szép tagjait. Több gyertya égett a tükör előtt, mely ragyogva sugározta vissza képét. Ennek szigorú szépségét csak emelte az arany háló, mely dús fekete haját magában rejté. Nóra megvetett minden mást az egyszerű lovagló-öltözéken kívül; nem nézett a csillogó tükörbe sem, nem ügyelt a buzgó kezekre, melyek körülvették.

Mintegy álomba merülve állt ott, hideg kezeit egymásra szorítva. Mintegy álomban élte át ez időt, midőn nap-nap után mintegy ködbe borulva tűnt el előtte. Atyja elég tapintattal minden fölösleges kicsiségtől megkimélte őt; csendben és komolyan kezdte meg lovaglási gyakorlatait, s ebben a testi fáradság volt az egyedüli, mi neki jót tett.

De miben remélt, mire gondolt, hogy még minden nap új csalódásként tűnt föl előtte, hogy most úgy érzi, mintha az utolsó talaj is eltűnt volna lábai alól? Még e perczben is habozva állt, mintha most még valaminek történnie kellene, a mi az utolsó lépést föltartóztatja. Fiatal szívek mindig

tudnak remélni! Búcsút vett ugyan Curttól, önmaga visszautasította ugyan a megmentés lehetőségét, — és mégis, és mégis — nem jöhetett volna talán segítség, mielőtt visszavonhatatlanul késő volt?! Oh, hisz Curt annyit merészelt a szerelmi boldogság egy órájáért...

Naponkint suttogta szive titokban: «ma» — és naponkint tudott este valami mentséget találni, hogy miért nem volt talán még lehetséges.

Most trombita-harsogás hangozott föl. Az ő felléptét megelőző jelenetet zárta be. Az igazgató belépett, hogy őt elővezesse. Ekkor az öltöző ajtaján kopogtak, egy szolga levelet nyújtott be.

Nóra összereszt; az igazgató elsápadt. De ugyanazon pillanatban Nóra közönyösen leejtette a levelet: a főnöknő kezeirása volt, a ki hú barátsággal azonnal felelt tudósítására; — de mi a barátság, ha a szerelem remél?

— Itt az idő — mondá az igazgató majdnem félénken.

Az új csalódás azonban annyira hatott Nórára, hogy ideges reszketés fogta el egész testét.

Az igazgató azt hitte, hogy minden reményét megsemmisülni látja.

— Nem lehet? — kérdé tompán.

— Igen, lehet — mondá Nóra, főlegyenessedve atyja hangjára, melyet csak egyszer hallott oly

tompán. Igen, lehet atyám! S szilárd léptekkel követte őt.

Landolfo műveletei nagyon czélszerűeknek bizonyultak. A nagy tér az utolsó helyig el volt foglalva; kíváncsiak voltak a sokat megbeszélt új szépséget látni. Az igazgató ma mindent a legnagyobb fényvel rendezett be; leányát bizonyos nimbuszal akarta körülvenni. Az összes istálló mesterek jelen voltak legfényesebb livrée-ikben. Gyermek a legbájosabb apródöltözetekben álltak a pálya bejáratánál, mintha az úrnőt akarnák várni.

Most ismét trombita-harsogás szólalt meg, melyet a tömeg visszafojtott csodálkozó fölkiáltása kísért, mert a szép lovasnő egy ugrással a pálya közepén termett, s a ló mintegy érczből öntve állt meg ott ugyanazon pillanatban szép terhével, ki szintén érczből öntöttek látszott, oly mozdulatlan volt az arca.

Ott, hol a fiatal férfivilág túlnyomó számban volt, mozgalom keletkezett; mindenki önkéntelenül fölkel, hogy jobban lásson és közelebb huzódott. Ily bájos termetet, ily nemes magatartást, ily üde, szép vonásokat itt még sohasem bámulhattak.

A tüzes állat most oly magasra ágaskodott, hogy majdnem megfoghatatlannak látszott, miként ülhetett a lovasnő oly nyugodtan, — s megszólalt a zene ama könnyed, fülbemászó hangokon, melyek az

iskolalovaglást kísérik. Kecsesen repült körül a ló, fejlődést fejlődés követett, biztos, szilárd kéztől igazgatva s oly utánoszthatatlan kellemmel, hogy a gyönyörű látványt folytonos bravo kísérte. A szakértők alig találtak szavakat művészete tökéletességének magasztalására.

A zene e közben egyre gyorsabb és szilajabb, az ütem izgatóbb lőn; a ló mintegy sikertől tüzelve száguldott a pályán, az elébe rakott akadályokon átrepülve. Önkéntelenül minden nézőre elragadt az izgatottság. Minden tekintet feszülten kísérte a merész lovaglást. Csak a lovasnő szeme maradt nyugodt; az örömteli büszkeség, vagy kielégített hiúság egy szikrája sem villant föl abban, egy izom sem változott, egy tekintet sem repült a nézők telt soraira: csak lováért látszott létezni... most egy hatalmas ugrás a záró korláton át s hirtelen, miként jött, eltűnt.

Egyetlen zajos tetszésvihar váltotta föl a közönség feszültségét; oly taps támadt, minőt évek óta nem hallottak itt. Megigézett mindenkit a szép, rejtélyes alak, s nem hiába dörzsölte Landolfo önelégülten kezeit. Ezer és ezer hang ismételten kiabálta a lovasnő nevét, hogy még egyszer megjelenésre bírják, de csak atyja jelent meg. Hangja reszketett, midőn a leányának hozott hódolatot megköszönte és kijelentette, hogy első föllépése

sokkal jobban fölizzgatta, hogysem a közönség előtt megjelenhetne.

A beszéd annyiban szerencsés volt, hogy új érdeklődést keltett, mert abban megerősítése rejlett ama titokzatos, regényes híreknek, melyek Nórát fokozottabb varázsszal vették körül.

Ez első föllépés biztosítá Nóra sikerét. De míg neve minden ajkon volt, míg a fiatal férfivilág habzó poharak mellett ünnepelte őt, mint «új feltűnt csillagot», és sok könnyelmű szó fűződött ehhez, Nóra csendesen és sápadtan feküdt ágyán. A testi és lelki megerőltetés jogát követelte; még a fájdalomhoz sem volt ereje.

Csak egy lebegett szemei előtt, az az egy: hogy most megtörtént, hogy visszavonhatatlan, kitorúlhatlen foltot nyomott rá ez az est, hogy ezzel kivált a körből, melyhez eddig lelkileg tartozott. Az ideges reszketés ismét elfogta testét s az égő pillák nem akartak lezáródni.

Gépiesen nyult a hű barátnő levele után s elolvasá a szívreható, vigasztaló szavakat. «Gyerme kem, — írta a jámbor nő — az Úr különös utakon vezet téged; a tiszta szándék sokat megszentel, a nagy áldozat megdicsőít mindent, s így elhatározásodat is, mely előttem különben oly megfoghatatlan. Tán ez a mi szemeinkben oly veszélyesnek látszó pálya rád nézve üdvösebb, mint a melyet

számodra reméltünk, melyet oly biztos kikötőnek tartottunk. Szivem gyermeke, bármi légy is, nekem drága, most drágább vagy, mint valaha: hadd fűzzön még szorosabban össze a szeretet köteléke; gondolatban követlek minden utadon s kérem az Istent, hogy téged védjen és oltalmazzon meg.»

Igen, a barátság követte a határon túl, melytől a szerelem visszarettent. És Nóra mégis csak e tételt olvasta el ismételten: «A tiszta szándék megszen-tel, a nagy áldozat megdicsőít mindent». Utolsó gondolata, mielőtt az álom szemeit lezárta, ez volt: «Vajjon Curt is így fog-e gondolkozni s nem fog-e megvetni? Oh, meg fogja látni, hogy nem fogok sülyedni még ezen az ösvényen sem... itt is a szerelem fog föntartani».

Míg ezek otthon történtek, Curt a távolban mit sem sejtett s a benne lakozó fiatal rugékonysággal élvezte mindazt, a mi kínálkozott. Ismét visszanyerte lelkének egész ruganyosságát, mióta szíve megnyugodott és határozatával tisztában volt. Elég fiatal volt, hogy a próbaidőt kiállhassa: tudta, hogy sem ő, sem Nóra szerelmében nem állhat be ingadozás; ha a rövid másfél év elmúlt, az övé lesz. Hogy a hazájában előfordulható minden nehézséget elkerüljön, még néhány évig meg szándékozott maradni külföldi állomásán s azután emlékekben és tapasztalatokban annál gazdagabban

visszatérni hazájába, ott a szülőföldön működni. Így minden, a mi eleinte zavarosnak látszott, egyszerű és világos volt, s külsőleg oly sokoldalú, belsőleg oly édesen kielégítő életkép tárult föl előtte, hogy gyakran elragadtatással időzött e gondolatnál. Szervezeténél fogva szellemi törekvésre és tevékenységre, tágabb mezőre volt hivatva, mint a milyennel az önhaszon és a saját viszonyok látóköre kínálkozott. Nóra iránti szerelme minden keresés nélkül ehhez is megnyitotta az utat, szellemi szabadságot teremtett neki, melyben föléledt. Jelenleg egész érdeklődését oda irányzá, hogy az országot és népét keleten megismerje, mindama helyeket lássa, melyek a tudomány vagy a jámbor emlékezet előtt szentek. Azért idejének nagy részét a környéken tett kirándulásokra fordítá, a melyek folytán gyakran napokig és hetekig távol volt.

Épen egy ilyenről hazatérve, főnökénél jelentkezett, s ez átadta neki a számára postán érkezett dolgokat.

— Egész egy kötet — mondá az öreg úr, nyájasan mosolyogva, midőn az anyja kézírásával ellátott csomagot neki átnyujtá. Igen, igen, a fiatal emberek még örvendenek ennek; mi öregek már inkább félünk tőle, oly ritkán hoz az élet jót... De menjen most és tanulmányozza honi krónikáját.

Curt távozott és midőn kiment, egyik kartársá-

val, a francia követség egy fiatal attachéjával találkozott, a ki őt lakására elkísérte, mert épen meg akarta őt látogatni. Francia elevenséggel úgy csevegett, hogy alig vette észre, mennyire gondolatokba volt Curt mélyedve. A szokatlanul vastag levélcsomag szeget ütött a fejébe: annyi elzárt lap mindig nyugtalanít.

Lakására érve, Curt a kis csomagot türelmetlenül dobta az asztalra, úgy hogy a francia észrevette.

— Ah, levelek hazulról! — mondá azonnal a honfitársait jellemző, szeretetreméltó tapintattal. Bocsánat, akkor nem kellett volna önt zavarnom, kedves gróf. Kérem, elégítse ki előbb kíváncsiságát, míg én az ön gyönyörű virágait csodálom: egy kissé botanikus vagyok. S azonnal a belső udvarba lépett, a hova Peraban minden ház lakószobái nyílnak, s hol üde zöld, virágillat és hűsítő szökökutak nyujtanak kárpótlást az utálatos gőzért és pizokért, mely az utczákon bővében van.

— A mama, úgy látszik, szerkesztőnek akar kiképezni — kiáltott utána Curt vidáman. Maradjon, kedves vicomte; csak ujságszelvényeket és hirdetések tartalmaz a csomag. Jöjjön, barátom, gyujtson rá előbb.

A vicomte nem jött azonnal; az egyik növény csodálásába volt elmerülve, a mely új volt előtte. De egy sajátságosan nyögő fölkiáltásra hirtelen

megfordítá fejét. A nyílt üvegajtón át észrevette, hogy Curt az asztalra, melyhez leült, egészen lehajolt, feje mintegy eszméletlenül feküdt az előre nyújtott karon — a nyílt levél lábainál hevert, a kéz pedig görcsösen szorított egy hirlapot.

— Gróf, az Istenért, mi baja? — kiáltott a francia rémulten és hozzá ugrott.

Egy második nyögő fölkiáltás tört ki elfojtottan Curt kebléből; a fő oly súlyosan feküdt az asztalon, hogy a vonásokat nem lehetett látni.

— Gróf, kérem, térjen magához! — mondá a francia résztvevőleg. Rossz hirt kapott? Behívjam a szolgáját?

Curt mintegy elutasítólag terjeszté ki kezét.

— Csak főfájás, szédülés... — mondá alig hallhatólag. Víz... egy kis vizet!

A gróf kisietett és zsebkendőjét bemártotta a kútba, hogy azt a szenvedő fejére tegye.

Csak egy pillanatra volt ehhez szüksége, mégis, midőn visszatért, a különböző ujságszelvények eltűntek.

— Rettenetes egy fájdalom ragadt meg engem! — mondá Curt, fejét kezére támasztva, míg a gróf a vizes kendőt homlokára szorította. — Az út fáradalma alighanem igen sok volt nekem.

Az udvarias francia nem mondott ellent. Curt fáradtnak látszott, de korántsem kimerültnek, midőn

hazatért; valami hirnek kellett őt lesujtania, — de oly fájdalom volt, mely titokban akart maradni, s a francia nem kérdezősködött tovább.

— Homloka iszonyúan ég! — mondá néhány percznyi hallgatás után, midőn Curt mintegy eszméletlenül mereszté maga elé szemeit. Tanácslom önnek, térjen nyugalomra és hívasson orvost. Ez éghajlat alatt az ily jelenségekkel nem szabad tréfálni.

— Azt hiszem, hogy majd jobban leszek! — mondá Curt, nagynehezen fölállva. Félrebeszélnek itt az éghajlati lázban?

— A mint vesszük! — mondá a francia mosolyogva. De remélem, hogy odáig nem jut a dolog, ha mindjárt okos lesz.

— Ah, talán egy rendes láz jót tesz! — mondá Curt, mintegy önmagával beszélve. Az embernek néha úgy tűnik föl, mintha egész életen át képzelt volt volna... Bocsánat, vicomte, hogy rossz társalgó vagyok... Azt mondta, hogy orvost hívaszak? Nem gondolnám, hogy szükséges, de a látogatókat... azokat tartsa távol tőlem. Gyűlölöm a látogatókat, ha beteg vagyok.

— A mint kívánja, makacsfejű német! De most engedje meg, hogy az orvost azonnal elküldjem. Rám talán csak nem terjed ki a látogatás tilalma, *mon ami?*

A francia szokásos könnyedséggel beszélt; de nem volt bizonyos, hogy Curt megértette-e, mert szemei ismét merevek voltak és gondolataival távol lenni látszott.

A vicomte vette kalapját, hogy orvost hívjon, de alig tett néhány lépést az utcán, midőn nevét hallá. Megfordult és Curtot látta, a ki sajátságosan ingadozó léptekkel, hajadon fővel ment utána.

— Kedves barátom — mondá sietve — egy szívessegre kérem. E levelet azonnal ismét postára kell adni... mert... mert... — mondá akadozva — unokatestvéremnek szól... valószínűleg tévedésből küldték ide. Vissza kell mennie oda — tevé hozzá türelmetlenül — a hol föladták.

E szavakkal átnyujtotta neki a levelet. Izgatott vonásokkal rá volt írva: «Németország, vissza!»

A vicomte megigérte, hogy gondoskodni fog róla.

— Önnek pedig le kell feküdnie! — figyelmezteté még egyszer gondosan, mert Curt észrevehetőleg növekvő izgatottsága kezdett neki nem tet-szeni. Hadd kísérem önt vissza.

De Curt nem fogadta el és visszasietett a házba.

A francia utána nézett, ránézett a levélre s fejét rázta. Az írás félreismerhetetlenül női kéztől származott.

— Ha itt nem megint egy *belle dame* a hibás, akkor mindenben csalódnom kellene — gondolá.

De a levelét nem fogadták szívesen, még csak föl sem bontották! Tulajdonkép sohasem kellene ilyesmit izgatottságban tenni. Talán később sokat adna érte a gróf, ha a levelet elolvasta volna. De a németek makacsfejük; teljesítsük akaratát. *Ah, les femmes, les femmes!* Ha valami szerencsétlenség történik, egynek mindig benn kell lenni a játékban... S a kis vicomte oly búsan sóhajtott, mintha már ebben ő is szerzett volna tapasztalatokat.

Ha Nóra hetekig forró vágygyal várt Curt egy szavára, míg a levél nyugodtan időzött az anya kezeiben: most a grófnéra is beállt a keserű megfizetés órája. Ő is hasztalan várt napról-napra. Aggodalommal telve számította ki, mikor fogja a levelet fia megkapni, mikor jöhet vissza válasz; de az idő telt, életjel nem jött.

Ismételten írt, a legkalandosabb sejtelmekkel foglalkozott. Talán mégis kiméletesebben kellett volna tudtára adnia, lassabban kellett volna őt előkészítenie? Kevésre becsülte a szerelmét? Majdnem lehetségesnek tartotta a lehetetlent: hogy Nórával közvetlen érintkezésbe lépett, semmivel sem törődve, egy nap csak meg fog jelenni s őt mint leányát bemutatni. De mindez nemsokára könnyebben elviselhetőnek tűnt föl előtte, mint e rettenetes hallgatás. Végre jött egy levél: nem fiától ugyan,

hanem a főnökétől. Az öreg úr maga szánta rá magát, hogy az anyával a legkiméletesebb módon tudassa fia betegségét. Okát a kirándulásokban kereste, melyeket a fiatal ember az ország belsejébe tett s a melyeknél valószínűleg sokat tételezett föl magáról. De az anya összeborzadt, midőn betegségének keltét olvasta, a mely ama hír megérkezésével feltűnőleg összevágott.

Elég erélyes nő volt arra, hogy azonnal személyesen odautazzék; de a levél írója kifejezést adott a fiú határozott kívánságának, hogy ily elhatározást megakadályozzon, s hozzátevő, hogy az orvosok tanácsa szerint különösen a viszontlátásból eredhető izgatottságot kell kerülni. És a grófné, jellemtől annyira eltérőleg, engedelmeskedett és maradt. Hisz önmaga is tudatában volt annak, hogy mily izgatottságot szülhetne a viszontlátás.

Hetek hetek után multak; a szeretetreméltó vicomte, ki nagy barátsággal szentelte magát a betegnek, minden héten pontos tudósítást küldött az anyának, de a betegség folyton ugyanazon állapotban látszott maradni.

Mintha köd borult volna a beteg lelkére; teljes apathia követte a heves agyvelőlázt. Nem fájt neki semmi, sohasem említette, hogy valami szenvedés érte, nem említett nevet, semmi nyugtalanságot nem látszott érezni; csak egy érzetet fejezett ki

világosan: határozott, kimondhatatlan ellenszenvet az iránt, hogy hazulról valami hirt halljon.

A legjobb orvosoktól kértek tanácsot; ezek levegő-változtatást tartottak szükségesnek. De a testi gyengeség még sokáig lehetetlenné tette az elköltözést. Úgy látszott, mintha a test és lélek minden ruganyossága megtört volna.

— Megártott neki az éghajlat! — mondták az emberek, kik a grófnéhoz jöttek részvétüket kifejezni, midőn Curt betegsége otthon nyilvánosságra jutott. De a grófné minden arczról világosan leolvasta a kérdést, hogy miért tette őt ki ily haszontalanul ily veszélynek. A hangos részvétnyilatkozatokat, mint a néma szemrehányásokat egyenlő nyugalommal fogadta; senki sem sejté a kínokat, melyeket e mellett szenvedett. De derék termete e hónapok alatt elveszté kerekdedségét s ragyogó fekete haja megsürkült.

Minden ismét nyári pompában virágzott Németországban, midőn végre az a hír jött, hogy Curt annyira felüdült, hogy a légváltóztatás megvalósítható. Az anyai szív természetesen tele vágygyal kívánczozott a gyermek után. De tőle magától megint nem jött egy sor sem.

Ismét az ő francia barátja volt, a ki a legszeretreméltóbb és legkiméletesebb módon közölte az

anyával, hogy a fiúnak még nem szabad magát megerőltetni az írással, de hogy hosszabb utazásra tökéltse el magát, meg akarja látogatni az ajánlott vidékeket és a képek változatossága által lelkét felüdíteni reméli.

Először Görögországba, azután Sziciliába akar menni, a telet Dél-Franciaországban szándékozik tölteni: *«se rapprochant pourtant toujours de sa patrie et du coeur de sa mère»*, végzé a francia levelét szép fordulattal. Benne volt néhány város névsora a bankárok czimeivel, hová a pénzt neki küldeni kellett.

Mikor a grófné ezt olvasta, forró köny csordult le az arczán, — szúrást kapott az anyai szív, mely egy egész életen át minden gyengédségét ez egy főre halmozta. Mint visszhang vonult át lelkén az apácza szava: «Elvesztheted a fiadat, a helyett, hogy egy leányt nyernél.»

De a grófnének nem volt oly természete, hogy magát ily gondolatoknak átadta volna. Legjobb belátása szerint cselekedett; mindezt szükséges következménynek tekintette, a min keresztül kell esni.

— Le fogja győzni! — mondá önmagához. — Egészsége kívánja így! — mondá másoknak s ezzel minden sajnálkozásnak elvágta az útját.

Behatólag senkivel sem beszélt erről, még hű

házi barátjával, a káplánnal sem. Néhány szóval közölte vele a Nórára vonatkozó tényeket s mint-hogy azok ennek fájdalmas meglepetésére igazak-nak bizonyultak, szépen bele kellett nyugodnia, a nélkül, hogy a dologban rejlő talányt megfejt-hette volna.

Ez időtájban írt a főnöknő is a grófnénak. «Föl-világosítással tartozom neked — írta — annak el-járásáról, a ki oly közel viszonyba jött volna veled, ha a szerencsétlen végzet a szegény gyermeket oly szomorú pályára nem vezette volna. Hallatlan ál-dozatot hozott a gyermeki szeretetnek s ez áldo-zatért vegye őt az Isten kegyesen oltalmába. Ne ítélj el őt! Az igazság érdekében közlöm ezt veled s kérlek, mondd el fiadnak is. A bizonyíték, hogy szerelmét nem méltatlanra pazarolta, hogy szive nincs elárulva, ki fogja venni a tövist a sebből, melyet e szomorú fordulat ütött rajta. Az Isten böl-csesége végezte így; de a két fiatal szívnek keserű poharat kell kiüríteni.»

A grófné haragosan dobta félre a levelet.

— A jó Sybilla alighanem elvesztette a fejét ama leány iránti vak szeretetében. Épen most, mikor oly közel van a gyógyuláshoz, fölidézni benne e gondolatokat, őt ismét ez útra terelni: örültség volna! Valóban furcsa, mily kevés gyakorlati érzékük lehet okos embereknek is, ha a világtól

visszavonulva, csak saját érzelmeiknek élnek, — szegény Sybilla, mily regényes gondolatai vannak!

S a grófnénak volt annyi gyakorlati érzéke, hogy a levél azonnal a tűzbe vándorolt, az egyetlen levél, mely ama legforróbb kívánságot megvalósíthatta volna, hogy a fia szívéhez vezető utat ismét megtalálja.

XVII.

..... így váljunk el?
Ifjúkorod társához nincs tehát
Egyetlen egy nyájas tekinteted,
S kezel se nyújtasz a boldogtalannak,
Kit egykoron szeretnél? Azt hiszed,
Hogy én rózsákon állok itt talán?

Tegnér.

Évek multak el. Lilly, a gömbölyű, rózsás arcú kis Lilly is észrevette ezt; igénybe vette az évek jogát, melyek őt nagykorúvá tették és vagyonának birtokába helyezték.

Eddig Degenthal grófné védelme alatt állt s ez nem is gondolt mást, mint hogy így fog maradni, míg Lilly más védelmet nem választ az életre. De az örökös nő még minden ilyes ajánlatot visszautasított — nénje titkos örömére, ki nem mondott le egészen előbbi reményéről, sőt titokban annál jobban ápolta azt, mióta Nóra sorsa oly fordulatot

vett. Lillynek minden házasság iránt való ellen-szenvét ezzel hozta összefüggésbe. Ezért annál jobban meglepte és lehangolta őt Lillynek az a váratlan elhatározása, hogy most egyik öreg rokonának védelme alatt saját birtokain akart élni, — a birtokokon, melyek alig egy napi távolra voltak a Degenthalékéitől s az osztrák főváros közvetlen közelében feküdtek.

Mi birta erre Lillyt, azzal a grófné nem tudott tisztába jönni. De bármily kelletlen volt is ránézve a leány távozása az ő családi köréből, akadályt még sem gördíthetett útjába. Lillynek oly csendes, szívós természete volt, mely semmi ellenvetést sem vesz figyelembe. Nyugodtan bevárta nagykorúságát, de akkor szilárdan végre is hajtotta akaratát.

Unokatestvére elutazása óta bizonyos ellenszenvet érzett nénje iránt. Nem, mivel azt gondolta, hogy miatta távolított el őt; e tekintetben eléggé ismerte kívánságait, hanem Lilly sejtette, érezte, hogy az anya önhatalmúlag belenyúlt a fia sorsába, hogy ő a házából való eltávolíttatásának oka, s hogy Curt azóta kevésbé boldog. Hogyan és miért történt ez? Lilly nem tudta, mert a grófné semmibe sem avatta őt be. Sokat és mélyen gondolkozni egyáltalán nem volt Lilly foglalkozása; de mint szűk látókörnél oly gyakori, az egyszer megfogamzott gondolatokhoz szilárdan ragaszkodott. Vonzalma gyer-

meksége óta Curté volt; őt bizonyos tekintetben sajátjának tekintette. Ha fájt is neki az ő hidegsége és közönyössége, nem vesztette el bátorságát és mosolygott is amaz utolsó együtt töltött est emlékénel s azután erősen meg volt győződve, hogy mily drágának kell lennie Curt előtt minden észszerű szempontból. Ezzel várhatott s elég nagy volt szerelme, hogy várni akart.

Hogy Curt anyjánál való tartózkodása a kedvest csak jobban elidegenitheti tőle, ezt Lilly ösztönszerűleg érezte. Ezenfölül ama természetek egyike volt, a kik csak saját talajon érzik magokat jól. Bármily félénknek, bármily ügyetlennek látszott, mégis csak saját gondolatait ismerte el; bizonyos gondolkozó erő kell ahhoz, hogy az ember magát mások gondolatmenetébe is beleélje, azt megértse és jó oldalait fölfogja; kicsinyes értelem mindig csak megütközik mások akaratán, mert teljes lehetlenség azt fölfognia.

Lilly e néma küzdelemben élte át az éveket néniénél; ezért az első pillanatot fölhasználta, a melyben szabadságát elérhette.

Ifjúsága ellenére mintha csak teremtvé lett volna az önállóságra. A közönségesen semmi tekintetben sem emelkedett fölül, de nem is kellett félni, hogy túllép valami korláton. A mi fölfogó tehetségét fölülmulta, azt értelmesebb, meghitt kezekre bízta.

Megvolt saját foglalkozásainak köre. Háztartása, kertje, szárnyasai, szegényei: ezek voltak az önmaga elé tűzött föladatak. Minthogy mindent jó rendben talált, biztosan haladt tova az előkészített úton. Kissé szűkkeblű minden fölfogásban, de mindenki-vel szemben sok nyugalmat s bizonyos kegyességet tanúsítva, nem minden kellem nélkül hordta birodalma kormánypálcáját; a netáni hiányokat fiatal-ságának tulajdonították.

Fiatal urak azelőtt is, most is unalmasnak tartották; az idősebb urak pompás leánynak nevezték, a kiből derék asszony lenne. Fiatal hölgyek egészben véve nem sokat adtak rá; de minden mama sóvárgott a szőke, csendes kis arcz, mint minden meny eszményképe után, — tévedés, melybe sok anya esik; mert az ily kicsi, kemény főlk legkevésbé tudnak meglenni az anyósokkal.

De ma a csendes, szőke kis arczon izgatottság tükröződött vissza, a melytől rózsás pír ömlött el azon. Nénje levélben tudatta vele, hogy valószínűleg meg fogja őt látogatni Curt, a ki utazásaiból végre hazatérni szándékozik; kifejezte ama szándékát, hogy mivel a vasút unokanővére birtokai közvetlen közelében halad el, előbb hozzá fog betérni.

Lilly kék szeme életet és fényt nyert e sorok olvasásánál. A néni véleménye szerint a látogatás már a legközelebbi napokban megtörténhetett, s a

háziasszony első ízben gondoskodott buzgón, hogy a lehető legjobb fogadtatásra mindent elkészítsen, a mit más vendégekkel szemben nem tett, hanem mindent a rendes kerékvágásban hagyott.

Udvarhölgyének — egy teketóriázó öreg rokon volt — minden ellenvetése daczára elhatározta, hogy ponny-fogatának a meghatározott vonat megérkezésekor Curtot minden nap az állomásnál kell várnia. Minden egyéb rendeletnél is a: «Mert talán Curt bátyám megjön», gyakrabban jött ajkaira, mint szótalán szája különben valamit nyilvánítani szokott.

Curt bátya — mi történt vele ama nap óta, midőn anyja küldeménye oly hirtelen kitépett szívéből minden hitet szerelemben és hűségben és szerelmi életét egy csapással meggyilkolta?

Sohasem tudott ráemlékezni, hogy mit érzett, midőn ama nagy betűkkel nyomott lapot meglátta, melyen Nóra neve oly vésztiósolva tünt föl. Az érzelmek kavargása, vihara volt, a mely majdnem megrabolta őt eszétől, a mely, mert oly gyorsan és oly megczáfolhatlanul igazán tünt föl szemei előtt, őt a legnagyobb magaslatról a legsötétebb mélységbe dobta le. Mindaz, a mit az ember dühből, megvetésből, sértett büszkeségből és megtörő szelemből érezhet, abban az egy pillanatban összehozott. Egyetlen egy kételynek lehetséges volta

mentség lett volna. De azok a betűk oly világosan, oly tisztán meredeztek rá, hogy vad kétségbeesésben kiáltott föl, mihelyt egyedül volt; mert óriási erővel tartotta fenn magát, hogy idegen szem ne lássa fájdalmát.

Mihelyt barátja távozott tőle, lázas aggodalommal még egyszer fölvilágosítást keresett, de anyja levele mindent csak megerősített.

Az első gondolat, mely ezt követte, az volt, hogy szégyenének és csalódásának minden jelét megsemmisítse, — ama rettenetes csalódását, melyet senkinek sem volt szabad sejtienie, a mely mintha kihívta volna ellene a világ gúnyolódását. Ott találta Nóra levelét is, megismerte írását — s kimondhatatlan dühhel akarta azt is megsemmisíteni. De átvillant agyán a gondolat, hogy legnagyobb bosszú lesz azt olvasatlanul visszaküldeni.

Ez volt utolsó öntudatos tette. Mikor az orvos megérkezett, öntudatlanul, a földön elterülve találta, mely öntudatlanság hetekig és hónapokig tartott. A tudománynak igaza lehetett, hogy a betegséget az idegeknek az éghajlat által előidézett túlzogatottsága okozta, mely az idegekre nézve, ha még testi megerőltetés is járul hozzá, könnyen veszedelmessé válhatik, — de az ő szervezete érzelmen alapult s ez kapta a halálos dőfést.

Midőn a láz eltűnt, majdnem teljes bénultság

tartá fogva. Az ezután következő kínos nyugalom hosszú óráiban visszatért az átéltekre való emlékezet. Gyakran azt vélte, hogy nehéz álom volt, melyből ki fog bontakozni, hogy a képzelet játéka, a láz szüleménye, melynek most ismét távozni kell. De kérdés nem jött ajkaira; csak bensejében foglalkozott kételyeivel, felvilágosításért epedő vágyával. S aztán mégis annyira rettegett a megerősítéstől, hogy aggályosan került minden hazai hirt. A szakadatlan töprengésben azonban minden iránt elvesztette érdeklődését, úgy hogy az orvosok hasztalan iparkodtak megfejteni azt a benső nyugtalan-ságot, mely minden erejét fölemészteni látszott. Egy szó sem árulta el annak okát.

Az esemény után néhány hó múlva barátja egy nap képes hirlapokkal iparkodott őt fölvidítani. Elhozta neki azokat az angol ujságokat, melyek szerény nagyszerűségben igyekeznek előttünk föltárni a világ látnivalóit, a koronás főktől a megkoszorúzott díszökrökig, semmi nevezetességet sem vonnak meg tőlünk. Egyik-másik kép néha bágyadt mosolyt csalt a beteg ajkaira. A mai szám egy új nevezetességet, egy hölgyet hozott kissé merész helyzetben, — «Karsten Nóra kisasszonyt», a legünnepelebb műlovasnőt.

A vicomte büszke volt, ha barátja kinyújtá kezét Figarói és képei után; hisz csak a legártatlanabb

dolgokkal volt szabad őt mulattatni s ez minden-
 esetre elég ártatlan volt. Curt sokáig mereven nézte
 a képet, mintha be akarná vésni emlékébe; de arcza
 hirtelen eltorzult, feje hátrahanyatlott, keze elhajítá
 a lapot, mintha mérges kigyó lett volna és szeme
 ismét oly merev volt, mint a minőnek barátja egy-
 kor látta.

— Túlságos fáradság... — nyögött Curt, de
 még azon éjjel visszaesett előbbi állapotába, melyet
 az orvosok nem tudtak megfejteni. A következmé-
 nyek rosszabbak voltak, mint az első rohamnál;
 mert mikor az ifjúság most is győzött, s az erők
 aránylag gyorsan visszatértek, úgy látszott, mintha
 minden szellemi rugékonyságát elvesztette volna.
 Teljes érzéketlenség állt be. Semmi kétség többé,
 mely a lélekben dolgozott, semmi nyugtalanság,
 semmi vágy fölvilágosítás után: minden kihalt, el
 volt temetve, el volt feledve. A kiért mindent föl
 akart áldozni, az mindent porba tiport, meghalt rá
 nézve. De új gondolat sem foglalta el az előbbie-
 k helyét, üresség és pusztaság volt bensejében.

Az orvosok, kik a szellemi tevékenység e teljes
 ernyedése ellen mitsem tudtak már tenni, lég- és
 helyváltoztatást ajánlottak.

— Mindenüvé, csak haza nem! — mondá Curt
 határozottan.

Úgy látszott, hogy ott a legkiálhatatlanabb volt

a levegő. Anyját nem okolhatta a szerencsétlenségért; de a kéz, mely a szerencsétlenségről szóló tudósítást átadja, borzalommal tölt el bennünket. Bizonyos elégtételt gyanított nála — hisz megjósolta ezt. És a prófétákat még kevésbé szeretjük, ha szavuk beteljesült, mint azelőtt. Curt utazott. Meglátogatta mindama helyeket, melyeket neki tanácsoltak. Nyersebb természet más élvezeteknek adta volna át magát. Ő is, ha egészséges lett volna, talán belerohan a világ zajába, mely némileg kitölti a benső ürt. De így minden maradt, a mint volt. Egy érzelem volt folyton életének központja; először a gyermeki szeretet, azután más szeretet, mely életcéljává lőn. Mind a kettőtől bizonyos tekintetben meg volt fosztva, — már mi sem érdekelte őt.

Ily állapotból csak az a kényszerítő hatalom ment meg, hogy az élettel küzdeni kell. Ez Curt-nál nem jelentkezett; azért állapota egyforma maradt.

Végre több mint három év után visszatért hazájába, engedve édes anyja kérésének és sürgetésének, a ki azt remélte, hogy a honi viszonyok majd fölkelitik érdeklődését.

Este volt. Németország nyugati határán levő egyik állomásról ép elindulandó volt ama vonatok egyike, melyek most a civilizáció fő sarkpontjait összekötik s mintegy lihegő sietséggel repülnek az

egyik ország középpontjától a másikéig, mintha minden közbeeső csak alárendelt, megfigyelésre alig méltó függelék volna.

A francia fővárosból jövő, az osztrák fővárosba siető vonat megállása nagyon rövid volt. Egy fiatal ember mégis az utazást megszokottak higgadt nyugodtságával lépett a kalauzhoz, első osztályú szakaszt követelve. A hivatalnok szolgálatkészen nyitott ki egy szakaszt.

A fiatal ember egy pillantást vetett be és habozott:

— Nincsen üres szakasz?

Az ember a kezébe nyomott támogatás daczára vállat vont.

— Lehetetlen. A többi szakaszok még jobban tele vannak.

A fiatal ember belenyugszik sorsába és beül. Két nő volt vele a szakaszban. Az egyik, a vele majdnem szemközt ülő, idősebb asszony volt feltűnő arczvonásokkal; igénytelen öltözetéről azonnal föl lehetett ismerni a szolgánőt. Barna, ránczos arcú vastag fejét a vánkosokra szorítá s majdnem hallhatóan horkolt. A tulsó szögletben levő utast a kezdődő nyáréji szürkületben alig lehetett megkülönböztetni. Csak annyit látott, hogy az minden kényelemmel körül van véve, a mi egy előkelő hölgyre vall. Időről-időre a fekete csipkébe bur-

kolt kis fő egy kissé előre hajolt, egy pillantást vetve a szabadba.

Az utas látszólag fáradt és kissé életunt fiatal ember volt. De nem tudta magától megtagadni, hogy néha egy-egy pillantást ne vessen utitársára.

A «készen»-t jelző éles fütty már rég elhangzott. A mozdony suhogott és sustorgott, horkolt és lihegett, a vonat csörömpölt és tovarepült, a gőztől körülvéve, mely kísérteties alakokat rajzolt le az enyhe éji légben — tova, tova, bozót és erdő, falu és város mellett, a halmokon, a sziklákon keresztül, csörömpölve a folyam hidjain, fujtatva a magas töltésen; tova, tova, mintha a másodperczeket akarná megelőzni, mintha nem volna ideje sem a jelen szépségéhez, sem az emlékezet varázsához, de még csak a gondolathoz sem, a mely nem akar megállapodni a repülő sietségben.

Végre a gyorsaság szünni kezd, ismét az a metsző hang, mely átrezeg a légen, megállapodás — önkéntelen fölsóhajtás az örökös mozgás ígézete alóli kiszabadulás érzetében. «B!» kiáltja a vezető a szakaszba, egy rajnamelléki egyetemi várost nevezve meg. Az öreg asszony nyugodtan alszik tovább, de a másik kettő ugyanazon gondolatától érintve, fölretten a város nevének hallatára ábrándos nyugal mából. Mintegy önkéntelenül fölkelnek mind a ketten s most egymással szemközt állnak a szűk

térben. A lámpa erős fénye arcukra vetődik s a szemek mintegy búvólve tekintenek egymásba, halálos ijedtséget tükrözve vissza... Azután pedig, mintha hangnak kellene tolni az ajkakra — egy pillanatig úgy látszik, mintha a kezek egymást keresve nyulnának ki, mintha a boldogság tiszta, derült sugara villanna föl arcukon. De ime, mély, lángoló pir ömlik el a nő homlokán, — mintegy sötét felhő borul a fiatal emberére. Az ajkak ismét lezárnak, sőt összeszorulnak, a sugár kialszik, jég-hidegség váltja föl... mind a ketten szótlánul dülnek vissza helyükre, csendesen és némán, ismeretlenül, mint előbb.

A vonat ismét repülve halad. Egy tanulócsapat, melyet a nyáréj még örömmel tölt el, vidám hangokat küld utána; de az ifjúság vidám birodalma már ismét a távolban van. A két utas még mindig mozdulatlan; szemeik nem keresik többé egymást, sőt ellenkezőleg, mereven kinéznek az ablakon, mintha álmok birodalmát látnák.

Tova, tova! A boldogság is így elrohant, elkavargott előttük, mint a képek ott kint, mint a füst, mely semmivé oszolva tánczol szemeik előtt? Gondolkodni! Tudnak-e ők most gondolkodni? Kavargás az agyban, dobogás a szívben; mintha szét kellene pattannia a kebelnek a nagy, végtelen fájdalomtól.

A lanyha éji lég behatol és lehüti a forró hom-

lokokat. A hold feljött s élesen feltünteti a hegyeket, egy pillanatra a csillogó, széles folyamot.

Hát már oly régen volt, hogy azokon a hegyeken álltak, hogy azon a folyamon ringatóztak s tulajdonképen csak egymást látták, — hogy folyton egymást keresték és meg is találták, a kik most oly sötéten fordulnak el egymástól? S nem nyári nap volt-e a szőlő hazájában, midőn egymásnak a legédesebb vallomást tették?

Égető köny lopódzik ez emléknél a leány szemébe s hirtelen, mintha forró vágy vett volna rajta erőt, a férfira tekint, oly kérőleg, oly esdekelve, mintha benne is ez érzelmet kellene fölkeltenie. De az elfordult, tekintetével nem találkozik az övé, hidegen és mereven néz maga elé, mintha nem is sejténé, ki van a közelében...

Ekkor az ő kebelében is megfagy a forró érzelem; maga előtt lát egy levelet — egy fölbontatlan levelet, mely fagyosan elutasítva jött vissza hozzá, s mely most mint válaszfal emelkedik fel közöttük...

És amaz — gondol-e arra? Előbb is egyszer nem tüsskölő, robogó vonat vitte-e éjjel-nappal, midőn még minden pillanat késedelmesnek látszott előtte, hogy hozzá jusson, midőn minden távolságot kikaczagott, majdnem kigunyolta a lehetetlenséget, hogy csak néhány órát közelében töltsön, hogy rövid időre ujjongva düljön karjaiba!

A kit egykor oly forrón szeretett, nem az ül-e most előtte, előtte közvetlenül?... Hallja ruhája suhogását minden mozdulatánál, hallja a lélekzést, mely ajkain átvonul.

Mit adott volna egykor ily vele tölthető édes órákért! És most nem gyakorol reá semmi varázst a szép alak. Akaratlanul oda fordítja a tekintetét. Igen, még most is azok a finom metszésű vonások, azok a hosszú fekete pillák, melyek arcát beárnyalják. Még most is azok a piros, majdnem kicsattanó ajkak s a halántékon az a sötét kis fürt, mely öröme volt. Szép, szebb mint valaha — s mégis hirtelen elfordul tőle.

Hol látta ezt az arcot utoljára?... Egy hirlapban, szigorú és elferdített vonásokkal, — magasztalva a közönség előtt, mint sokszor megbámult és megtapsolt czirkuszi szépség!

Lezárja szemeit, hogy ne lássa őt többé. Talán fölolvadt volna szive, ha sápadtan s búa merülve látta volna őt viszont, míg most a búbánat egyetlen vonását sem találja, csak üde, telt virágokat.

Csakhogy sok búbánatot el tudunk viselni az ifjúság duzzadó éréjében; akkor nagyon sokáig tart, míg az homlokunkon lerajzolódik és az ereinkben buzgó meleg vért megmérgezi.

Tovább robog a vonat. Régóta rónán haladnak. A hegyek regényessége oly messze van tőlük, mint

éltük regényessége. Az Isten segítsen rajtuk! Most már mindig oly laposan, oly bájtalanul, oly mélabúsan fog az előttük elterülni, mint ez a vidék a reggeli félhomályban?

Tovább, tovább — óra óra után. Az éj eltűnt, a vonat folytonos mozgásban — s a gondolatok is. Örökösen képződnek szavak, kérdések, kérések és neheztelés, melyekből semmi sem jő az ajkakra.

Nem fog még a férfi kiszállni? Nincs még célnál a leány? Most ismét éles fütty, megállapodás: egy nagy délnémet város neve hallatszik. A leány ijedten fölkel. Oly sokáig tartott s most mégis már vége van.

Az öreg asszony fölébred; mindent összekapkod, hogy a szakaszt elhagyják.

Nóra csak gépiesen mozog... A férfi mellett kell elmennie. Egy pillanatig még egyszer rajta pihen tekintete, nem ijedten, mint előbb, hanem csendes kétségbeeséssel.

Most a férfinak nem kell keresnie a bánatot, melyet előbb nélkülözött — oly halovány az arc, oly reszkető a fájdalomtól.

Neki is mintegy fátyol hull szemeire; fölemelkedik, kiterjeszti kezét, talán, hogy segítségére legyen.

De ugyanazon pillanatban már egy úr lép a kocsihoz és üdvözli őt. Még csak a fők egy néma, idegenszerű meghajlása, azután kiszállt a szakasz-

ból. Habár az idegen szolgálatkészen áll mellette, ő hidegen visszautasítja; de az bizalmasan hatalmába keríti holmijait s elkíséri őt a készen álló kocsinhoz.

Curt úgy nézett utánuk, mintha kísértetek lettek volna.

A kalauz oda lépett; tudja, hogy az az úr, a ki neki oly busás borraivalót adott. Szivesnek és beszédesnek látszik:

— Ugy-e, méltóságos úr, ez szép egy társaság volt! Itt nagyon ismerős ez a hölgy — a híres lovasnő, Karsten úr leánya, a ki már tegnapelőtt külön vonaton ideérkezett. De nem kíván méltóságod egy csésze meleg kávé? Hideg a levegő, tévé hozzá, egy tekintetet vetve Curt sápadt arczára.

Annak az embernek igaza volt. Hideg borzadás fut végig Curt tagjain; de visszautasít mindent s oly némán ül vissza, hogy a kalauznak elmegy a kedve minden társalgási kísérlettől és jobb hangulatban levő utasokat keres föl.

Curt egyedül van; a szakasz üres.

Elment, el, a ki itt vele oly hosszú órákat töltött — az idő elrepült, a pillanat eltűnt örökre a visszatérés reménye nélkül... a pillanat, melyet talán az Isten küldött nekik, hogy ismét mindent kiegyenlítsenek!... A szó megkövült, a nyelv nem mozdult, az ajkak zárva maradtak.

— Nóra! Nóra! — kiált föl mintegy vad kétségbeeséssel és kezeibe rejti arczát. És a behegedt sebek mind fölszakadnak s az elfojtott szerelem fölébred. — Nóra! Nóra! Oh, miért nem egy másodperczzel előbb?

A nap már magasan delel, midőn a vonat rá nézve is céljához ért. Az ügyes kis groom azonnal kifürkészte őt s levett kalappal várja az utast. Mihelyt ez a szakaszból kiszállt, jelenti, hogy a fogat ott van.

A napfény a legcsinosabb kis kocsiban tükröződik vissza, s a lovak büszkén és hetykén hátravetik fejüket, mintha az őket megillető csodálkozást követelnék. A tovasiető vonatból sok szem kitekint a bájos fogatra, asszonyának büszkeségére. Csak a most beléje ülő fiatal embernek nincs számára tekintete. Fáradtan és kimerülve dől bele; becsukott szemekkel ül benne, nem figyelve az előtte elterülő dús virányokra, sem az urasági házra, mely gazdag fa- és parkkörnyezetével most feltűnik előtte.

Lilly e napon már tízszer kérdezte önmagától: «Jön-e vagy sem?» Gyakran kitekintett lopva az ablakon, vajjon még nem látja-e fölkaravogni a port, mely a kocsi jöttét jelzi.

Most dübörög az úton s ez tudtára adja, hogy a vendég végre csakugyan megérkezett. Lilly a szalonba siet, hogy unokatestvérét először fogadja saját birodalmában háziasszonyi méltósággal. Ked-

vessé teszi őt a tartózkodás és a mély, benső öröm vegyüléke, a mint őt várja... de csak a groom jelen meg.

— A gróf úr bocsánatot kér. Azonnal szobájába ment, mert az éji utazás fáradalmai után lehetetlen tiszteletét tennie; reméli, hogy pár óra múlva megjelenhet.

Lilly ragyogó tekintete nagyon elhomályosult; az öröm, különösen a viszontlátás öröme sokat veszít fűszeréből, ha halasztást szenved.

XVIII.

Szemfényvesztésem a fájdalom,
Megtört szív a varázslatom,
Egy tudja, hogy miért.

— De csendes egy utitárs volt ez — mondá az öreg Anna, álmos szemeit dörzsölve, mikor a kocsi-ban fiatal úrnője mellett helyet foglalt. Az öreg Anna hű maradt az igazgatóhoz; mindig Nóra kísérője volt s folyton különös gondozásban részesíté. Nóra, galambom, azt hiszem, fázol — tevé hozzá most is gondoskodva, a vastag utitakarót főlebb huzva — ez a sok éjjeli utazástól, a folytonos barangolástól van. Hála Istenek, hogy végre célnál vagyunk! Ezek az öreg csontok nemsókára már nem bírják ki ezt — és ezek a fiatalok sem, be-

szélt tovább, nagy nehezen leszállva a kocsiról, mely most egy elsőrangú szálloda előtt megállt.

Az úr, ki a nőt az állomáson fogadta, itt is megint jelentkezett.

— Az igazgató úr már tegnap este megérkezett — mondá. Holnaputánra minden el van intézve, ha ön, Nóra kisasszony, nincs nagyon kifáradva.

Nóra alig hogy hallgatott reá; csak némán intett és fölment a lépcsőkön, a nélkül, hogy vele tovább törődnék.

— Nagyon kegyetlen — mormolta Landolfo. Igen el van kényeztetve. Kedvesem, nemsokára majd ismét le kell önt szoktatnom. De ha nem nagyon tévedek, a *conte* volt, a ki a szakaszból kinézett! Remélem, nem légyott volt. De mitsem segít rajta... azt most úgy sem kapja meg a *bella donna* — erről gondoskodtunk! Hanem bizonyosan azért volt a bájos fönség oly kegyetlen, — no, idővel még majd leszámolunk — tevé hozzá gúnyosan mosolyogva, az étkezőbe lépve, hogy boszúságát egy kis liqueurrel leöntse.

Az öreg Anna, miként évek előtt az anyánál, gondosan elrendezte fiatal asszonyának szobáját; a puha vánkosokat csábítóan elhelyezve, az ablakokat lefüggönyözve, őt könnyű éjjeli ruhába öltöztetve, hogy a kimerítő utazás után pihenjen. Nó

engedett magával mindent tenni s most némán feküdt ott. Az öreg asszony csak nézte őt és a fejét rázta.

— A nyugtalan élet még őt is sírba viszi, mint az anyját — mormogá távozás közben — ha tízszer oly erős volna is! Szegény, szép miss!

Nóra egyedül volt. A szakadatlan mozgás után most a legteljesebb nyugalom. De ő nem érzé ezt. Még mindig hallani vélte a vonat füttyölését, robogását, zakatolását, a kocsik összeütődését, mintha tovaszánguldana vele. Még mindig maga előtt látta Curtot, oly némán, oly csendesen, oly mozdulatlanul és oly hidegen.

Rossz egy éj volt: órák, melyekben a vihar mindent megsemmisít s az emberi szív megváltozik. Három év mult el azóta, hogy Nóra első fellépte után fekvőhelyét fölkereste és miként ma, ott feküdt, megtörve a túlságos testi és szellemi megerőltetéstől. Hírneve azóta a kontinens minden városában elterjedt; Landolfo merész számítása teljesen megvalósult. Szépsége, művészete az előbbinél szilárdabbá tette az igazgató vállalatának szerencséjét és sikerét. Egyedül Nóra neve megtölté a nézőteret.

Nála azonban ama rettenetes izgatottság után lassankint visszahatás állt be. A mily kevésbé tud a lélek megmaradni a boldogság magaslatán, ép úgy

nem maradhat a fájdalom tetőpontján. Az elodázhatatlan ténynyel bizonyos benső nyugalom áll be, s pedig annál inkább, ha e tény nyugtalan, munkás életre kényszerít bennünket, a mely folytonos testi erőfeszítést követel. Testi erőfeszítés a legegyszerűbb ellenszere a lelki fájdalomnak. Nóra foglalkozása magában véve nem volt visszataszító; az iránta való előszeretetet atyjától örökölte és mint minden igazi tehetség, örömet lelt annak gyakorlásában és kiművelésében. A közönséget lassankint megszokta; csak annyiban érdekelte, hogy valószínűleg valaminek hiányát érezte volna, ha egyszer elmarad a hódolat és taps, mely mutatványait kísérte, s melyet mint valami magától érthetőt fogadott.

Atyja lehetőleg kimélni iparkodott érzelmeit Miként előbb, most is egészen visszavonulni engedé a társulattól; mindig csak az ő oldalán lépett föl, sohasem vett részt a látványos vagy szini mutatványokban s szigorúan megmaradt az egyszerű iskolalovaglás és a legjelesebb lovak egyikének vagy másikának bemutatása mellett.

Amaz első estén azt gondolta ugyan, hogy sohasem fogja elviselni; akkor azt hitte ugyan, hogy tönkre kell mennie a lealázás és elvesztett szerelem kettős szenvedésétől; de az ember nem hal meg oly könnyen. Aczél volt a vérében, aczél a szelle-

mében, s önkéntelenül ismét fölemelte fejét a hozott áldozat nagyságának érzetében, az önbecsülés békéjében, melyet minden önzetlen tett magával hoz. És magát ez önbecsülés és Curt becsülésének magaslatán megtartani volt a titkos cél, melyet maga elé tűzött.

Tördöfés volt szívének, midőn levele fölbontatlanul jött vissza; de ez még oly időben volt, midőn a szív majdnem érzéketlen volt az átélt sok fájdalomtól. Még Curt kezeírását sem ismerte meg, — úgy el volt ferdítve, úgy el volt fedve postajegyekkel és bélyegekkel... talán, s e gondolat vigasz volt szívének, a levél nem is jutott a kezébe! De megtartotta, úgy, a mint volt, abban a hitben, hogy egyszer majd kézbesítheti, hogy akkor még lássa a fájdalmat, a mely őt egyedül igazolhatja az ő szemében. És igazolni akarta magát életével is. Komolyan és csendesen magába zárkózott a tarka sürgés-forgásban, a legkisebb ifjúsági örömben sem véve részt. A hova ment, mindenütt a fiatal férfivilág hódolatai üldözték; volt minden rangból tisztelője s mostohaanyja százszor is erősíté előtte, hogy csak egy kissé kell előzékenyebbnek lennie, hogy tíz gróftól lásson lábainál az egy hűtlen helyett.

De Nóra erre némán rázta a fejét; sohasem fogadott el egyet sem hódolói közül, a büszke lovasnő sohasem vetett egy barátságos vagy bátorító pillan-

tást a nézők soraira. A fiatal férfivilágban az a rege járta, hogy soha hozzá sem nyul a neki dobott koszorúkhöz vagy csokrokhoz. Csintalan tekintetekkel és taglejtésekkel legtöbbször a clownok szedték föl azokat, gyakran víg bombázást kezdve meg azokkal a közönségre, vagy pedig az áldozók bosszúságára és a nézők nagy örömeire magukat ékesítve. És mily virágos, mily örült pazarlást végbevittek már a rideg szépséggel szemben! Néhány merészebb végre megkísérlé a bokkrétákat egyenesen a házhoz küldeni s mostohaanyjának egész rábeszélő képességét igénybe kellett venni, hogy azokat azonnal vissza nem küldte. Csak a gondolat, hogy ezzel sikerének és így atyjának tenne kárt, a mennyiben magának ellenségeket szerezne, birta őt rá, hogy azt megengedje. De az illatos küldemények többször elhervadtak a nélkül, hogy csak egy pillantást is vetett volna rájuk, a nélkül, hogy valaha az azokba rejtett szerelmi vallomások közül csak egyet is elolvasott volna.

A könnyelmű férfivilág által *soi disant* az atyja tiszteletére rendezett kis estélyeken és társaságokban sem vett a büszke leány soha részt. Néhány rövid pillanat a lovaglóiskolában, néha-néha egyszer a sétatéren vagy a színházban, de mindig csak az atyjával; ezek voltak az egyetlen esetek, melyeket legforróbb imádói kilestek. De az a hír is járt

a közönség közt, hogy korán reggel látni lehet a szép lovasnőt, a mint a legsötétebb, a legegyszerűbb ruhában a templomba megy, akkor, midőn az egész *beau monde* még álomba van merülve.

Szépségének hatalma ugyan egyeseket ama hősies lépésre ösztönzött, hogy ott is leselkedjenek reá; de mihelyt ő ezt észrevette, nem jelent meg többé a templomban. A fagyos reggeli lég lehütötte a legtüzesebb főkét s mindenki megunta a további leskelődéseket.

Igy élt eddig Nóra. De ez az éj kegyetlenül le tépte szeméről a fátyolt, kioltotta az utolsó reménysugárt. Ez a találkozás tudtára adta, mily hideg megvetés küldte vissza a levelet.

Megvetve! megvetve! kitaszítva abból a szívből, mely egyetlene és mindene volt. Tehát semmi enyhítő körülményt sem talált ő? Hát a részvét és rokonszenv egy sugara sem jutott neki, mely szívét fölmelengethetné, mely neki világíthatna a kétségbeesés éjében.

Kétségbeesés volt — a kezek belekaptak a sötét, fekete hajba, s az arcz szenvedélyesen rejtőzött a vánkосok közé, mintha a szégyentől és fájdalomtól már a világosság utolsó csillámát sem tudná elviselni.

A túlságos nagy fájdalomban fölébredt benne a jogos önérzet — a letiport szív fölkelt az igazságatlanság ellen, melyet szenvedett. Hát mi volt ő, hogy

egy szóra sem méltatta, egy tekintetre sem érdemesítette? Hát nem szegte-e meg ő is a fogadalmat, melylyel megfogadta, hogy őt kimenti veszedelmes helyzetéből, hogy neki védelme és segítsége leszen?

Az első hullámcsapásnál magára hagyta őt! Igen, könnyűvé tette ezt reá nézve, gondolá szíve keserűségében; visszaadta neki szavát, minden kötelezettségtől fölmentette. És ő még csak az ujját sem mozdította, hogy őt megmentse, — elfogadta a szabadságot, hogy őt süllyedni engedje.

Miért buslakodik utána? Rá nézve bizonyára kedves egy nap volt, midőn szabaddá lett. És ő még e szerelem árnyának is minden gondolatot föláladozott!

No, ha úgy is el volt feledve, ha úgy is meg volt vetve, miért vont maga körül oly szigorú korlátokat, miért tagadta meg magától az élet minden örömét?

A heves vér fölpezsgett benne; az elhagyott szív kábítást, olyas valamit követelt, a mi ürességét betölthetné.

Nem látta-e folyton maga körül ama könnyelmű lepketermészeteket, melyek oly vidáman repülnek át az életen — oly könnyen és szabadon — igen, ezek pályatársai voltak! Gyakran a porba süllyedtek ugyan; de mégis virágokon ringatóztak, vidámak

és boldogok voltak! És ő — őt is porba tiporták, de a nélkül, hogy legalább az élet habját élvezte volna, mint azok.

Miért akart jobb lenni, mint azok, mikor a sors ugyanazon légkörbe lökte? Miért akarta magát fáradságosan felküzdeni a magaslatra, melyet alig érne el, s melyen a világ sohasem túrné meg? Hisz úgy is elveszett most rá nézve minden igazi életboldogság — de ennek égető szomja nélkül akart élni.

Rossz órák azok, mikor egészen a fölizgatott érzelmek jutnak a fölszinre. A legtisztább lelket is, ha ily vadul fölkavartatik, elhomályosítja az iszap, mely minden emberi természet fenekén ott van.

Sokáig feküdt így Nóra, míg az izgatottság magától eloszlott. De ha az árvíz elfolyt, csak akkor vesszük észre, mennyire másként alakult minden!

Midőn Nóra fölkelt, arczán más kifejezés honolt. A szem sötétebben égett, az ajkak daczosan föl voltak vetve, s vonásaiban a tartózkodás és nyugalom helyét ijesztő elevenség foglalta el. Még haja rendbehozásával foglalkozott, midőn az ajtón kopogtak és egy drága bokrétát adtak be neki.

Az első mozdulat az volt, hogy régi szokása szerint visszautasítsa; de mindjárt rá elfogadta azt. A legdrágább, legritkább virágok voltak abban egyesítve, finom kábító illat szállt föl belőle. Kezébe vette, rászórítá arczát a virágokra; úgy szíttá magába

az illatot, mintha el akarná magát azzal bódítani. Jól tudta, hogy kitől jött e drága bokréta. Egy hercegi ranggal bíró tisztelője már hónapok óta üldözte hasonló ajándékokkal. Ma első ízben esett ez neki jól, ma első ízben érzett e fölött majdnem vad örömet.

— Mind lábaimhoz kényszeríthetem őket, ha akarom — mondá és büszkén fölveté fejét. Mind lebilincselhetem, mind kormányozhatom szemem egy pillantásával, kezem egy intésével, ha megkísérlem. Boldogtalanná tehetem mind ezeket a büszke embereket, mint magam boldogtalanná lettem. Neki pedig megmutatom, hogy csak kezeimet kell kinyujtanom és elérem, a mit ő megvon tőlem.

Midőn Nóra néhány órával később atyjához ment a következő napokra vonatkozó intézkedéseket megbeszélni, ez minden indítványa iránt oly engedékenynek találta őt, minőnek azelőtt soha.

A városban és a messze környéken nemsokára nem beszéltek egyébről, mint a szép Karstenről, kit sohasem látták még oly bájosnak, mint ez évadban. Az előbb kifogásolt hideg nyugodtság, a majdnem merev tartózkodás mintha teljesen eltűnt volna. A haladást legtöbbször egy vendégszereplési körútnak tulajdonították, melyet Francia- és Angolországban tett s a melyről ép visszatért.

Nóra most színi mutatóványokban is föllépett; egy zseniálisan alkotott jelenet nemsokára főszerepe és az előadások fénypontja volt. Libussának, Csehország szép, férfigyűlölő királynéjának regéje alapján az amazon-sereg csatája volt a nekik ellenálló férfiakkal, a mí a mimika és lovagló művészet kifejlesztésére sok alkalmat nyújtott és tömeges, fényes személyiséget igényelt. Az amazonok győzelme, a megfutamodók vad üldözése, végre Libussa egyedül az utolsó férfival, a vitéz Sharka-val szemben, küzdelme büszkeségével és szerelmével, a diadalmenet és az amazonok fájdalma, midőn Libussa a gyilkoló nyílt reá ereszté, azután pedig maga is halva összerogy, – ez magában véve oly mozgalmas, lebilincselő kép volt, minőt a lovagló művészet még nem nyújtott. Közelről és távolról siettek arra, mert a szép Karsten, mint Libussa, csodálatraméltónak ígérkezett.

Néhány héttel később a cirkusz tovább folytatta útját és miként évenként, az osztrák fővárosban volt. Ott is feszülten várták ezt az előadást. Hogy néhány magasrangú, forróvérű tisztelő a szép Libussa kedvéért a társulatot követte, oly hír volt, mely őt jóval megelőzte és az egész dolognak nagyobb varázst kölcsönzött. De mint előbb, úgy utóbb is azt mondták, hogy férfigyűlölő szerepét az életben is folytatja.

Az első előadás estéjén mindaz, a mit a főváros rangban és névben fölmutathatott, a Karsten czirkuszban gyűlt össze. A legfényesebb kiállítással hozatta színre az igazgató a darabot.

Szép, elragadó szép volt Libussa, a mint most lovasnőinek vidám zaja között belovagolt. A legnemesebb fajú fekete ménen ült, melynek minden tagjából mintha tűz sziporkázott volna ki. Arany pánczél fődte a nyulánk, erőteljes alakot, ezüst kelméből készült ruha hullt alá nehéz, dús redőkben. A fejet ezüst sisak fedte, mely szabadon hagyta a vonásokat s mely alól hollófekete fürtök hulltak le vállain. Mintha úgy lehelték volna oda, úgy ült a tüzes lovon, s mégis szilárdan, mint annak a daczos hős szűznek igazi megtestesülése.

Nagyszerű látvány volt az a lovas-csata művészi, sokféle alakú fordulataiban, az a sok nemes állat, azok az erőteljes, merész emberek; de minden szem csak Libussán pihent, a ki mintha bűbáj vezette volna, mindenütt kitűnt a sűrű gomolyagból, művészetét és az állat fölötti hatalmát a legfényesebben bebizonyítva.

Folytonos tetszés-zaj kísérté már az egyes mozzanatokat. Még drámaibb lőn az előadás a megfutamodók üldözésénél, midőn az amazonok serege, mint szilaj vadászat rohant tova, élükön ismét Libussa, fölemelt lándzsával, lobogó hajjal, villogó szemekkel.

— Walkür, vértés szűz — hallatszék susogva a tömeg soraiban.

Most érkezett a pillanat, midőn az utolsó harczos merészen, a diadalmas amazonoktól körülvéve, eléje állt. Libussának ki kell lőnie a nyilat, de nem teszi azonnal, mert a vele magasra ágaskodó ló még a jelenethez tartozik, talán még az a csillogó győzelmi tekintet is, melylyel a nézőket üdvözölni látszik s a tágas tér egy helyét fölkeresi, hol urak sűrű csoportja foglalt helyet. Ezek tapsviharba törnek ki.

De Libussa szeme ott marad, mintha nem tudná elfordítani. A szerencsétlen Sharka hiába áll eléje a legmerészebb helyzetben a halálos döfést várva, ő mintha nem is venné észre. Oly halálsápadtság ömlik el egyszerre arczán, oly reszketés fogja el, hogy az amazonok egyike, mostoha anyja, a ki ezt észrevevé, nagy lélekjelenléttel melléje siet, néhány szót súgva neki, hogy őt eszméletre hozza.

Mintegy álomból ébred Nóra, magához tér és befejezi a jelenetet. A közönség a kis zavarást csak a benső küzdelem művészi ábrázolásának tartotta és összeroskadása, a mint a lóról, vérvörös lángok titokzatos fényében ragyogva, a siránkozó szüzek karjaiba hull, megkoronázza az egészet.

De jó, hogy Nórát a játék menetének megfelelőleg úgy kell kivinni, -- nem lett volna képes lábain

megállni. Nem látja a koszorukat, melyekkel megtisztelik, nem hallja az ezerszeres örömrivalgást, melylyel kísérik, — görcsös sírás rázkódtatja meg, midőn kint van az arenából.

Ama helyen pedig, hova tekintett, a fényes egyenruhák közt egy férfi állt, fekete papi öltözetben, ki figyelmesen, komoly tekintettel kísérte az előadást, de a körülötte fölhangzó csodálkozó kiáltásokra nem látszott ügyelni.

— Nagyon szép, káplán úr, hogy a mi világi mulatságainkat nem veti meg egészen — mondá épen egy sovány tiszt, bajuszát pödörve. — A lovagló művészet, a világnak e nyolczadik csodája vezette önt ide, vagy mi hozza ismét a mi fővárosunkba? Hisz a grófné az utóbbi években makacsul megvetett bennünket.

— Az ifjú gróf úr betegsége és távolléte elég szomorúan foglalkoztatja őt, hogy kerüljön minden társaságot — viszonzá a megszólított. Jelenleg útban vagyunk Curt grófhhoz, a ki, fájdalom, Lilly grófnő jószágán, Göhlitzben ismét megbetegedett.

— Hogyan, Curt végre visszatért bolyongásaiból? — kérdé a tiszt élénken. És Göhlitzben van? No, ottani fogságáért nem fog haragudni a mama; de tulajdonkép mi baja?

— Úgy látszik, az éghajlati láz tönkre tette szervezetét — mondá a káplán. Ama perai agyvelő-

láz óta még nem üdült föl soha egészen. Épen most tápláltunk legszebb reményeket; de úgy látszik, az út fáradalmai idézték elő ezt az új visszaesést, melyben már hetek óta szenved.

— Ez szomorú — mondá a tiszt részvéttel. Szerencsétlen egy gondolat is volt az anyától, őt elküldeni, hisz tudom, mennyire fáradozott akkor e miatt, az Isten tudja miért. Hát most már jobban van?

— Igen, a gyógyulás útján van s mivel forró kívánsága engem látni, azért jöttem. Holnap megyek el. A grófné már néhány hete ott van.

— Akkor legközelebb magam is minden esetre kirándulok egyszer, hogy régi barátomat üdvözöljem és a hideg grófnőnél tiszteletemet tegyem. Hát az ifjabb fiú, Miklós gróf hol van?

— Ezredénél; nagyon megerősödött s elég derék lett az utóbbi években.

— Ugy! De azért Curt fejről sohasem eszi le a kását. Pompás, szeretetreméltó egy legény! A milyen volt, olyan nem igen sok van. Kár volna, ha nem gyógyulna meg. De jöjjön, káplán úr; az embertömeg egy kissé szétoszlott és mehetünk.

Megindultak. Egy csapat fiatal tiszt csatlakozott a kapitányhoz.

— De szép egy fehérnép! — kiáltott föl néhány fiatalabb még teljes lelkesültségben. Igazán

mennyei nő! És az a lovaglás! Kérem, kapitány úr, már gyakran láttuk őt, de így még soha! mesés haladást tett.

— Nem tudom — mondá a kapitány szárazon, előbb nekem jobban tetszett. Valami sajátságos volt abban, a mint ezelőtt lovagolt, önmagát egészen figyelmen kívül hagyva, csak lovát vezetve föl. Most úgy tesz, mint a többiek, s önmagát mutogatja. De nézze csak, báró úr, nem N... herczeg az, a kiről azt mondják, hogy a szép lovasnőért mindig követi a társaságot?

— Igen, az a magas, polgári ruhába öltözött és kopaszfejű úr. Mesés történeteket beszélnek, hogy mi mindent tesz a szép szirénért; de hasztalan. Azt mondják, már rég el van jegyezve atyja üzletvezetőjével, a ki mint hiúz féltékenyen őrzi.

A káplán ajkain halk sóhaj tört ki.

— Eljön még egy kissé velünk, tisztelendő úr — mondá a kapitány barátságosan — hogy e forró ülést hideg itallal fejezzük be?

— Köszönöm — mondá a káplán. Egy estére elég volt a világiasságból. Már korán reggel el szándékozom utazni. Tehát a viszontlátásig Göhlitzben, uraim! S barátságosan kezet szorítottak.

(Vége a II. kötetnek.)

A Szent-István-Társulat kiadványai.

Magyarországi szent Erzsébet. Irta <i>Horn Emil</i> .	Kor.
A francia akadémia által jutalmazva. Fordította	
<i>dr. Rada István.</i> Füzve	2.—
Kötve... ..	3.—
Az ember eredése, faji egysége és kora. Irta	
<i>dr. Platz Bonifác.</i> Gazdagon illusztrálva. Füzve	5.—
Szent István király élete. Irta <i>dr. Karácsonyi</i>	
<i>János.</i> 26 képpel. Füzve	3.—
A megszabadított Jeruzsálem. Irta <i>Torquato T.</i>	
Olaszból fordította <i>Jánosí Gusztáv.</i> Két kötet.	
Diszes vászonkötésben vörösmetszéssel kor. 6.80,	
aranymetszéssel	7.60
Mindszenti Gedeon legújabb költeményei.	
Füzve kor. —.60, kötve	1.—
A Csendes-Oczeánon. Utazási élmények. Irta	
<i>May Károly.</i> Német eredeti után ford. <i>Szeckrényi</i>	
<i>Lajos.</i> Kötve	6.—
A keresztény nő. Képekkel. Irta <i>Ruschek Antal.</i>	
Diszes vászonkötésben	3.—
Művészettörténeti korrajzok. Bevezetésül a	
képzőművészetek egyetemes történetébe. Irta	
<i>Dívald Kornél.</i> I. kötet. 86 képpel. Ára füzve	
kor. 2.—, kötve kor. 2.40. — II. kötet. 75 képpel.	
Füzve kor. 2.40, kötve	2.80
Áhitat szárnyain. Himnuszok és vallásos költe-	
mények. Akantisz V. rajzaival. Irta <i>Bán Aladár.</i>	
Szines borítékba füzve	3.—
Az Úr Jézus szülőföldjén. Paur Géza 38 raj-	
zával. Irta <i>Huber Lipót.</i> Szines borítékba füzve	3.—
Márta naplója. A női ifjúságnak ajánlja a Szent-	
István-Társulat. Kötve	2.40
Magyar drámai mesék a magyar ifjúság szá-	
mára. Irta <i>Pintér Kálmán.</i> Angol félvászonköt....	2.—

A Szent-István-Társulat kiadványai.

A MAGYAR NÉP KÖNYVTÁRA.

Eddig tizenegy kötet jelent meg.

Egy-egy kötet ára csinos félvászonkötésben,
színes borítékban 60 fillér.

Az I., II., III. és IV. kötet tartalma :

Elbeszélések a magyar nép számára.

Irta *Vincze Alajos.*

Az V. kötet tartalma :

A műhelyből. Elbeszélések magyar iparosok
életéből. Irta *Bodnár Gáspár.*

A VI. kötet tartalma :

Tanulságos történetek. Irta *Kincs István.*

A VII. és VIII. kötet tartalma :

A magyar nemzet története. Elbeszéli *Bodnár G.*

A IX. és X. kötet tartalma :

A magyar föld. Irta *dr. Sziklay János.*

A XI. kötet tartalma :

Mit ígér és mit ad a szociáldemokrácia.

Irta *Nagy János.*

Megrendelhetők

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT

könyvkiadóhivatalában

könyvkereskedésében

Bpest, VIII., Szentkirályi-u 28.

Bpest, IV., Kecskeméti-u. 2.

Részletes könyvjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálunk.

